Johannes Daasvand

Lys i mørke

Korte andakter fra dagsavisen

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Johannes Daasvand: *Lys i mørke* (Korte andakter fra dagsavisen).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 26. november 2026.

Innhold

Forord 1
Kongelige ord – Landet vårt 2
Loven – eller hva Gud krever av oss 4
Om troen – eller frelsens enkle vei 10
Om Jesus Kristus, vår Frelser 22
Det hellige livet – del 1 32
Det hellige livet – del 2 41
De unge 49
Fristelse 57
Om de indre minnelser 63
Vårt forhold til Guds Ånd 67
Forskjellige spørsmål 72
De siste ting 77
Om Johannes Daasvand 82

Forord

I flere år har jeg skrevet daglige andakter i «Stavanger Aftenblad» og andre dagblad. Jeg har hatt mye glede av dette arbeidet. Mange som ellers ikke hørte Ordet i kirken eller andre steder, møtte budskapet i dagsavisen sin.

Både i brev og muntlig er jeg blitt bedt om å la disse andaktene komme ut i bokform. Det er dette ønsket fra leserne jeg her oppfyller.

Det er mitt ønske og min bønn til Herren at dette utvalget må bli til hjelp for en og annen, og fremfor alt til Guds ære.

Annen del av «Lys i mørke» kommer senere, om Gud vil.

Johannes Daasvand

Kongelige ord – Landet vårt

Kongelige ord

Vår kjære konge har sagt mange vise og gode ord i den prøvetiden folket vårt har gått gjennom. Vi skal her ta med to uttalelser som alle gjør vel i å legge seg på hjertet. Den første falt i en tale kongen holdt ved en lunsj i London:

«Det er bare gammeldags, god kristendom som kan redde verden i denne tiden. Vi må vende tilbake til de gamle kristne verdiene som hele vår kultur bygger på.»

Alle som er litt våkne, ser at folket vårt har glidd bort fra «gammeldags, god kristendom». Derfor er kongens formaning desto mer nødvendig hvis utglidningen ikke skal fortsette og bli verre.

Barnelærdommen vår gir oss et sammendrag av hva som menes med gammeldags, god kristendom. Les den om igjen, du som har glemt den. Og innrett livet ditt etter den, så skal du ikke fare vill.

Kongens andre uttalelse er hentet fra en 17. mai-tale:

«Vi må aldri glemme å takke Gud for hans nådige styring like til det siste, gjennom denne lange tiden full av prøvelser for land og folk.»

Følger vi kongens formaning og takker Gud, gir vi ham æren. «Den som gir takk som offer, ærer meg», sier Herren (Sal 50,23).

Disse ordene fra vår avholdte, folkekjære konge vil vi ta til hjertet. Og som kristne vil vi ikke glemme å takke Herren for at han har gitt oss en konge som vedkjenner seg de kristne grunnsannhetene.

Derfor vil vi be for ham hver dag om at han fortsatt må få visdom fra Gud til å styre den rette kursen for folk og land, slik han hittil har gjort.

Landet vårt – en gave fra Gud

Fagert er landet du oss gav,
Herre, vår Gud og vår Fader!
Fagert det stig av blåe hav,
soli ho sprett og ho glader,
signar vårt land i nord og sud,
soleis di åsyn lyser, Gud,
over vårt Noreg i nåde.

Aldri blir landet så fagert og rikt på mange gode ting som når en ser det på avstand. De gangene jeg har sett landet mitt fra andre land – langt borte – har jeg lært å verdsette det og den rike arven Gud har gitt oss gjennom fedrene våre.

Den 17. mai 1940 var jeg i New York. Jeg skulle tale ved en tilstelning i en av de norske kirkene i Brooklyn. Det føltes tungt i begynnelsen. Tenk å tale om mitt kjære fedreland, som nå var hærtatt!

Men jeg har visst aldri holdt en bedre tale for landet mitt enn den gangen. Jeg så litt mer av hva Gud hadde gitt oss, og hjertet mitt ble fylt av takk midt i sorgen.

Jeg måtte takke for at jeg var født i et land der hvert barn får lære om Gud, og der kristendommen har slått rot i folkesjelen slik at hele kulturen bærer preg av det.

Jeg måtte takke for fedrene våre, som har kjempet og blødd for etterslekten. Ikke minst måtte jeg takke for Hans Nielsen Hauge og andre som med sin tro og sitt liv har lagt «låma» for sann, levende kristendom for de yngre slektene.

Og nå har vi fått landet tilbake, fritt og selvstyrt. Hvordan fikk vi det? Gud grep inn så tydelig at alle måtte se det. Hvordan har vi takket for det? Har vi gitt Gud æren?

La oss som folk bøye oss for den Allmektige og ære ham med et liv som sømmer seg for et folk som har fått så mye nåde som vi.

Signa då, Gud, vårt folk og land,
signa vårt strev og vår møda,
signa kvar ærleg arbeidshand,
signa vår åker med grøda!
Gud utan deg den vesle urt,
veiknar og visnar, bleiknar burt,
ver du oss ljoset og livet!

Loven – eller hva Gud krever av oss

Forskjellen på lov og evangelium

Vi kan dele Guds ord til oss i lov og evangelium. Begge hører med til Guds frelsesråd, men de må ikke blandes sammen. De har hver sin oppgave. Loven er alt i Ordet som krever noe av oss. Evangeliet er alt som åpenbarer Guds frie, ufortjente gaver til oss.

Et kort sammendrag av loven har vi i de ti bud. Du burde lese dem på nytt. «Denne loven har sin grunn i Guds hellige og rettferdige natur. Derfor inneholder den Guds uforanderlige og evige vilje for alle mennesker gjennom alle tider. Og denne Guds vilje er kjærlighet til Gud, til seg selv og til nesten.»

Når du møter Guds hellige og rettferdige krav i Ordet, skal du ta dem til hjertet, bøye deg for dem og la dem få virke i deg det Gud ville. Slipp Ordet løs på deg! Det skal drive deg til Kristus.

Evangeliet er det glade budskapet om Guds evige kjærlighet, som han åpenbarte i sin Sønn, Jesus Kristus. Det er budskapet om ufortjent frelse for fortapte syndere. «Loven er av naturen noenlunde kjent, men evangeliet er en hemmelighet som er skjult for all fornuft», sier en av de eldre lærefedrene.

«De som tror at de forstår evangeliet godt nok, har ennå ikke lært de første bokstavene. For apostelen sier: ‹Hvis noen mener at han har kunnskap om noe, så har han ennå ikke kjent det slik han burde› (1 Kor 8,2). Dette ordet passer godt når vi taler om å kjenne evangeliet», sier Rosenius.

Det første glade budskapet ble gitt i paradishagen – løftet om at kvinnens ætt skulle knuse slangens hode. Siden lyder de glade tonene gjennom alle profetskriftene. «Ham (Kristus) gir alle profetene det vitnesbyrd at hver den som tror på ham, får syndenes forlatelse ved hans navn» (Apg 10,43).

Den som tar lovens ord til hjertet og lar det drive ham til Kristus, den som tror evangeliet om syndenes forlatelse for Jesu skyld, han er et lykkelig menneske.

Loven – et speil

Det første budet viser oss at vi er avgudsdyrkere dersom vi ikke frykter og elsker den levende Gud over alle ting. En avgud er nemlig «alt det som et menneske dyrker, frykter, elsker og forlater seg på i stedet for den eneste sanne Gud».

En kan gjøre seg selv til en avgud «når en forelsker seg i seg selv, bare søker seg selv og gjør sin egen ære, sin egen vilje, sin egen nytte og sin egen fornøyelse

til sitt hovedmål og lar Gud og nesten stå tilbake for dette». Slik står det i barnelærdommen vår.

Det andre budet har vi vel ikke glemt? Det lyder slik: «Du skal ikke misbruke Herren din Guds navn, for Herren vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans navn» (2 Mos 20,7).

Lytter vi til samtalene som føres mann og mann imellom, på reiser, i selskap og på arbeidsplassen, hører vi at Guds navn blir misbrukt i uhyggelig grad i dag.

«Når en i daglig tale bruker Guds navn, et ord fra Bibelen, et vers av en gudelig salme eller annet av åndelig art på en spottende eller lettsindig måte, til spøk eller som munnhell, uten ærbødighet eller andakt – når en blander Guds velsignede navn sammen med banning», da synder en mot det andre budet. Og «Herren vil ikke holde den uskyldig som misbruker hans navn».

Når helligdagen brukes til bærplukking, sport og arbeid som ikke er strengt nødvendig, og når en ikke bruker dagen til å høre Guds ord, da synder en mot det tredje budet.

La oss nå stanse foran «speilet» og undersøke hvordan vi ser ut. Finner vi da at det er flekker, stygge flekker som skjemmer, skal det drive oss til «kilden i Davids hus», som renser oss fra synden og gjør oss rene og hellige, så vi passer for samfunn med den hellige Gud.

Lovbrudd er synd

Den andre tavlen av loven lærer at vi skal elske vår neste som oss selv. «Jeg skal ha det samme sinnelaget overfor ham og ved enhver anledning gjøre det samme mot ham som jeg ønsker vist og gjort mot meg selv», sier Pontoppidan.

Dette finner jeg ut «når jeg setter meg i nestens sted og tenker på om jeg ville bli slått, bannet, bedratt, stjålet fra og baktalt av ham. Da sier min egen kjærlighet nei, og derfor er den meg en regel for kjærlighet til min neste. Den viser også hva godt jeg bør gjøre mot ham.»

Det første budet på den andre tavlen er det fjerde. Det lyder slik: «Hedre din far og din mor, for at det må gå deg godt, og du må leve lenge i landet» (Ef 6,2–3). Ulydighet mot foreldre er altså synd.

I Bibelen er det flere ord der vi tydelig kan se virkningen hvis vi er oppmerksomme. Jeg nevner tre. «Gi, så skal det bli gitt dere!» (Luk 6,38) – det er det ene. Ingen har levd etter det ordet uten å oppleve at det er sant – når han bare har gitt med rett sinnelag.

Så er det løftet om at Herren er «farløses far og enkers dommer» (Sal 68,6). Det ser vi oppfylt nesten hvor vi snur oss. Jeg kunne nevne mange eksempler.

Og så er det løftet i det fjerde budet: «det må gå deg godt» – om du hedrer far og mor. Vi har så ofte sett at Gud står bak det ordet.

De som i sine unge år har trosset det fjerde budet, får det igjen på en eller annen måte, noen ganger i sine egne barn. Men de som har hedret foreldrene sine, blir velsignet av Gud.

Pass deg for å bryte Guds bud! Før eller senere vil du angre bittert på det.

I arbeidet mitt er jeg blitt kjent med mange hjem. Der barna hedrer foreldrene sine i ord og handlinger, og foreldrene på sin side «bærer omsorg for deres

timelige, åndelige og evige velferd», der finner vi et lite himmerike på jorden. Men der det fjerde budet ikke blir respektert, kan det være et lite helvete.

Bryt ikke loven!

«Du skal ikke slå i hjel», heter det i det femte budet. Jesus har forklart den dype, åndelige meningen med dette budet. Han sier: «Dere har hørt det er sagt til de gamle: Du skal ikke slå i hjel, men den som slår i hjel, skal være skyldig for domstolen. Men jeg sier dere: Den som uten grunn harmes på sin bror, skal være skyldig for domstolen …» (Matt 5,21–22).

Apostelen Johannes tolker også dette budet: «Den som ikke elsker, blir i døden. Hver den som hater sin bror, er en morder, og dere vet at ingen morder har evig liv værende i seg» (1 Joh 3,14–15).

Bærer du på hat eller uvilje mot noen? Det er synd mot det femte budet. Hater du noen, er du en morder, sier Guds ord. Og ingen morder har det evige liv, står det skrevet.

Gå til Herren med denne synden. Få den inn under lysets dom her i nådens tid. Den som bryter Guds lov, går fortapt dersom han ikke blir frelst fra sin synd.

I det sjette budet forbys «hor, ukyskhet, blodskam, dyrisk utukt, det å smitte legemet, forakt for ektestanden, lyst til fremmed skjønnhet og all urenhet i tanker, ord, miner og gjerninger, både i og utenfor ekteskapet».

Utuktssynden er så avskyelig fordi den «smitter og forderver både sjel og legeme, som skulle være Guds tempel, men blir en bolig for den urene ånd».

Slik taler barnelærdommen vår. Og den er i pakt med Guds ord også i dette spørsmålet. All seksuell omgang utenfor ekteskapet er hor og straffes som lovbrudd. Utenfor ekteskapet skal det være en hellig skillelinje mellom mann og kvinne.

Den som bryter denne skillelinjen med flørt og det som verre er, skal vite at han trosser et av Guds bud og vil få sin fortjente straff.

Kjære unge som leser denne hverdagsprekenen: Pass dere for å bryte Guds lov! Ta Josef som forbilde. «Fly fra ungdommens lyster!» (2 Tim 2,22). Fly til Herren. Han kan hjelpe deg til å leve et rent ungdomsliv.

Loven er et vern

Det er Guds kjærlighet som står bak de ti bud. Målet med loven er å vekke syndserkjennelse, drive til Kristus og verne moralen i samfunnet.

«Du skal ikke stjele!» heter det i det sjuende budet. Det grove tyveriet trenger ingen forklaring. Det dømmer seg selv. Det fine tyveriet skal avsløres.

«En hemmelig tyv for verden, men åpenbar i Guds øyne» er den kjøpmannen som i kjøp og salg gjør sin neste urett, så nesten ikke får full verdi for sitt fordi varene, vekten, målet eller pengene er dårligere eller mindre enn han aner.

Det er ikke å elske sin neste som seg selv. «Ingen må bedra eller utnytte sin bror i det han har med ham å gjøre. For Herren er hevner over alt slikt» (1 Tess 4,6). «Dere skal ikke gjøre urett i dom, i lengdemål, i vekt eller i hulmål. Rette vektskåler, rette vektlodder, rett efa og rett hin skal dere ha» (3 Mos 19,35–36).

Den tjeneren, håndverkeren eller daglønneren som ikke gjør nok arbeid for full betaling, eller som underslår noe, er en tyv. «Den som ikke vil arbeide, skal heller ikke ete» (2 Tess 3,10).

Det samme gjelder den husbonden som ikke gir ordentlig kost og lønn for tro tjeneste. «Se, lønnen dere har holdt tilbake fra arbeiderne som har skåret åkrene deres, roper høyt, og ropene fra høstfolkene er nådd fram til Herren Sebaots ører» (Jak 5,4).

Den långiveren som suger ut sin fattige neste med ublu renter, er en tyv. «Du må ikke ta rente eller ågerpenger av ham (din bror)» (3 Mos 25,36).

Den skyldneren som kan betale gjelden sin, men ikke vil, og som skaffer seg andres eiendom ved forsettlig konkurs eller annet underslag, er en tyv. «Den ugudelige låner og betaler ikke» (Sal 37,21).

Har du syndet mot dette budet? Gjør da opp – først og fremst med Gud, og deretter med dem du har stjålet fra, om du kan.

Lytt til loven!

Å forakte lovens bud er å forakte Gud, som har gitt dem til oss. Og å forakte den levende Gud er vanvidd.

De fire siste budene angår særlig vår neste. Uærlighet og fusk er synd mot det sjuende budet. Alle de «som på en fin og hemmelig måte holder tilbake eller tar nestens gods», er tyver.

Det åttende budet lyder slik: «Du skal ikke si falskt vitnesbyrd mot din neste» (2 Mos 20,16). «All usannferdig og ukjærlig tale om nesten i eller utenfor retten» er falskt vitnesbyrd.

«Når en åpenbarer det han i hemmelighet har betrodd oss», og «når en omtaler hans skjulte feil til skade for ham selv og til forargelse for andre», da synder en mot nesten og dermed mot det åttende budet.

All sladder og baktalelse er en stygg synd som fører Guds harme over en selv.

Å misunne sin neste er synd mot de siste budene. Denne synden er farlig fordi den kan sitte i hjertet uten å komme fram i lyset. Men Gud ser til hjertet og dømmer den syndige lysten vi gir rom, for han «tar viljen for gjerningen».

I katekismen vår sier vår lærefar: «Gud truer med straff alle dem som krenker og bryter disse budene. Derfor skal vi frykte for hans vrede og holde budene. Derimot lover han alle dem som holder budene, nåde og alt godt. Derfor skal vi også elske ham og sette all vår lit til ham og gjerne gjøre etter hans bud.»

Har du for alvor prøvd å holde budene? Prøv det fra i dag. Fusk ikke. Slå ikke av på et eneste av dem. Vri deg ikke unna. Nevn synden med det rette navnet. La lovens klare lys ramme all synd i hjertets innerste.

Går du med på dette og er redelig, skal du snart få bruk for Jesus Kristus og hans nåde. Og det var Guds mening med budene: at du skulle bli et frelst og lykkelig menneske, som vet hva det vil si å være «død fra loven ved Kristi legeme» (Rom 7,4).

Hva er synd?

Synd er alt som strider mot Guds bud, i tanker, ord og handlinger.

Å forsømme å gjøre godt er også synd. Presten og levitten forsømte å hjelpe stakkaren som var falt blant røvere. I Guds øyne var deres synd like stor som røvernes.

I de ti bud har vi loven framstilt så kort som mulig. Men alt i Guds ord som krever noe av oss, er også lov.

Loven er et speil som viser oss at vi er syndere. Den kan ikke frelse oss. Vi vasker oss ikke med speilet. Når det har vist oss flekkene, legger vi det til side og bruker helt andre midler for å få dem bort.

Lov og evangelium hører nøye sammen, men de må ikke blandes sammen. De har hver sin gjerning. Når vi i loven ser at vi er «fortapt og fordømt til den evige død», kommer Gud i evangeliet og tilbyr oss sin tilgivende nåde.

Og når vi tror evangeliets budskap, blir sinnet vårt forandret, så vi vil det Gud krever av oss i loven. Synden blir vår dødsfiende, og i Guds kraft står vi hele tiden i avgjort kamp mot den.

Vi skal ikke bare lese Guds ord for å se hva synd er, men også be om at Guds Ånd må opplyse oss. Det gjør sangeren når han synger:

> Vis meg rett klarlig min jammer og møye,
> vis meg fordervelsens avgrunn i meg!

Det er en dristig bønn. Men den som våger å be slik av hjertet, skal få se så mye av sin synd at han blir drevet til Gud med bønn om frelse.

«Det er ikke de friske som trenger lege, men de som har ondt», sier Jesus. Og han er kommet for å kalle «syndere til omvendelse» (Mark 2,17).

Les loven!

Hva er loven? spør du. Det burde du da vite, du som er vokst opp i et land der du lærte om Gud fra barnsben av. Et kort utdrag av loven har vi i de ti bud. I barnelærdommen vår heter det:

Loven er «en lærdom der Gud viser oss sin rettferdighet, lærer oss hvordan vi bør være og hva vi skal gjøre, og truer oss om vi unnlater det eller gjør det motsatte».

Alt det i Guds ord som krever noe av oss, og som viser oss Guds hellige harme over synden, det er loven. Den står fast. Gud mener hvert ord i loven nøyaktig slik det står skrevet.

Når det lyder: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand» (Matt 22,37), da mener Gud det han sier. Og når det lyder: «Du skal elske din neste som deg selv» (Matt 22,39), da må vi ikke trekke noe fra.

Når det videre heter: «Forbannet er hver den som ikke holder fast ved alt det som står skrevet i lovens bok, slik at han gjør det» (Gal 3,10), og «Den som holder hele loven, men snubler i ett bud, han er blitt skyldig i dem alle» (Jak 2,10), da menes det nøyaktig slik det lyder.

Hvorfor skal jeg lese loven? spør du. Jeg kan jo ikke holde den likevel.

Du skal lese loven for å få se at du er en fortapt synder. Loven «overbeviser de ubotferdige om deres synd og om Guds vrede over synden», heter det i

barnelærdommen vår. «Ved loven kommer erkjennelse av synd», sier Guds ord (Rom 3,20).

Ved å lese loven og ta til hjertet det som står i den, blir munnen vår «lukket», som det heter i Ordet (Rom 3,19). Og det er nødvendig. Ellers får vi ikke trang til å bli frelst av nåde.

Du som ønsker å få trang til samfunn med Herren og oppleve hans frelse, du skal derfor lese loven. Be om å få se din synd. Men be da også om at du ikke må fortvile når du ser den, men få se Guds frelse i Jesus Kristus.

Om troen – eller frelsens enkle vei

Troens blikk på Jesus

«Vi vil gjerne se Jesus», står det i palmesøndagsteksten (Joh 12,21). Det var ikke bare den gangen dette ønsket var brennende. I dag er det mange som går med det samme ønsket.

Og ligger det i ønsket en trang til å få se Jesus som sin Frelser fra synd, da er det Guds Hellige Ånd som har virket det i hjertet.

Skal vi få et sant bilde av Herren Jesus Kristus, må vi gå til Ordet. Bibelen er den eneste boken i verden som tegner et levende og uforfalsket bilde av ham. Og når vi leser Ordet for å få se Jesus, skaper det troen i hjertet vårt.

Med troens blikk ser vi ham da som syndebæreren – stedfortrederen – den andre stamfaren, som gjenoppretter det den første brøt ned.

«Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» roper døperen til folket (Joh 1,29). Se ham i dag, du som lengter etter sann hjertefred. Han bar din synd.

«Han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom», sier profeten (Jes 53,5).

Han ser fram til Golgata. Han ser Kristus Jesus i sitt blod på korset, som syndebæreren, stedfortrederen og Frelseren.

Ser du ham? Stans i dag i ånden ved det midterste korset. Hør ropet hans: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Profetiene er oppfylt. Synden er sonet. Veien inn til Guds farshjerte er åpnet. Se deg glad og sterk. Det var for alle – for deg.

Her ser jeg da et lam å gå
som seg til døden skynder,
et tålig lam, som bærer på
all verdens sorg og synder.
Til offerstedet står hans hu,
han sier: Se, her står jeg nu
for Adams ætt å stride!
Man viser alle piner frem,
han svarer: Gjerne, hvert et lem
er ferdig til å lide.

Død eller levende tro

Jeg har biskop Pontoppidans forklaring liggende foran meg. Han sier om den døde troen at den er «en falsk innbilning som ubotferdige sjeler gjør seg om å få nåde, enda de ikke vil omvende seg».

Er det en slik tro vi har, du og jeg? Da går det galt. For det står skrevet: «Uten tro er det umulig å være til behag for Gud» (Hebr 11,6).

Om den levende troen sier den gamle, ærverdige Johann Arndt:

«Den er hjertets tillit og fortrøstning til Guds nåde i Kristus og blir vakt til live av Guds ord og Den Hellige Ånd. Ved troen får jeg syndenes forlatelse og blir rettferdig for Gud i Kristus. Ved troen overlater jeg meg helt til Gud og hviler i ham. Der troen er, der er Kristus med all sin rettferdighet og forløsning.

Troen er som et lite barn. Den står naken og blottet foran sin forløser og frelser og får alt av ham: rettferdigheten, fromheten, helligheten og Den Hellige Ånd.

Troen griper hele Kristus med alt han har. Og sjel, om du så hadde all verdens synd på deg, kunne den ikke skade deg. Du har jo Kristus med all hans fortjeneste. Han bor ved troen i ditt hjerte.

Denne troen er levende. Den seirer over verden (1 Joh 5,4). Den levende Gud føder et levende menneske, ikke noe kraftløst dødningeverk. For troen blir Skriften ikke en død bokstav, men et levende ord fra Gud. Troen får kjenne Ordets levende kraft.»

Å tro, det er å legge seg ned ved korsets fot,
og begge armer strekke vår Herre Krist imot.

Falsk frihet

Den sanne friheten i Kristus kan lignes med en vei som har en grøft på hver side.

Brevet til de troende i Galatia handler først og fremst om deres frihet fra lovens tvang og forbannelse. Brevet er en av de mest verdifulle skattene apostelen Paulus har gitt Guds menighet. Les det noen ganger.

Men nettopp i dette brevet, der han taler om den herlige friheten Kristus har vunnet for de troende da han «kjøpte oss fri fra lovens forbannelse», skriver han denne formaningen: «For dere ble kalt til frihet, brødre. La bare ikke friheten bli et påskudd for kjødet» (Gal 5,13).

Her peker han på den ene grøften. Den er farlig – ja, livsfarlig.

Rosenius sier: «Det går an å komme bort fra Herren både til høyre og til venstre. Mange mennesker har en svært evangelisk bekjennelse. Men de har ikke en ånd som frykter Gud. De har lett for å tro Guds nåde, enda de lever fritt etter kjødets og verdens lyster. Disse menneskene vil gå fortapt.»

Det er denne forferdelige sjelstilstanden biskop Brorson synger om i en av sine salmer:

Deres onde syndelyst
dekker de med nådens trøst,
vil av Jesus intet lære,
og dog sanne kristne være.

En ung mann som var falt i synd, fortalte meg hva som hadde lokket ham: en indre stemme som sa omtrent slik: «Det er ikke farlig, for du kan jo bare be om tilgivelse etterpå.» Han forsto ikke at denne stemmen kom fra djevelen.

Jo, det er farlig å leke med synden. Og enda farligere er det om en gjør det under åndelig skinn og med en høy bekjennelse i munnen.

En slik innstilling har ingenting med sann kristendom å gjøre. Det er en falsk frihet. Det er å la friheten bli «et påskudd for kjødet», som apostelen sier.

Veien opp fra denne grøften er vanskelig. Bare åpen bekjennelse, uten omsvøp, kan redde en. Da kan Jesus Kristus få slippe til med sin nåde.

En frigjort ånd

Bare den som er frigjort i sin ånd, kan tjene Gud på rett måte. Det sier Ordet klart. Her er noen av de ordene som taler om dette.

«Og når dere nå er frigjort fra synden, er dere blitt tjenere for rettferdigheten» (Rom 6,18). «Men nå er vi løst fra loven, ettersom vi er døde fra det vi var fanget under, slik at vi tjener i Åndens nye vesen, ikke i bokstavens gamle vesen» (Rom 7,6). «For jeg er ved loven død for loven for å leve for Gud» (Gal 2,19).

Rosenius siterer en forkynner av Ordet som vitner slik:

«Jeg hadde hengt ved min Frelser i årevis før jeg hadde den minste anelse om den herlige sannheten at jeg rett og slett er fri fra loven, at jeg aldri mer blir målt og dømt etter loven, men bare etter Jesu Kristi rettferdighet, som han har vunnet for meg.

Og jeg kan si at da dette lyset gikk opp i min sjel, opplevde jeg en ny nådig Herrens dag. Med det lyset kom mitt indre menneske inn i en ny, lykkelig tid med liv og fred, hellig lyst og kraft – selv om den stadig blir formørket og svekket igjen, inntil Herren gjør meg levende på ny.»

En troende vet om en dommens dag i sitt liv, en dag da Guds lov dømte ham til døden.

Men han har også opplevd det herlige å få se i evangeliet at Jesus Kristus hadde fullbrakt alt, så han var helt fri fra lovens fordømmelse. «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss», står det skrevet (Gal 3,13).

Når en i tro får klynge seg til evangeliets herlige budskap om frihet fra dom og død for Jesu skyld, da kan en synge med en frigjort ånd:

Ren og rettferdig, himmelen verdig
er jeg i verdens Frelser nu.
Ordet forkynner at mine synder
kommes slett aldri mere i hu!

Frikjøpt

I en gammel kirke i New York så jeg et bilde av Henry Ward Beecher. Han kjempet ivrig for slavenes frihet. Ved siden av ham sto en liten svart jente som han hadde kjøpt fri. Hun sto og så opp i ansiktet til sin nye herre med et lykkelig smil. Hun var frikjøpt. Og han som hadde kjøpt henne fri, var hun blitt glad i.

Om Jesus Kristus står det at han «kjøpte oss fri fra lovens forbannelse». Det kostet Herren livet å kjøpe oss fri. Han døde på et kors. Fra korset hører vi ropet:

«Det er fullbrakt!» For oss betyr det at lovens krav er oppfylt, at skylden er betalt og at vi er kjøpt fri.

Alle som nå vil ta imot denne friheten, kan få den uten betaling. Du skal bare vende om fra din vei og ta imot frihetsbrevet.

Rosenius sier: «Ved et slavemarked var det alltid en domstol. Når noen betalte den summen som skulle til for å sette en slave i frihet, måtte kjøpet prøves, bevitnes og stadfestes av domstolen.»

Det sier oss noe om gjenløsningen i Kristus. Det forteller oss først at det var et kjøp, en handel. Til det kreves en verdi, en løsepenge som svarer til det som blir kjøpt. Og her var den kostbare summen ikke sølv eller gull, men Kristi dyrebare blod.

For det andre sier dette ordet oss at Kristus kjøpte oss fri etter lov og rett. Det han gjorde, ble prøvd og stadfestet ved den himmelske Fars domstol, slik at det også skal stå fast til evig tid.

Det lærte vi også i barnelærdommen vår. Der heter det: «... at han er min Herre, som har gjenløst meg, fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg og frelst meg fra alle synder, fra dødens og djevelens vold, ikke med sølv eller gull, men med sitt hellige og dyre blod.» Tror vi virkelig dette?

Å tro denne sannheten og så leve i den dag for dag, det er å være salig.

Slik er Gud

Et av de fineste bildene vi har av Gud, finner vi i fortellingen om den bortkomne sønnen. I Lukasevangeliet, kapittel 15, vers 20, står det: «Men da han ennå var langt borte, så hans far ham, og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham igjen og igjen.»

Slik er Gud i sitt forhold til den angrende synderen, sier Jesus.

Ingen andre steder finner du den allmektige Gud på sprang, bare denne ene gangen, da han skulle ta imot den stakkars bortkomne sønnen.

Slik er Gud.

Fénelon sier: «Men hva ser jeg? En Gud som gir seg selv etter å ha gitt alt. En Gud som for å søke meg kommer helt ned dit synden har brakt meg. En Gud som tar på seg slavens kår for å fri meg fra trelldommen under mine fiender. En Gud som blir fattig for å gjøre meg rik.

En Gud som kaller på meg og løper etter meg når jeg flykter fra ham. En Gud som lider en kvalfull død for å rive meg ut av dødens armer, og som gir meg et salig liv. Hvilken dom fortjener ikke den som ikke elsker den Herre Jesus!»

Ja, slik er Gud.

Hvem kan vel tolke hans grenseløse kjærlighet? Ingen. Den lange evigheten skal ikke bli for lang til å grunne på den og tilbe Gud i hans herlighet.

Denne Gud er det som kaller på deg i dag. Han er «full av nåde og sannhet» (Joh 1,14). Med sannheten vil han føre oss inn i lyset, så vi tilstår at vi er syndere. Og med nåden vil han lege alle syndesår.

Slik er Gud. Legg livet ditt åpent fram for ham i dag.

Løst og fri

Et menneske som har tatt sin tilflukt til Kristus, er løst og fri. Jesus sier: «Får da Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri» (Joh 8,36).

Å, jeg er frelst og salig fordi
Sønnen har gjort meg virkelig fri!
Fri ifra nøden, dommen og døden.
Amen, halleluja.

Vår kirkefar Luther sier: «En kristen er ikke et menneske som ikke har synd, men en som ingen synd tilregnes. Han er en som har det særskilte privilegium ikke å gjøre synd. Men om det går så ille at han synder, blir han ikke dømt etter loven.

For dersom vi skulle dømmes etter loven, ble ikke et eneste menneske frelst, og vi kunne ta avskjed med enhver tanke om å bli salig. Men da var jo Guds evangelium falskt, da var Kristus død til ingen nytte, da var vi ennå i våre synder – da var vi fortapt.»

Ordet sier: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13).

Men det er ikke nok med at vi er fri fra lovens forbannelse, og at ingen synd blir tilregnet oss. Vi har i tillegg en tilregnet rettferdighet, nemlig Kristi rettferdighet. Om den sier Ordet: «For Kristus er lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror» (Rom 10,4).

I Guds øyne er en kristen ikke bare fri for synd, men fullkommen rettferdig i Kristus. Derfor kan Gud elske oss med hele sitt hjertes kjærlighet.

Hør dette, unge kristen: Du er løst og fri i Kristus!

Når denne sannheten får varme hjertet ditt, får du lyst til å gjøre Guds vilje og leve til Guds ære. For sannheten om Kristus og hans verk for oss er kilden til all Guds velsignelse i livet. Den er også kilden til din vandring for Gud.

Vi er frigjort til et bestemt mål: Guds ære.

En stor tro

I.

«Ikke hos noen i Israel har jeg funnet så stor tro!» sier Jesus om troen til den hedenske høvedsmannen (Matt 8,10).

Hvordan ser den troen ut som Herren selv roser? Går det an for oss i dag å få en slik tro?

Høvedsmannen hadde naturligvis hørt om Jesus. Det hadde gitt ham håp. Så kom han til Jesus. Tre ting kjennetegner troen hans.

Han fortalte Jesus ganske enkelt om nøden sin: «Herre, tjeneren min ligger verkbrudden hjemme og har store smerter.»

Er du i nød for deg selv eller for noen av dine kjære? Gå til Jesus og fortell ham alt. Si det like enkelt som høvedsmannen gjorde. Herren hører deg. Vær viss på det!

Han kjente seg uverdig. «Herre, jeg er ikke verdig til at du går inn under mitt tak», sier han til Jesus.

Føler du deg uverdig og hjelpeløs i deg selv? Det er Den Hellige Ånds verk. Det er kjennetegnet på den sanne troen.

Hjelpeløsheten og uverdigheten din er langt fra noen hindring for Herren. Tvert imot gir de ham anledning til å gi av sin grenseløse, rike nåde.

For det tredje ser vi at han klynger seg til Jesus og setter sin lit til ordet hans. «Si bare et ord, så blir gutten frisk», sier han.

Troen setter sin lit til Ordet fra Gud også i dag. Det er ikke troen i seg selv som frelser, men troens gjenstand, han som Ordet forteller om: Jesus.

Slik ser den troen ut som Herren roser: Den klager sin nød for ham, den kjenner på sin uverdighet, men under alt setter den sitt håp til Jesus selv.

Går du den veien som høvedsmannen gikk, har du troen, og da får du hjelp, for da har du Jesus selv. Han er «troens opphavsmann og fullender» (Hebr 12,2). Han er alt.

II.

«Ikke hos noen i Israel har jeg funnet så stor tro!» Hvordan så denne store troen ut? Går det an for oss i dag å eie en slik tro?

Vi må gå ut fra at høvedsmannen hadde hørt om Jesus. Og det lille han hadde hørt, ga ham mot til å komme til Jesus.

Men hvordan viste han at han hadde en stor tro? Jo, hør nå – eller rettere: se nå her.

Det første som kjennetegner den store troen hans, er ganske enkelt at han kom og klaget sin nød for Jesus. Fortellingen lyder slik: «Da han gikk inn i Kapernaum, kom en høvedsmann til ham, ba ham og sa: Herre, tjeneren min ligger verkbrudden hjemme og har store smerter.» På denne bønnen svarte Jesus: «Jeg skal komme og helbrede ham» (Matt 8,5–7).

«At han klaget sin nød for Jesus, var jo så enkelt, det skulle ikke være noen kunst», sier du. «Hører det med til en stor tro, da kan jeg også det.» Ja, det er nettopp det du kan, når Den Hellige Ånd har fått vise deg at du er i nød.

Pontoppidan sier at «troen er en botferdig sjels tilflukt til Guds nåde i Kristi fortjeneste». De gamle haugianerne sa at «å tro på Kristus og å komme til Kristus med sine synder, det er én og samme ting».

Så kom da og klag din nød for Jesus i dag. Fortell at du er kald og hard. Si det nettopp som det er. Er du verdslig og sløv? Si det til Jesus.

Har du ulyst til bønn og de hellige ting? Fortell det til Jesus ganske enkelt, slik som høvedsmannen gjorde.

Si alle ting til Jesus,
han kjenner deg så vel,
han vet hva som engster
og trykker din sjel!
Om dine beste venner
deg enn kan misforstå,
din Jesus deg dog kjenner,
til ham du trygt kan gå!

III.

Høvedsmannen fikk det vitnesbyrdet av Jesus at han hadde en så stor tro at Herren ikke hadde funnet maken til den i Israel. Likevel kjente han seg uverdig til hjelpen. Han sa: «Herre, jeg er ikke verdig til at du går inn under mitt tak.»

Han kjente seg altså ikke stor i egne øyne. Han kom til Jesus som den uverdige, som måtte få hjelp uten å ha fortjent den. Dette trekket ved høvedsmannens tro kjennetegner all sann tro.

Abraham, de troendes far, sier da han står for Guds ansikt: «Jeg er støv og aske.» Jakob sier: «Jeg er uverdig til all den miskunnhet og trofasthet som du har vist mot din tjener.» Paulus sier: «Jeg er den ringeste av apostlene», og senere: «... meg, den minste av alle de hellige» (1 Mos 18,27; 32,10; 1 Kor 15,9; Ef 3,8).

Pontoppidan sier at den levende troen «kommer opp i følelsen av syndens jammer». Det betyr vel det samme som å kjenne seg uverdig og syndig.

Den som har det slik, er kommet inn under den himmelske lyskasteren. I dette lyset har han sett sin usselhet og synes at han er helt uskikket til å ta imot hjelpen fra Herren.

Men nettopp da er han skikket. For det er den hjelpeløse som får nåde.

«Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde», står det skrevet (1 Pet 5,5). En stor tro ser altså sin egen ringhet og Guds storhet.

«Men jeg får det ikke til å bli liten og uverdig», sier du.

Bli stille for Gud. Les Ordet mens du ber om lys over ditt eget hjerte. Kom nær Gud, så blir du liten.

Slik gikk det med Peter. Han var jo en from og rettskaffen mann også før han ble omvendt. Han kunne med sannhet si: «Aldri har jeg spist noe vanhellig eller urent» (Apg 10,14). Likevel ble han en «syndig mann» da han kom i samme båt som Jesus. «Gå fra meg, for jeg er en syndig mann!» sa han da (Luk 5,8).

Slik skal det også gå med deg når du kommer nær Herren.

IV.

Det som framfor noe annet kjennetegnet den store troen hos høvedsmannen, og som Jesus også roste, var at han trodde ordet fra Herrens munn uten å kreve tegn. «Si bare et ord, så blir gutten frisk», sa han. Og han ble ikke skuffet. «Gå hjem, det skal skje deg som du har trodd!» sa Jesus til ham (Matt 8,8.13).

Nå hører jeg en og annen si: «Å, den som hadde en så stor tro!»

Men du skal ikke være så opptatt av troen. Stans heller for Jesus, han som du skal tro på. Stans for ordet fra hans munn, det ordet som i dag gjelder deg personlig.

Rosenius nevner tre ting som kan hjelpe en til klarhet og fred med Gud. Han sier: «For det første må ingenting være så om å gjøre for deg som å få nåde. Du må ikke slå deg til ro før du har fått visshet om den.

Dernest må du lære å gi opp troen på deg selv. Du må få se at du ikke makter noe som har verdi for Gud, men at du må søke din frelse i Jesus alene, slik som du er, en uverdig, fortapt synder.

For det tredje må du ikke vente på gode følelser, men finne Guds svar der Gud gir det: i Ordet, i Ordet alene.

Er det kommet så langt med deg at du sukker: ‹Å, om jeg bare hadde Guds nåde, så ville jeg ikke ønske meg noe høyere på jorden. Jeg skulle være villig til å lide hva det måtte være, bare jeg kunne bli funnet i Kristus. Om jeg bare var viss på at hans gjerning hørte meg til!

Ja, jeg vil tro Ordet, jeg vil ikke vente på gode følelser, bare jeg kunne tro!› Se, da er troen allerede tent. Og da skal det ikke slå feil at du også får visshet om nåden og full fred. Den saken skal Gud sørge for.»

Du kan ikke tro, å, men kjære, så hør:
Gud har jo sin Sønn for oss givet!
Kom hit, kom til korset, se Lammet som dør!
Dets blod har erhvervet oss livet,
og synden fra verden borttaget.

Frelst av nåde

Det gjør oss godt når store menn i Guds rike vitner enkelt og likefram om Guds frie, ufortjente nåde i Kristus. For det er så vidunderlig enkelt å bli frelst av nåde at det knapt kan sies klart nok.

En av de mest lærde blant nordmennene i Amerika er professor dr. Nathan Kildahl. Da han ble ansatt som lærer ved Den forenede kirkes seminar, sa han blant annet:

«I min ungdom falt jeg dessverre bort fra min dåpspakt. Men Guds ord var blitt sådd i mitt hjerte i barndommen, særlig av far og mor, og Guds Ånd arbeidet stadig med meg. Derfor fikk jeg aldri riktig fred i verdenslivet, men kom ved Guds nåde til alvorlig bekymring for min sjels frelse.

Jeg tok da for alvor fatt på å forbedre meg. Jeg ville nå fram til en slik indre, åndelig tilstand at jeg, slik jeg mente, kunne bli skikket til å få troen og bli benådet.

Er det noe jeg har tatt alvorlig i mitt liv, så er det å arbeide fram anger, botferdighet og beredskap i min sjel. Med andre ord: den tilstanden jeg i min blindhet trodde Guds ord krevde av meg som betingelse for at Gud kunne gjøre noe til min frelse.

Og er det noe som har slått helt feil for meg, så er det å bli slik at jeg selv kunne se noe håp om at Gud ville gi meg troen, så jeg kunne gripe syndenes forlatelse.

Men da jeg hadde slitt meg ut under loven og ikke kom noen vei, men det bare ble verre og verre, da det så mer og mer umulig ut å bli omvendt og min munn ble stoppet, da viste Gud meg gjennom sitt evangelium at ‹det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet› (Rom 8,3).»

Av bare nåde

«Så langt tilbake som jeg kan huske, hadde jeg hørt at vi frelses av bare nåde, på grunn av Kristi fortjeneste, ved tro alene», sier en stor Guds mann. «Likevel kom dette som en helt ny åpenbaring for meg.

Jeg fikk nåde til å forstå litt av det som før hadde vært skjult for meg, nemlig hva nåde er, hva det betyr å bli frelst av nåde, og hva det er å bli rettferdiggjort ved tro. Det gikk opp for meg hva som ligger i ordet: ‹Alt er ferdig!›

Siden den tid har det vært en trang og en glede for meg å få opphøye Guds frie, ufortjente nåde. Jeg vet ikke noe herligere på jorden enn å forkynne Kristus og frelsen i ham.»

Denne mannen, som selv er teolog og lærer for prester, sier videre i det samme vitnesbyrdet: «I vår tid blir det talt mye om hva tiden krever, og hvilke kvalifikasjoner dagens prester bør ha. Mye av det som blir sagt om det, gjør vi vel i å tenke over.

Men jeg er fast overbevist om at det er én ting som trengs mer enn noe annet. Den tingen er ikke noe nytt. Det er at presten aller innerst og dypest i sin sjel er grepet av nåden i Kristus.

Slik kan bare den bli grepet som i sin sjels nød, i erfaringens skole og ved Den Hellige Ånds opplysning har lært å forstå hva det er å bli rettferdiggjort ved troen på Jesus Kristus uten lovens gjerninger.»

«Men gjerningene?» sier du. «Hva blir det da av de gode gjerningene?»

De kommer som en frukt av troen, av å bli frelst av nåde.

Mer enn noe annet oppdrar nåden oss til å leve sedelig, rettferdig og gudfryktig. Det er alle troendes erfaring.

Da frihetsbudskapet lød

På et sykehus i Sverige lå det en mengde fanger som skulle samle krefter før de ble sendt videre hjem. Det var folk av forskjellige nasjonaliteter, og blant dem var det flere nordmenn. De fleste av fangene var svært svake og medtatt. Når en hilste på dem, kom det et svakt smil og et slapt håndtrykk.

Blant dem var det en nordmann som knapt viste tegn til liv. Han lå der med slappe trekk og sløvt blikk. Ikke et ord, ikke et smil.

Det var de første dagene av mai 1945. Dagene gikk, og mange av fangene kom seg. Men denne ene så ikke ut til å bli bedre. Han hadde det samme sløve blikket og var like uinteressert i alt som foregikk omkring ham.

Så en dag, den sjuende eller åttende mai, kommer sykesøsteren inn og roper i salen, så alle fangene hører det: «Norge er fritt! Norge er fritt!»

«Men da skulle du sett denne mannen», sa legen som fortalte meg dette. Han livnet plutselig til. Øynene fikk en annen glans. Hele mannen kvikket til. Og da fedrelandssangen runget gjennom sykesalen, stemte han i. Så veldig virket frihetsbudskapet, både på sjel og legeme. Han ble som en ny mann.

*

I dag skal det lyde et annet frihetsbudskap til deg som er fange under loven og aldri får det til å bli som du burde være. Du kjenner deg slapp og vissen og makter ikke å bli bedre. Alt er galt med deg.

Hør nå det glade frihetsbudskapet fra himmelen til deg: «I dag er det født dere en frelser» (Luk 2,11). Les det nå slik: «I dag er det født deg en frelser.» Han er «født under loven, for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår», står det skrevet (Gal 4,4–5).

Tro dette glade frihetsbudskapet i dag, så blir du frelst og lykkelig.

Jesus – vår stedfortreder

Det er vel knapt noen sannhet i den kristne trosbekjennelsen vår som støter det moderne mennesket mer enn sannheten om stedfortredelsen.

Men kanskje kan det hjelpe oss litt å stanse ved en kjensgjerning: Både i naturens rike og i menneskelivet gjelder den loven at det ene liv lider eller dør for det andre.

Biskop Smemo gjør oppmerksom på dette i en artikkel. Han sier blant annet:

«En mor kan sulte for at barnet skal bli mett, og en sønn kan slite for at hans gamle far skal bli spart. Den dagen det stedfortredende offeret på den måten forsvant fra verden, ville det bli kaldt og svart her!

Også åndelige byrder kan vi bære for hverandre. Det går an å tåle fiendskap slik at fienden bøyes av det og blir en venn. Og det går an å lide slik med en ulykkelig at han blir båret over vansker som han aldri ville ha greid alene.

Jeg mener ikke at vi med disse rent menneskelige tingene kan ‹forklare› stedfortredelsen. Jesu stedfortredende soning for vår synd er noe helt annet, som vi ikke kan gripe med noen menneskelige sammenligninger.

Men så mye kan vi kanskje si ut fra de eksemplene vi har nevnt: Når til og med vi mennesker dels er solidariske med hverandre og dels kan bli det, hvilken grense tør vi da sette for hva Gud kan gjøre når han vil?»

Vi vil ta med noen klare ord om Jesus som vår stedfortreder. Har du sett i Guds lys at du er en synder som ikke kan frelse deg selv, vil disse ordene sikkert bli til hjelp for deg i dag.

«Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29)

«Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

«Men han ble såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53,5).

Tro disse ordene slik de står. Det er et budskap til deg!

Grunnlaget for Guds tilgivelse

Gud kan ikke tilgi synd uten videre. Det måtte soning til. Guds rettferdighet var krenket. Synden vår skilte oss fra den tre ganger hellige Gud. Derfor lyder det: «Uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt» (Hebr 9,22).

Vi liker ikke å høre dette så lenge vi har det gamle sinnet. Vi forarges over korsets dårskap. Men når synden blir levende, når Den Hellige Ånd får vise oss at vi er fortapte syndere som har krenket den hellige Gud, da fatter vi dette «evangeliets mysterium».

Når en har skuet inn i «frihetens fullkomne lov», kan en si med apostelen: «I ham har vi forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom» (Ef 1,7).

Å, om alle dere som strever for å få visshet om syndenes forlatelse og fred med Gud, ville stanse ved denne sannheten: at det er for Jesu dyre blods skyld Gud

tilgir synd! Da skulle dere få se at det dere strever for å få til, har Jesus gjort for oss, én gang for alle, da han ga sitt liv i døden på Golgatas kors.

Det kreves intet offer mer
for synd å slette ut!
Ti Jesu blod jo runnet er,
vi blir forlikt med Gud.

Og når vi tror syndenes forlatelse for Jesu skyld, skjer det noe oppe i himmelen: Vi blir rettferdiggjort, det vil si frikjent for all anklage. For Jesu blods skyld blir vi erklært «ren og rettferdig, himmelen verdig».

Gud for alle riker
dømmer selv og sier:
Denne han er fri.

Vi er «rettferdiggjort ved hans blod» (Rom 5,9).

Det er denne vidunderlige og herlige sannheten som får apostelen til å rope ut: «Hvem vil anklage Guds utvalgte? Gud er den som rettferdiggjør. Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, ja, mer enn det: som også er blitt reist opp, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8,33–34).

Lammets blod

Ordet om Jesu Kristi blod går som en tråd gjennom hele Bibelen, både i Det gamle og Det nye testamente. Da regner vi med de stedene der det blir nevnt i forbilder.

Når Skriften taler om Jesu Kristi blod, enten i forbilder eller direkte, mener den at Herren Jesus ga sitt liv til soning for våre synder.

Ved Lammets blod blir en synder som tror, frelst, helliggjort og forløst. Vi skal høre noen ord fra Boken om dette.

«… Guds menighet, som han vant seg med sitt eget blod», heter det i Apg 20,28. Her kalles Jesu Kristi blod Guds blod. Gud vant sin menighet «med sitt eget blod». Det skal vi merke oss.

Så leser vi i 1 Pet 1,18–19: «For dere vet at det ikke var med forgjengelige ting, med sølv eller gull, dere ble kjøpt fri fra den dårlige ferd som var arvet fra fedrene, men med Kristi dyrebare blod, som blodet av et feilfritt og lyteløst lam.»

Apostelen viser her til regelen om offerlammet i tiden før Kristus: Det skulle være «lyteløst». Og når det var prøvd og funnet slik, skulle det gi sitt liv, og blodet skulle strykes på dørstolpene og på den øverste dørbjelken.

Alt dette var forbilder. Det pekte fram mot det som skjedde da Jesus som «Guds lam» bar all verdens synd. Derfor heter det: «Når jeg ser blodet, vil jeg gå dere forbi» (2 Mos 12,13).

Kristi blod er altså den høye prisen vår frelse ble vunnet med.

Ingen annen pris kunne veie opp vår synd, som roper til himmelen. Når en synder får se litt av sin synd mot den levende Gud, kan ingen annen sannhet trøste enn sannheten om «Kristi dyrebare blod».

Det er denne erfaringen sangeren gir uttrykk for i disse linjene:

Da en ugudelig jeg bleven var,
utfattig sjel, som intet i seg har,
da fikk jeg se det blod på korset rant,
og legedom for sjelesmerten fant.

Kjøpt fri

Det er en vidunderlig sannhet for en som vet hva det er å være trell: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13). Rosenius sier i sin forklaring over dette ordet:

«Dersom dette Guds ord kom riktig inn i våre hjerter, skulle det bli et himmelrike med usigelig trøst. Vi skulle kunne trosse all helvetes makt og i all vår avmakt rose oss i Herren! For tenk for et ord dette er, for et bilde det ruller opp for øynene våre! Kristus – en forbannelse for oss!

Så skal vi merke oss de små ordene: for oss – for oss! På disse to ordene, ‹for oss›, ligger hele vekten. For sin egen del trengte ikke Kristus å bli en forbannelse, for han var helt uskyldig, hellig og rettferdig.

Men at han ble en forbannelse, kom av at han tok vår synd og skyld på seg. Etter loven skulle en morder henge på et tre som en forbannelse. Derfor måtte Kristus bli korsfestet for oss.»

Kristus tok alt mitt og ditt på seg for at vi skulle få alt hans. Han tok vår synd, vår dom, vår straff, vår fortapelse og vår pine på seg. «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

For Kristi skyld får vi ved tro alt hans: hans barnekår, hans rettferdighet, hans renhet og fullkommenhet, hans himmelske herlighet og velbehag hos Faderen.

Alt mitt er ditt, du brudgom god
gir ei skilsmissebrev,
ti du med strømmen av ditt blod
selv pakten underskrev.

Kjøpt fri! Evig fri! «Fri ifra nøden, dommen og døden. Amen, halleluja.»

Om Jesus Kristus, vår Frelser

Kristus-vitnesbyrd

«For meg er det å leve Kristus», sier apostelen Paulus etter å ha kjent Kristus i mange år (Fil 1,21).

«Vi så hans herlighet», sier apostelen Johannes (Joh 1,14).

«Jeg finner ingen skyld hos ham», sier juristen Pilatus (Joh 19,6).

«Det er i vitenskapens navn jeg forkynner Jesus Kristus som Guds Sønn. Mitt vitenskapelige syn, som legger stor vekt på forholdet mellom årsak og virkning, forplikter meg til å erkjenne at dersom han ikke er Guds Sønn, vet jeg ikke hva han er. Men han er Guds Sønn. Hans ord er guddommelige. Mitt behov for tilbedelse finner full tilfredsstillelse hos ham», sier Louis Pasteur.

«Jeg er ingenting, men sannheten er alt. Jeg vet at jeg har rett, fordi jeg vet at friheten har rett. For Kristus lærer det, og Kristus er Gud», sier president Abraham Lincoln.

«I åttiseks år har jeg tjent ham, og han har aldri gjort meg annet enn godt. Hvordan kunne jeg da fornekte ham, min Herre og min gjenløser!» sier biskop Polykarp.

*

Hva sier så du om Kristus? Er historiens Jesus blitt opplevelsens Jesus for deg?

«Hvordan skal jeg kunne oppleve det?» spør mange. Jeg vil svare med Filips ord til tvileren Natanael: «Kom og se!» (Joh 1,46)

Da skal du få oppleve at Jesus holder det han lover i ordet sitt: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,37).

Tusener på tusener har opplevd at dette ordet er sant, og kan vitne om at Herren Jesus tilfredsstiller våre dypeste behov.

«Kom og se!»

Kristus lever i dag!

At Jesus fra Nasaret sto opp av graven, er historisk bevist. Og ved oppstandelsen fra de døde er han «godtgjort å være Guds veldige Sønn», sier Ordet (Rom 1,4).

Når en leser de fire evangeliene, merker en hvor velgjørende pålitelige de er – ikke minst de kapitlene som forteller om oppstandelsen og om hans møter med sine egne i de førti dagene mellom påskemorgen og himmelfarten.

Men også utenom Det nye testamente har vi historiske bevis. Historieskriveren Josefus, som ble født i Jerusalem fire år etter Herrens død og oppstandelse, skriver:

«Omkring denne tid levde det en vis mann, om det er tillatt å kalle ham en mann. For han gjorde underfulle gjerninger og var lærer for slike som tar imot sannheten med glede. Han dro til seg både mange av jødene og mange av hedningene. Han var Kristus.

Og da Pilatus etter råd fra de fremste mennene blant oss hadde dømt ham til korset, ble han ikke forlatt av dem som fra først av hadde elsket ham. For han viste seg levende for dem igjen den tredje dagen, slik de guddommelige profetene hadde forutsagt, sammen med ti tusen andre underfulle ting om ham.»

Slik skriver en anerkjent historieskriver som levde like etter at Herren hadde vandret her på jorden.

Og du kan selv få oppleve at Jesus Kristus lever. Kom til ham med det du har å klage over. Fortell om dine synder og sorger. Prøv kraften i disse ordene: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28)

Du skal få kjenne at det er kraft i hans ord, og at han selv er i Ordet. Kristus lever i dag. Millioner kan vitne om det fra sitt eget liv.

Jesus Kristus

I denne og de følgende artiklene vil vi prøve å gi et bilde av vår Frelser, Jesus Kristus. Og da går vi til Bibelen for å finne de sanne trekkene og linjene i Kristusbildet.

Bibelen er nemlig den eneste boken i verden som gir oss et helt sant vitnesbyrd om Herren, bekreftet av historien og stadfestet i de troendes erfaring.

Vi har mye å lære av de gamle som gransket Skriftene for å kjenne Kristus. Og så langt vitnesbyrdet deres stemmer med Bibelens, skal vi ta det med i denne artikkelrekken.

I Luthers forklaring til den andre trosartikkelen står det slik:

«Jeg tror at Jesus Kristus er sann Gud, født av Faderen fra evighet, og tillike sant menneske, født av jomfru Maria, og at han er min Herre, som har gjenløst meg, fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg og frelst meg fra alle synder, fra døden og djevelens vold, ikke med gull eller sølv, men med sitt hellige, dyre blod og sin uskyldige pine og død, for at jeg skal være hans egen, leve under ham i hans rike og tjene ham i rettferdighet, uskyldighet og salighet, likesom han er oppstanden fra de døde, lever og regjerer i evighet. Dette er både visst og sant i alle måter.»

Biskop Pontoppidan spør i sin forklaring: «Er det da så viktig å kjenne Kristus?» Svaret er: «Ja, for det er ikke frelse i noen annen» (Apg 4,12).

«Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus» (Joh 17,3).

«Den som har Sønnen, har livet. Den som ikke har Guds Sønn, har ikke livet» (1 Joh 5,12).

Jesus Kristus – livets brød

«Min Far gir dere det sanne brød fra himmelen. For Guds brød er det som kommer ned fra himmelen og gir verden liv. … Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hungre.»

«Jeg er det levende brødet som er kommet ned fra himmelen. Om noen eter av dette brødet, skal han leve i evighet» (Joh 6,32–35.51).

Slik taler Herren Jesus om seg selv som det levende brødet og om troens samfunn med ham.

*

Like nødvendig som mat er for legemet vårt, like uunnværlig er Jesus for vårt åndelige liv. Ingenting kan erstatte mat. Ingenting kan settes i stedet for samfunnet med Herren. Religiøsitet, kirkegang, bønner, gode gjerninger – alt dette, som i seg selv er godt, kan aldri erstatte livets brød.

Det var først da vi som sultne syndere fikk smake «brødet fra himmelen», at vi ble mette.

Et brød har verdi i samme grad som det inneholder de stoffene legemet trenger. I Jesus Kristus har vi fått alt vi trenger, fra veien begynner til vi når fram. I ham eier vi syndenes forlatelse, fred, kraft, lys, ledelse og samfunn med Gud.

«Stå opp og et! Ellers blir veien for lang for deg» (1 Kong 19,7). Slik talte Herrens engel en dag til en trett pilegrim.

Den samme formaningen lyder til oss i dag. Samfunnet med Herren må holdes ved like hver dag, gjennom troens bønn og bruk av Guds ord. Ellers går det med oss som det står i en av salmene: «Mitt hjerte er som solsvidd og visnet gress, for jeg har glemt å ete mitt brød» (Sal 102,5).

Jesus Kristus er veien

«Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg» (Joh 14,6). Så mektige ord taler Herren Jesus Kristus.

Elias Blix tolker dette ordet i sin kjente salme:

Jesus, du er den himmelveg,
som til Gud Fader oss leier.
Frelsa det er å finna deg,
liv og uvisnande heider.
Du er all skapnings ljos og liv,
verdi då enn i myrkret sviv,
vinglande vilt mellom graver.

Etter dette ordet fra Herren finnes det altså ingen annen vei til samfunn med Gud enn Jesus Kristus. «Jeg er veien», sier han. Ikke en vei. Ikke den beste veien, men veien – den eneste.

Et annet sted kalles denne veien «en ny og levende vei» (Hebr 10,20), i motsetning til alle falske og villedende veier på det religiøse området.

Den som lar seg frelse av Herren Jesus Kristus, blir selv levende. Han får et nytt liv med nye mål for livet. Han blir født på ny. Han får Guds liv.

Og nå vandrer han sammen med Jesus, som er den nye og levende veien. Veien bærer ham stadig framover mot målet: Farshuset med de mange rommene (Joh 14,1–6).

I større forretningsbygg kan en bare stige på en av de «levende» trappene, så blir en ført fra den ene etasjen til den andre. En trenger bare å stå stille.

Skal vi nå fram til Farshuset, er det vår sak å komme i samfunn med ham som er veien, og så «bli i ham» – pleie samfunnet med Jesus hver dag ved Ordet og bønnen. Så fører han oss trygt oppover til vårt endelige mål.

Jesus Kristus er døren

«Jeg er døren. Om noen går inn gjennom meg, skal han bli frelst», sier Jesus (Joh 10,9). Senere heter det: «Se, jeg har satt foran deg en åpnet dør» (Åp 3,8).

Legg merke til at det ikke står en åpen, men en «åpnet» dør. Menneskene var stengt ute fra samfunnet med Gud, og synden deres var årsaken. Døren var stengt.

«Deres misgjerninger skiller mellom dere og deres Gud», står det hos profeten (Jes 59,2). Så kom Jesus. I sin guddommelige kjærlighet åpnet han den stengte døren. Det kostet ham livet.

Uskyldig Lam, så ynkelig
du ville ofres hen,
din kjærlighet har bundet deg
å få oss løst igjen.
Du led og slet vårt fengsels bånd
med naglet fot og hånd.
Du gikk som løve av din grav,
vår død du plyndret av!

Nå er døren åpnet for alle. Den som vil, kan komme og gå inn til Gud ved å omvende seg og tro på Jesus. Tusener, ja, millioner og atter millioner, har gått inn gjennom den åpnede døren.

På døren står det skrevet, kom og se:
Jesus mottager ennå syndere!

Ingen av oss er så from at han ikke trenger å gå inn gjennom denne døren, og ingen er så ugudelig at han ikke er velkommen. «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut», sier Herren selv (Joh 6,37).

Denne døren slipper oss inn til samfunn med den levende Gud, og dermed til barnekår og barnerett, med all den velsignelse det himmelske skattkammeret eier både for kropp og sjel. Og den stenger oss ute fra syndens skyld og straff og alt det vantroen fører med seg.

Kom da, du som ennå står utenfor. Døren er åpnet. Jesus selv står i døren. Kom før den blir lukket for evig.

Jesus Kristus – Kongen

«Mitt rike er ikke av denne verden», sier Jesus til Pilatus. «Men konge er du altså?» spør Pilatus. «Du sier det, jeg er konge», svarer Herren (Joh 18,36–37).

Men fordi hans rike ikke er av denne verden, er kongemakten hans skjult for den vantro. Bare det øyet som er salvet av Den Hellige Ånd, ser hans kongelige verdighet i dag og merker hvordan han som konge griper inn i historiens gang.

Kongedømmet hans ligger egentlig i framtiden. I Matteusevangeliet, kapittel 25, ruller et mektig syn seg opp for oss: Kongen mønstrer sitt folk og tar dem inn i sitt rike.

«Da skal kongen si til dem ved sin høyre side: Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det riket som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt» (Matt 25,34).

Vi vil høre noen ord om kongen:

«Hans navn skal bli til evig tid. Så lenge solen skinner, skal hans navn skyte friske skudd. De skal velsigne seg ved ham» (Sal 72,17).

«Løft hodene, dere porter! Og dere evige dører, løft dere, så herlighetens konge kan dra inn!» (Sal 24,9)

«Dine øyne skal skue Kongen i hans herlighet, de skal se et vidstrakt land» (Jes 33,17).

En dag skal alle måtte bøye seg for ham, også de som her har spottet både kongen og folket hans. «Derfor har òg Gud høyt opphøyet ham og gitt ham det navnet som er over alle navn, for at i Jesu navn skal hvert kne bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære» (Fil 2,9–11).

Lykkelig er du som har bøyd deg for denne kongen her i tiden. Når han åpenbarer sin kongelige makt, skal du ikke skjelve, men frimodig stille deg inn i hans geledd og prise og opphøye hans hellige navn for all verden.

Vil du hans navn få visst?
Han heter Jesus Krist,
den høvding for Guds hær,
i ham kun frelse er,
han marken skal beholde.

Jesus Kristus som Herren

Enhver oppmerksom bibelleser legger merke til at Jesus Kristus kalles Herren. Han kan ikke være vår frelser uten at han samtidig får være vår herre og leder.

Mange vil ha Jesus som frelser, men bare den som er født av Gud, har det lydige, villige sinnet som erkjenner Jesus som herre i sitt liv.

Les Det nye testamente i sammenheng for å se forbindelsen mellom Jesus som frelser og som herre. Du vil da finne at Jesus-navnet som regel er knyttet til herre-tittelen.

«Likesom dere altså tok imot Kristus Jesus som Herren, så vandre i ham» (Kol 2,6). Når dette verset blir sitert, faller ordet «Herren» ofte bort. En leser det slik: «Likesom dere tok imot Kristus Jesus, så vandre i ham.» Da legges vekten på ordene «tok imot» i stedet for på ordet «Herren».

Når en synder blir virkelig frelst og født på ny, overgir han seg med kropp og sjel til Jesus som herre. «Fra nå av skal du eie meg. Du skal få styre livet mitt.

Mine evner og anlegg, mine planer for framtiden og mine muligheter – alt skal du, Jesus, min Herre, få eie, lede og bruke.»

Slik taler den nyfrelste. Du kjenner deg igjen. I stedet for jeget ble det Kristus. Derfor ble retningen i livet forandret, fra å være egosentrisk til å bli Kristussentrisk.

Er det slik i dag? Du som fikk syndenes forlatelse av Jesus, og som opplevde at han ble din frelser, er han din herre i dag? Eller styrer du deg selv?

Bare den som lar Kristus Jesus være både frelser og herre i sitt liv, bare den er lykkelig.

Herre Jesus, lat meg læra
av ditt ord og av di gjerd,
at eg søkja skal Guds æra
i mitt liv og all mi ferd.
Ikkje for mitt eige syrgja,
berre etter ein ting spyrja,
berre på det eine sjå,
at Guds sak eg fremja må!

Jesus Kristus – Guds Lam

Offerlammet i den gamle pakt var et forbilde på Jesus som Guds offerlam. Lammet skulle være uten feil, helt uten det minste lyte, etter Guds befaling.

Om Jesus står det at han «ikke visste av synd», og at «det ble ikke funnet svik i hans munn». Han var «hellig, uskyldig, ren, skilt fra syndere» (2 Kor 5,21; 1 Pet 2,22; Hebr 7,26).

Lammet skulle gi sitt liv, og lammets blod skulle være et tegn for Israel. Også det peker fram mot det Jesus måtte gjøre for oss.

Han måtte dø. Det var ikke nok at han levde et plettfritt liv. «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» roper forløperen Johannes (Joh 1,29).

Fordi han hadde tatt på seg din og min synd, måtte han dø. For «syndens lønn er døden», og «den som synder, skal dø», står det skrevet (Rom 6,23; Esek 18,4).

Jesus var vår stedfortreder. Han tok vår synd på seg. «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham», sier profeten (Jes 53,6).

«Én er død for alle, og derved har de alle dødd. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og ble reist opp for dem» (2 Kor 5,14–15).

Han skulle «smake døden for alle» (Hebr 2,9)! Ved hans dyre blod får vi syndenes forlatelse, ved hans blod blir vi rettferdiggjort, ved det samme blodet blir vi renset hver dag, og ved Lammets blod skal vi en dag stå frelst for evig (Ef 1,7; Rom 5,9; 1 Joh 1,7; Åp 7,13–15).

*

Sett meg så jeg ser deg, Jesus,
på ditt kors opphengt,
blodig, såret, tornekronet,
spyttet på, hudflengt.
Sett meg så jeg ser deg, Jesus,
døende for meg,

for at jeg rettferdig, salig
skal tilhøre deg.

Jesus Kristus – min hyrde

Et av de fineste og mest talende navnene på Herren Jesus er Hyrden. Den som i sannhet kan si: «Herren er min hyrde», kan også føye til, selv om det ikke alltid ser slik ut for det naturlige øyet: «Det mangler meg ingen ting» (Sal 23,1).

Jesus kalles hyrde i tre forskjellige betydninger.

«Den gode hyrde», som setter sitt liv til, sikter til korset, der han sonet vår synd og forlikte oss med Gud (Joh 10,11).

«Fårenes store hyrde», som Gud førte opp fra de døde, sikter til hans allmakt og hans sete ved Faderens høyre hånd i himmelen. Der er han stadig virksom for å få oss vel berget hjem (Hebr 13,20 og 7,25).

«Overhyrden», som skal lønne alle som har vært tro i tjenesten, sikter til Herrens gjenkomst (1 Pet 5,4).

*

Hyrdens gjerning i dag er å søke de bortkomne. Lukas har et fint bilde av Jesus som hyrden som leter:

«Om noen av dere har hundre sauer og mister én av dem, vil han da ikke forlate de nittini i ødemarken og gå av sted og lete etter den som er kommet bort, til han finner den? Og når han har funnet den, legger han den på skuldrene sine og gleder seg. … Slik skal det være større glede i himmelen over én synder som omvender seg» (Luk 15,4–7).

Slik er Jesus som hyrde! Har du latt deg finne av ham?

Dernest verner han om dem han har funnet. Mitt eget lange liv er et tydelig bevis på det. Og tusener og atter tusener av troende kan si det samme.

Mens jeg skriver denne lille prekenen, er hjertet mitt fylt av takk til min hyrde, som i alle disse årene så trofast har vernet om meg.

Og jeg ber om at du som leser disse linjene, må slippe den himmelske hyrden til i livet ditt. Da blir det harmoni og sann lykke.

Jesus Kristus som Frelseren

En av Guds menn i gammel tid vitner slik: «Herren er mitt lys og min frelse» (Sal 27,1).

Dersom vi møter Herren som lys og ikke får se ham som frelser, må vi fortvile. Hvem kan holde stand i det himmelske, klare lyset uten å skjelve?

Men for alle som har vært litt inne i lyset og sett at de er syndere, vil Herren åpenbare seg som frelseren fra synd og skyld.

«Du skal gi ham navnet Jesus, for han skal frelse sitt folk fra deres synder», sa engelen før Herren ble født. «I dag er det født dere en frelser», sa engelen etter at han var født (Matt 1,21; Luk 2,11).

Hvem er det som trenger en frelser?

Det er de hjelpeløse, de som ikke kan klare seg selv. Den druknende som ikke kan svømme, trenger en frelser. Det samme gjør den som har bunnløs gjeld og ikke selv kan betale, den som er innestengt i et brennende hus og ikke på noen

måte kan redde seg selv, og den som er utsatt for overmektige fiender som vil ham til livs.

På det åndelige området er det også de hjelpeløse som må ha Jesus som frelser. De som ikke får det til å bli slik de vil, de som ikke kan angre sin synd grundig nok, de som ikke kan bli alvorlig vakt, men synes de bare blir verre jo mer de strever for å bli bedre – kort sagt: alle åndelig fallerte, som bare har synd, nederlag og tomhet å komme fram for Gud med, de trenger Jesus som frelser.

Er du en slik hjelpeløs stakkar? Hør da hva Herren selv sier om sitt forhold til syndere:

«For Menneskesønnen er kommet for å søke og frelse det som var fortapt» (Luk 19,10). «Det er ikke de friske som trenger lege, men de som har ondt! Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse» (Luk 5,31–32).

Kom som du er til din Frelser,
smittet av vantroens dynd!
Blodet som fløt fra hans vunder,
renser din sjel fra all synd!

Jesus Kristus som Lyset

I Det nye testamente er det mange navn på Herren Jesus. Du vil finne om lag hundre forskjellige navn og bilder, og alle viser de oss en side ved Herrens person og karakter i hans forhold til oss mennesker.

Ett av disse mange navnene er lyset.

«Det sanne lys, som opplyser hvert menneske, var i ferd med å komme til verden», sier apostelen Johannes (Joh 1,9).

«Jeg er verdens lys! Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys», sier Jesus selv (Joh 8,12).

«Jeg er kommet som et lys til verden, for at hver den som tror på meg, ikke skal bli i mørket», sier han videre (Joh 12,46).

Lyset avslører blant annet det som ellers er skjult. Aldri ser vi klarere at vi er syndere, enn når vi kommer nær Herren.

Den skikkelige Peter, som aldri hadde spist «noe vanhellig eller urent», fikk se sin synd da han kom nær Herren Jesus, den rene og hellige. «Gå fra meg, Herre, for jeg er en syndig mann!» roper han (Luk 5,8).

Er vi ærlige, vil det gå likedan med hver og en av oss når vi kommer nær Jesus som eksempel og forbilde. Han lyser tvers igjennom. Under denne himmelske lyskasteren får vi se litt av urenheten inne i oss, i hjertets verden.

«Ennå en liten stund er lyset blant dere», sier Jesus. Vi har altså bare en begrenset tid til å gi lyset rom i livet vårt.

«Tro på lyset mens dere har lyset, så dere kan bli lysets barn!» sier Jesus videre i den samme talen (Joh 12,35–36).

Lyset er i verden kommet.
Vet du også om du tror?
Har du noen tid fornummet
at din Jesus i deg bor?

Har hans nådestrålers kraft
i din sjel sin virkning hatt?
Kan du i ditt hjerte finne
at der er et lys der inne?

Jesus Kristus er Guds Sønn

Denne sannheten er et av de punktene vantroen angriper. Derfor er det så nødvendig å få Skriftens lys over nettopp den.

Først skal vi nevne noen profetord. Jesaja levde om lag sju hundre år før Kristus. Han ser framover og sier: «For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Herredømmet er på hans skulder, og han skal få navnet Under, Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far, Fredsfyrste» (Jes 9,6).

«Se, jomfruen skal bli med barn, hun skal føde en sønn og gi ham navnet Immanu-El» – Gud med oss (Jes 7,14).

Vi kunne nevne mange flere profetord om Herrens guddom. Men her skal vi ta med noen av Jesu vitnesbyrd om seg selv. De fleste kritikere bøyer seg for Jesu egne ord, selv om de ikke anerkjenner skriftene i Det gamle testamente.

Det er særlig Johannes som gjengir Herrens vitnesbyrd om seg selv. Han skriver nemlig selv hva målet hans er: «… for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn» (Joh 20,31).

Til de vantro jødene sier Jesus like ut: «Jeg og Faderen er ett» (Joh 10,30).

Før han skiltes fra sine egne, sa han klart til dem hvem han var: «Hadde dere kjent meg, så hadde dere også kjent min Far. Og fra nå av kjenner dere ham og har sett ham. … Den som har sett meg, har sett Faderen» (Joh 14,7–9).

Da Tomas var blitt overbevist om hvem Jesus var, og at han virkelig var oppstått fra de døde, sa han: «Min Herre og min Gud!» (Joh 20,28) Og Jesus lot seg tilbe som Herre og Gud.

Bøy deg for ham og tilbe ham,
mektig til å frelse han er!

Jesus Kristus eller kaos

Evangeliet om Jesus Kristus er vesensforskjellig fra alle andre religioner. «Kristendommen er ikke bare én religion ved siden av de andre», sier en forfatter. «Den er heller ikke bare den høyeste og mest fullkomne av verdens forskjellige religioner. De forholder seg ikke til evangeliet som begynnelse til fullendelse, men som spørsmål til svar, som bud til budskap.

I religionene er det mennesket som søker Gud. I kristendommen er det Gud som søker mennesket – og finner det og vinner det ved kjærligheten som lider. Kristus er absolutt. Kristus er suveren. Det er ikke frelse i noen annen. Han alene er hedningenes håp.»

Jesus sier bestemt og med guddommelig myndighet: «Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg» (Joh 14,6).

Jesus Kristus – eller kaos!

Alle andre religionsstiftere ligger i gravene sine. Mye av det de lærte, var sant og godt, så langt det rakk. Men budskapet deres kunne ikke frelse et eneste menneske.

Kristi grav er tom! Jesus lever! Han sto legemlig opp fra graven. Hans lære er guddommelig, og derfor er hans budskap frelsende for alle som omvender seg og tror.

Omvend deg og tro på Kristus. La hans ord få stor plass i hjertet og livet ditt, så er du berget. Ja, ikke bare det – du skal bli en sjelevinner.

Trosser du Kristus og hans budskap, må du gå til grunne. Du går fortapt.

Kristus – eller kaos. Det er sant i dag som aldri før. Vi står ved et veiskille, både som enkeltmennesker og som nasjon.

Alt i ett navn

En av de gamle fikk en dag spørsmålet: «Hva fikk du da du ble en kristen?»

«Kristus», var det korte svaret.

«Du misforstår meg. Hva var det spesielt du fikk?»

«Jo, Kristus!»

På det tredje spørsmålet ga han samme svar.

Og slik er det. Den store himmelgaven en synder får når han omvender seg, er Kristus Jesus, og med ham alt det nye livet trenger for tid og evighet.

Prins Bernadotte forteller i en preken at han som ung sjøoffiser hørte en preken over teksten: «Kom Jesus Kristus i hu» (2 Tim 2,8). Den ble til stor hjelp for ham da han som sjef på fregatten «Freja» skulle ut på en lengre ekspedisjon.

Han sier: «Jeg visste at jeg ville møte mange vansker når det gjaldt å følge i min Herres fotspor. Vi har en Gud som ser sine barns behov. Han ga meg disse ordene for de kommende månedene. De ble en bærende kraft for meg når jeg sto ensom som ung kristen på dette fartøyet.»

Skriftordet ble malt og satt opp på veggen i lugaren, så han kunne se det til enhver tid.

La dette ordet ringe for ørene dine i dagliglivets strev, kjære troende. Kom Jesus Kristus i hu når du føler deg ensom, når du blir fristet, når du kjenner deg avmektig og hjelpeløs, og når du står foran oppgaver du ikke greier.

Din Frelser er prøvd i alt. Han er en levende, nærværende Herre og Frelser som kan gi deg den hjelpen du trenger, øyeblikk for øyeblikk.

«Kom Jesus Kristus i hu!» Du har alt i det navnet.

Det hellige livet – del 1

Liv og lære

Vi blir ikke frelst av gode gjerninger, men til gode gjerninger. Uten de gode gjerningene er troen død. De gode gjerningene er Åndens frukt i livet til dem som er kommet til tro på Jesus Kristus.

De gamle fedrene la stor vekt på denne sannheten. Om biskop Ireneus ble det sagt at personligheten og prekenen hans stemte overens. «En inderlig, varm gudsfrykt gjennomtrengte all hans gjerning og tale.» Livet hans var én eneste sterk preken.

En av Luthers beste venner, presten Nikolaus Hausmann, fikk dette vitnesbyrdet av medarbeiderne sine: «Det vi lærer, det lever Hausmann!»

Om Christian Scriver ble det sagt: «Slik han burde, slik lærte han, og slik han lærte, slik levde han. Selv var han et levende bilde av det han lærte.»

Filip Spener sa: «En lærer må ikke bare være gudfryktig som en alminnelig kristen, han må overgå dem alle i gudsfrykt.» Det ble sagt om ham at det han påla andre, påla han først seg selv. «Han var en troens og bønnens mann, en av de ydmyke som Gud gir nåde. Han var en av de edleste og reneste skikkelsene den lutherske kirke har hatt.»

Tenker vi så på vår egen Hans Nielsen Hauge, vet alle med litt historisk kunnskap at han var en gudfryktig og from kristen som la stor vekt på sannheten om troens frukt, det hellige livet. Denne salmen er typisk for haugianernes syn på dette:

Himmelske Fader, din hjelp meg forlene,
at jeg må blive deg hjertelig tro,
ære ditt navn og min neste å tjene,
mens du meg unner på jorden å bo.
Aldri min neste forargelse give,
tålig og tro inntil døden forblive.

La denne bønnen bli vår – vi som i dag bekjenner Herrens hellige navn.

Og har vi syndet og vanæret navnet hans, så de som kjenner oss, kanskje spotter kristendommen for vår skyld, er det bare én vei å gå: Vi må erkjenne synden og få den fjernet ved tilgivelse fra både Gud og mennesker.

Hvorfor motløs?

I.

I evangeliene leser vi om en kvinne som «var krumbøyd og kunne ikke rette seg opp» (Luk 13,11). Hun er et bilde på så mange i dag. Ikke lykkelige. Ikke frigjort i ånden. Ufruktbare for Gud og til ingen glede for medmenneskene sine.

Er du en av dem? Da gjelder det å finne årsaken til motløsheten. For den må ha en bestemt årsak.

Er du åndelig underernært? Har du forsømt å ta til deg åndelig næring? En av de gamle vitner slik: «Mitt hjerte er som solsvidd og visnet gress, for jeg har glemt å ete mitt brød» (Sal 102,5).

Er dette årsaken til at du går nedbøyd og motløs, må du forandre livet ditt på dette punktet. Det står nemlig så mye på spill om du ikke våkner og hører det Gud sier.

Eller er det synd som ikke er bekjent og lagt fram? «Dersom jeg hadde urett for øye i mitt hjerte, så ville Herren ikke høre», sier salmisten (Sal 66,18).

Er du sladderaktig? Gjerrig? Havesyk? Forfengelig? Er du æresyk? Utuktig? Lettsindig? Er du hissig? Furter du? Er du langsint?

Jeg spør ikke om du blir fristet til disse stygge syndene – det blir vi alle, mer eller mindre. Nei, jeg spør om du gir etter for noen av dem. Om du kjæler med dem og gir dem rom i hjertet.

Gjør du det, skal du ikke undre deg over at du ikke er lykkelig. Den som kjæler med synden eller unnskylder den, kan aldri være lykkelig. Synd fører alltid disharmoni med seg, både i hjertet, i hjemmet og i samfunnet.

Nå skal vi høre et godt råd fra Herren. Han sier: «Den som skjuler sine overtredelser, har ingen lykke. Men den som bekjenner dem og vender seg fra dem, finner miskunnhet» (Ordsp 28,13).

«Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet» (1 Joh 1,9).

II.

Du sier kanskje: «En uforklarlig vanmaktsånd har grepet meg. Jeg vet ikke om noen bestemt synd som jeg gir rom, men jeg kjenner meg så avmektig og hjelpeløs. Alt er så stengt.»

Kanskje du er legemlig nedfor. Kroppen trenger hvile. Eller er du altfor selvopptatt?

Før gikk jeg tvilende og så
på bare meg og mitt,

sier sangeren Jonas Pettersen i en av de små sangene sine.

Se da bort fra deg selv og fest blikket på Jesus. «De så opp til ham og strålte av glede», står det om de troende i den gamle pakt (Sal 34,6). Vi har et klarere bilde av Herren i Ordet enn de hadde.

Se på Jesus i Ordet. Se på ham til du blir sterk og glad. Han er din frelser og herre.

Eller er det kanskje bekymringer av et eller annet slag som har gjort deg nedtrykt i ånden? Bærer du på en sorg eller en tung byrde?

Da må du se hvilken herlig rett Jesus har gitt deg. Du skal kaste all din sorg og hele din byrde på ham. Hør hva som står i Ordet: «Og kast all deres bekymring på ham, for han har omsorg for dere» (1 Pet 5,7).

«Kast på Herren det som er lagt på deg, han skal holde deg oppe. Han skal aldri i evighet la den rettferdige rokkes» (Sal 55,23).

Går du den veien med din sorg og med det som tynger deg, kan du synge videre med den samme sangeren:

Nå hviler jeg i Ordet på
min Gud og lever fritt.
Jeg lever fritt til kropp og sjel,
foruten framtids sorg.
Mitt forråd slipper aldri opp
i Herrens rike borg!

Et vennlig smil

Jeg fant et dikt som holdt en liten preken for meg. Så tenkte jeg at det kunne ha et ærend til en og annen av dere som leser i dag.

Et vennlig smil kan lyse opp så mørk en vrå.
Et vennlig smil kan tunge hverdagsplikter lette,
mens grettenheten, sur og kald og uværsgrå,
gjør oss av livets byrder dobbelt trette.
Kan hende noen venter på et smil fra deg,
kan hende noen har et smil til gode.
Det smil vil lyse opp en mødig vandrers veg,
og reise til nytt mot i senket hode.
Du har din sorg, ja vel, fri den jo ingen er,
men salv ditt hode, venn, og to i lønn ditt åsyn.
Smil kun som du ingen sorg og byrde bær',
og før dem ei til torgs i hver manns påsyn.

Dette diktet har et budskap til oss alle, både troende og ikke-troende, både unge og eldre, barn, tjenere og foreldre. Ikke minst skal vi menn ta det til hjertet.

Litt sollys i huset, og alt blir så nett,
litt sollys i sinnet, og allting blir lett.
Litt sollys i øyet mot liten og stor,
litt sollys gjør mer enn du aner og tror.
Og er du i ungdommens herlige vår,
se til at du meget av sollyset får!

Men glem ikke at vi ikke er selvlysende. Jesus må få lyse inn i hjertet vårt med evangeliets herlige, frigjørende budskap. Da kan vi gi smil og sollys videre til andre.

Kraften i troens bønn

Alt en kristen gjør, har verdi i samme grad som det blir innviet og utført under bønn. «Fremfor alle ting formaner jeg derfor til at det blir gjort bønner …», sier apostelen (1 Tim 2,1).

Og da menigheten valgte diakoner for å spare apostlene for en del administrativt arbeid, sa apostlene: «Men vi vil holde ved i bønnen og Ordets tjeneste» (Apg 6,4). Det er nok ikke tilfeldig at bønnen her nevnes foran selve Ordets tjeneste.

Den verdenskjente oppfinneren Marconi sier: «Jeg er overbevist om at det ville være en fryktelig tragedie om menneskeheten mistet troen på bønnens makt. For den er den største trøsten i livet. Uten tro, uten bønnens hjelp, ville jeg selv ha tapt mange av de slagene jeg har vunnet.

Det som stadig har holdt meg oppe, har vært min overbevisning om at når Gud har tillatt meg å gjøre det jeg har gjort, har han bare latt meg være et redskap for sin vilje, et redskap til å åpenbare sin guddommelige makt.»

Den britiske handelsministeren Sir Stafford Cripps sa blant annet i en radiotale: «Når en av våre kjære er i fare eller i vansker, ber vi for ham, enten vanskene er åndelige, fysiske eller økonomiske. Men ber vi også om visdom fra Gud når vi skal avgjøre spørsmål som angår hele klasser av mennesker?»

Mens jeg skriver dette, ber jeg om at hver eneste leser må lære hemmeligheten om kraften i troens bønn. Den lærer en bare ved Herrens føtter, der Maria i sin tid tok imot visdom og kraft fra ham.

Lær meg å bede, Gud,
lær du meg bønn,
tiden flyr hastig hen,
lær du meg bønn.
Gi ved din Ånd du meg
visdom og kraft fra deg,
lær du meg selv din veg,
lær du meg bønn!

Meditasjon

Prekenen i dag er først og fremst rettet til predikanter, lærere og alle som stadig er opptatt med å gi ut til andre. Øver vi oss ikke i meditasjonens hellige kunst, blir vi overflatiske og åndelig ufruktbare.

«Meditasjonen holder sjelen i en jevn og dyp forbindelse med Gud. Den bevarer mot mange sjelelige sykdommer. Den stenger ute eller driver bort fristelser og unyttige, syndige og plagsomme tanker. Den holder sjelen sunn, frisk, sterk og våken. Den fyller hjertet med mye himmelsk og åndelig rikdom», sier en forfatter.

Meditasjon betyr stille ettertanke. For en sann kristen vil det altså si å overveie, grunne på og fordype seg i den åndelige sannheten – sannheten om Kristus. Når en under bønn skal meditere – tenke over de dype, himmelske tingene – må en derfor være i stillhet, helst alene med Bibelen.

Det er dette Timoteus blir formant til: «Tenk på dette, lev i dette, for at din fremgang kan bli åpenbar for alle!» (1 Tim 4,15).

«Den predikanten som flittig mediterer, er alt kommet langt med prekenen sin. Å finne den rette teksten, det rette budskapet, de rette tankene og ordene, og å få det rette sinnet og den rette ånden, henger nøye sammen med meditasjonens hellige øvelse», sier en av de gamle fedrene.

Om den hellige Ansgar fortelles det at han ikke bare brukte tiden sin til kraftig og velsignelsesrikt arbeid, men at han også var mye i stillhet for Herrens åsyn. Der lot han Gud tale til seg gjennom Ordet. Og der talte han til Gud.

For å få være alene med sin Gud hadde han bygd en liten hytte. Den kalte han: «Min hvileplass, min venn i sorgen.» Dit tok han sin tilflukt, og dit lengtet han.

Det er min bønn at alle kristne må legge øret til denne prekenen, selv om den særlig er rettet til aktive arbeidere i Guds rike.

Lønnkammeret ditt

Viktigere enn de offentlige møtene og den daglige husandakten er lønnkammeret. De ensomme stundene den enkelte troende har med sin himmelske Far, kan ikke erstattes av noe annet, hvor verdifullt det ellers måtte være.

Heller miste litt nattesøvn enn forsømme disse hellige stundene for Guds åsyn.

Forresten vil jeg nevne et gammelt, godt råd: Legg deg tidlig og stå opp tidlig! Så får du søvn nok.

Når det så ofte er så stengt på vitnemøtene og bønnemøtene våre, er årsaken som regel at lønnkammeret blir forsømt. Har vi det godt med Gud i lønnkammeret, vil vi ha noe godt å si til Guds ære på vitne- og bønnemøtet.

«Men jeg har ikke tid», sier noen. Hva? Ikke tid til å puste? Hva så? Det er døden. Ikke tid til å spise? Hva så? Det blir underernæring og til slutt døden. Naturens lover er ubønnhørlige. Følgene uteblir ikke.

Men tror du at du kan trosse de åndelige lovene uten at det får følger? Slett ikke.

«Mitt hjerte er som solsvidd og visnet gress, for jeg har glemt å ete mitt brød», sier en av de gamle (Sal 102,5).

Har du glemt lønnkammeret ditt? Kan du da undre deg over at du kjenner deg tom og fattig? Og at du ikke har noe å bære fram når det blir anledning til å opphøye Herrens hellige navn?

For din egen skyld – for Herrens skyld – for de andres skyld, som du skulle være et forbilde for, må du finne igjen den plassen du har mistet.

Det gjelder Guds ære. Det gjelder din egen sjels frelse. Det gjelder frelsen for de andre, som du er satt til å hjelpe.

Herren – din Frelser, som elsker deg – venter på deg i lønnkammeret. La ham ikke vente forgjeves.

Inn i det aller helligste

Luther sa: «Bruker jeg ikke to timer til bønn hver morgen, får djevelen seier gjennom dagen.» Mottoet hans for studiene var: «Den som ber godt, har studert godt.»

Svigersønnen til John Knox, presten John Welch, var en mektig forkynner av Ordet. Han syntes dagen var dårlig brukt hvis han ikke hadde vært flere timer i bønn.

Om John Wesley er det sagt at han som regel brukte to timer daglig til bønn. En av vennene hans sier: «Han så det slik at bønnen var viktigere enn noe annet. Jeg har sett Wesley komme fra bønnerommet sitt med et strålende ansikt.»

Vår egen Hans Nielsen Hauge formante ofte vennene sine til bønn. Og selv levde han i et fortrolig samfunn med Herren. Det var hemmeligheten bak hans veldige kraft og framgang i Guds rike.

«Men dette er jo fortalt om slike som sto fremst i ildlinjen, og som derfor måtte få et særskilt tilskudd av kraft», sier en og annen.

Det er riktig. Jo større ansvar, desto mer nåde må en ta imot. Jo farligere gjerningen er, desto mer kraft må en få fra Herren.

Men en regel som gjelder alle troende, er denne: De åndelige inntektene må svare til de åndelige utgiftene. Ellers blir det underskudd. Og alt underskudd fører ubønnhørlig mot konkurs, hvis de nødvendige inntektene ikke kommer.

Grunnen til at så mange troende er svake i striden og lider nederlag på fristelsens dag, er at de er for lite inne i det aller helligste.

Ta tid til å bede, i nåden bli rik!
Se meget på Jesus, vil du bli ham lik!
Et skinn av hans klarhet du med fra ham bær,
til engang du ser ham just slik som han er.

Daglig fornyelse

Alt liv må fornyes. Ellers dør det. Slik er det også med livet i Gud.

De midlene vi har fått til å fornye vårt indre liv, er særlig Ordet og bønnen. Kristus i Ordet er «livets brød» for den troende. Og gjennom troens bønn om Den Hellige Ånds veiledning ser vi lys i hans lys.

Rosenius sier om den daglige rensingen: «Den viktige læren om helliggjørelsen er den mest uunnværlige for det åndelige livet, nest etter læren om Kristi forsoning. Det åndelige livet er avhengig av disse to: Kristi rettferdighet for oss og Åndens helliggjørelse i oss.

Tusener som begynte i Ånden, har endt i kjødet, bare fordi de ikke ofte nok og alvorlig nok la seg dette på hjertet. De ga ikke akt på Herrens ord og Ånd når han ville helliggjøre dem.

Den rettferdiggjorte sjel er ikke fri for fare. Faren er dobbelt så stor og nær når en ikke frykter den. Den som er rettferdiggjort, er riktignok fri for syndens skyld og straff og forbannelse. Men han har en fiende igjen som kan ødelegge hele skatten han har vunnet. Det er det syndige kjødet, som alltid er villig til å slutte pakt med djevelen og verden.

Selv om denne synden som bor i deg, ikke blir tilregnet deg eller fordømmer deg, kan den gjøre skade hvis den ikke blir angrepet i tide, korsfestet og drept. Ja, den kan kvele og drepe ditt åndelige liv.»

Utenfor vinduet i arbeidsrommet mitt har vi et brett der vi legger mat til småfuglene. De kommer daglig og forsyner seg. Og de er som regel tidlig ute.

Disse små skapningene har ofte «preket» for meg: Ta til deg mat, ellers blir du slapp.

Daglig fornyelse i samfunnet med Herren – det er veien til et lykkelig kristenliv.

Hemmeligheten

«Hvordan skal jeg bli bevart som kristen i en ond tid blant vanskelige mennesker? Jeg kjenner så ofte at det er underskudd i livet mitt. Men jeg ønsker så gjerne å leve godt med Gud og være til velsignelse for medmenneskene mine.»

Slike og lignende hjertesukk hører vi ofte, ikke minst fra unge troende. I noen små artikler framover skal vi stanse ved selve hemmeligheten – hemmeligheten ikke bare bak det å bli bevart, men også bak et kristenliv som bærer frukt.

Hemmeligheten er enkel og likevel så vanskelig: å bli i Jesus.

Hør nå hva Jesus selv sier: «Jeg er det sanne vintre, og min Far er vingårdsmannen. … Bli i meg, så blir jeg i dere. Likesom greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare når den blir i vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt uten at dere blir i meg. Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer mye frukt. For uten meg kan dere intet gjøre» (Joh 15,1–5).

Samfunnet med Jesus Kristus er det nye livets rette element. Som fisken trives i vannet og fuglen i lufta, og som den lille blomsten trives i sol og lys, slik trives det nye livet bare i Jesus.

Han er min rikdom og min ære,
min hjertens lyst og tidsfordriv.
I ham jeg rett kan salig være,
ti Jesus han er selv mitt liv!

Når vi blir i Jesus, bevarer han oss. Vi får den kraften vi trenger hver dag for å holde livet oppe. Som greinen hele tiden får livskraft fra stammen, blir vårt nye liv næret ved troens samfunn med Jesus.

Det er hele hemmeligheten!

Om å bli i Jesus

I.

Til alle som er «utenfor», lyder det klart og inderlig: «Kom!» Men til alle som er kommet, lyder det like klart og inderlig: «Bli!»

«Bli i meg.» «Bli i min kjærlighet.» Slike og lignende ord møter oss gjennom hele Det nye testamente.

Den kjente sjelesørgeren C. O. Rosenius taler mye om denne herlige sannheten i skriftene sine. Vi siterer noen bruddstykker:

«Det må ligge noe særlig viktig i disse ordene, siden Herren selv så ofte gjentar dem. Han sier ikke: Bli i min tjeneste, bli i min etterfølgelse, eller bli i bønn til meg – nei, han taler om et mye mer inderlig forhold når han sier: 'Bli i meg!'

Ingen kan vel gjennomskue eller uttale hele det dype innholdet i dette ordet. Men så mye forstår vi at Herren her taler om den mest inderlige forening med ham. Han har uttrykt det med bildet av greinene på et tre.

Vi blir i Kristus når vi blir i hans kjærlighet og har hans ord – ikke bare i hodet og i munnen, men i hjertet, så det er vår virkelige trøst.

At du blir i Kristus og han i deg, er ofte den aller største hemmelighet. Men gi akt på om du lever av Kristi ord og Kristi kjærlighet. Er det slik, lever du i Kristus, og Kristus lever i deg.

Du kan vel vite med deg selv om du har trøst i Kristus. Når du er bekymret over syndene dine og elendigheten din, får du da trøst bare gjennom ordet om Kristi kjærlighet, Kristi rettferdighet og Kristi blod? Eller har hjertet ditt trøst

i seg selv eller i det du selv kan gjøre? Gi akt på om du har trøsten din ved å høre eller ved å gjøre!

Har du et hjerte som lever av ordet om Kristus, slik kroppen lever av legemlig mat, da blir du i ham og han i deg. Da kjenner du også at hjertet ditt blir inderlig dratt til ham, og at du får trøst i ham og hans kjærlighet.

Det er å bli i Jesus.»

II.

Å bli i Jesus er kilden til all sann framgang i kristenlivet. For fra Jesus Kristus strømmer all åndelig velsignelse til meg. I Jesus har jeg syndenes forlatelse og barnekår. Det ser vi i det første kapitlet i Efeserbrevet, som vi her gjengir i bruddstykker:

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som har velsignet oss med all åndelig velsignelse … i Kristus. For i ham har han utvalgt oss … I kjærlighet har han forut bestemt oss til å få barnekår hos seg ved Jesus Kristus … i Den Elskede. I ham har vi forløsningen ved hans blod, syndenes forlatelse, etter hans nådes rikdom» (Ef 1,3–7).

«Du klager: 'Jeg er så kald og treg, så avmektig i striden mot fristelsene. Jeg ser faren og anstrenger alle kreftene mine, leser formaningens og refselsens ord, men alt er fruktesløst. Jeg er like kald og svak. Hva er feilen?'» spør en av de gamle kirkefedrene. Og han svarer:

«Akkurat den samme som da du lå i den samme nøden i omvendelsestiden din, nemlig vantroen, den kalde, drepende tåken av vantro som du er omgitt av. Du kjenner ikke Frelseren rett, du smaker ikke livsvarmen ved hans hjerte, der du før fikk liv og varme.

Her må hjelpemidlet igjen være at du kaster deg, slik du er, i nådens og tilgivelsens fang og ligger der til du blir varm og sterk igjen. Å, om det med gullskrift kunne skrives i alle troendes hjerter at hele saligheten til sist hviler på ett eneste punkt, nemlig å bli i Jesus, som har elsket oss!»

Se bort fra din elendighet og bli stille for det du eier i Jesus. Det er for hans skyld at du er barn i Farshuset. For hans skyld har du syndenes forlatelse, og for hans skyld er du rettferdig for Gud.

Når denne sannheten er klar for deg, har du kraft til å vandre som en kristen – ikke før.

Da bliver og vår vandring ny,
da vil og kan man synden fly
og følge Jesus etter.

Kraften til helliggjørelsen

Jesus Kristus er ikke bare grunnlaget for barnekåret vårt, han er også kraftkilden til all sann helliggjørelse.

Helliggjørelsen «består i at vi mer og mer avlegger det gamle mennesket og synden og ikler oss det nye mennesket, eller daglig gjør framgang i det gode, i opplysning og kunnskap om Gud osv.», sier Pontoppidan.

En forfatter i vår tid sier: «Helliggjørelse betyr ikke å bli hellig. Men det betyr at gudslivet vokser hos de troende, hos dem som allerede er hellige ved troen på

Jesus. Helliggjørelse er at Jesus får større og større rom og makt i de troendes hjerte, liv og ferd.

Slik springer all helliggjørelse ut fra rettferdiggjørelsen ved tro og har sitt livssentrum der. Derfor må ordet om rettferdiggjørelsen ved tro hele veien være sentrum for hver sann kristen.»

Rosenius sier: «Vi må grundig lære å forkaste den meningen at det ved siden av troens forkynnelse til frelse også skal være en annen slags forkynnelse som virker helliggjørelse.»

Helliggjørelse er altså at det nye livet får vokse i nåde og kjennskap til Kristus.

Hvordan foregår så denne veksten? Bibelens enkle svar er dette: ved å bli i Jesus. Se Joh 15,4–5; 2 Kor 3,18 og Kol 2,6.

«Legg merke til liljene på marken, hvordan de vokser!» sier Jesus (Matt 6,28).

Liljen trekker næring til seg gjennom røttene i jorda og åpner seg for sol, luft og regn. Veksten foregår uten en lyd.

Vårt ansvar som troende blir da at vi daglig regner med Jesus, bruker Ordet og med troens bønn tar imot av hans fylde.

Gjør ved din Ånd, o Herre kjær,
vi kommer deg alt mere nær,
i kjennskap, kjærlighet og tro,
til vi får evig sabbatsro!

Det hellige livet – del 2

Sann frihet

I.

På skolen for voksne der jeg er lærer, har vi en spørsmålskasse. Der kan elevene legge ned spørsmål de går og tenker på. Så prøver vi å svare på dem når det blir anledning. Et av spørsmålene lød slik:

«'Til frihet har Kristus frigjort oss' (Gal 5,1). Er det bare en frihet fra syndens straff og fordømmelse? Er det ikke også frihet fra syndens makt og herredømme? Hvordan kan en bli fri fra de syndene en er fanget av?

Det ser ofte så håpløst ut, og de fleste forkynner bare en frihet fra fordømmelse og fortapelse. Er det da bare en tilregnet frihet? Er det ikke også personlig frihet fra synden?»

La oss høre hva barnelærdommen vår svarer på dette spørsmålet. I «den store forklaringen» heter det:

«Hvordan har Kristus gjenløst oss fra synden?

Svar: 1. Syndens skyld og straff er tatt bort (1 Joh 1,7; Ef 1,7). 2. Syndens makt og herredømme er brutt. 'For synden skal ikke få herske over dere, for dere er ikke under loven, men under nåden' (Rom 6,14). 'Han som bar våre synder på sitt legeme opp på treet, for at vi skal dø bort fra syndene og leve for rettferdigheten. Ved hans sår er dere blitt legt' (1 Pet 2,24).

Kan jeg ikke være forløst fra syndens straff og likevel være bundet under syndens herredømme?

Svar: Nei, det viser de ordene fra Skriften som er anført. Og alle ubotferdige farer vill når de forvender evangeliet til en kjødelig frihet. For de vil ikke bli frigjort fra selve synden, som de vil tjene i sin åndelige død. Det er bare syndens straff de vil bli fri for.»

Videre spør Pontoppidan:

«Gir da Kristi gjenløsning deg slett ikke lov til å tjene synden, Satan og verden eller høre dem til?

Svar: Nei, det er å stjele fra Kristus, min rette Herre, det som han så dyrt har kjøpt seg. '… å fri oss fra våre fienders hånd og gi oss å tjene ham uten frykt i hellighet og rettferd for hans åsyn alle vårt livs dager' (Luk 1,74–75).

'Og når dere nå er frigjort fra synden, er dere blitt tjenere for rettferdigheten' (Rom 6,18). 'Han som ga seg selv for oss for å løse oss ut fra all

lovløshet, og rense for seg selv et eiendomsfolk, som med iver gjør gode gjerninger' (Tit 2,14).»

Vi ser altså både av barnelærdommen vår og av Guds ord at ingen som tror på Kristus, trenger å ligge under for syndens herredømme i livet sitt.

II.

Når det er tale om å leve i den friheten Jesus har vunnet for oss, må vi først av alt ta imot syndenes forlatelse. Vi må tro at Jesus har kjøpt oss fri fra syndens skyld og straff.

Ordet fra korset, «Det er fullbrakt!», gjelder også denne vidunderlige sannheten at skyldbrevet vårt ble naglet til korset. Det ble «utslettet» og «tatt bort» (Kol 2,14).

Denne sannheten er grunnlaget for all sann og virkelig frihet i kristenlivet.

Når det så gjelder friheten fra syndens makt og herredømme, må vi inn under den himmelske lyskasteren igjen for å lære oss selv å kjenne.

«Jeg voktet meg vel for min synd», sier en av de gamle (Sal 18,24). I Guds lys hadde han lært seg selv å kjenne. Han visste hvilken synd han særlig var utsatt for.

Det gamle mennesket ytrer seg så forskjellig hos oss. Og før vi senere ser på veien til sann frihet fra å trelle under synden, må vi se litt nærmere på hvilken synd eller hvilke synder som vil holde oss fanget.

«Hva er navnet ditt?» spør Herren Jakob i den store brytekampen (1 Mos 32,27). Navnet Jakob betyr «den listige», «bedrageren». Og da Jakob vedkjente seg navnet sitt, sa Herren: «Du skal … hete … Israel.» Det navnet betyr «den som er kjempesterk i Gud».

Ved en fest for unge troende talte presten om de forskjellige navnene som passet på hver enkelt, slik de var av naturen.

Han nevnte «søster Stormunn», som i likhet med Peter alltid tok munnen for full. «Søster Gråtesen» var alltid så nedbøyd – ikke akkurat over synden sin, men over at så få forsto henne. Alltid ble hun misforstått. Så nevnte han «søster Hastig», «bror Heftig», «bror Ærekjær» og «bror Gjerrig».

Passer noen av disse navnene på noen av oss? Da gjelder det å innrømme det, og så tro at Kristi fullbrakte verk også er nok til å løse oss fra å trelle under disse syndene.

III.

Gud begynner alltid innenfra med sitt frigjøringsverk. Ved sin Ånd viser han oss synden. Det gamle mennesket blir kledd av. Han vekker avsky for de syndene vi har vært treller under.

Gjerrighet blir ikke lenger en sminket dyd som vi kaller omsorg for våre egne. Forfengelighet blir ikke lenger en utpreget sans for det smakfulle. Sladderlysten, hissigheten og alle de andre syndene i sinnet eller i det ytre livet får sitt fortjente navn: synd!

Og synden blir lagt fram i lyset. Vi blir enige i Guds dom: «Hver den som gjør synd, er syndens trell» (Joh 8,34). Dette er nødvendig for at en skal kunne bli frigjort fra å trelle under sitt gamle menneske. Gud må få gjøre oss ærlige, så vi dømmer synd som synd.

Men det som løser oss, er blikket på Jesus og hans fullbrakte verk.

Den Hellige Ånd viser oss at Kristus ikke bare døde for synden, men at vi døde i ham. «Vårt gamle menneske ble korsfestet med ham» (Rom 6,6).

«Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og ble reist opp for dem» (2 Kor 5,15).

«Jeg er korsfestet med Kristus. Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg» (Gal 2,19–20).

Det jeg kjenner av synd i min natur, er en dødsdømt forbryter som fikk sin dom på korset i Kristi død. Derfor kan den synden som bor i meg, ikke fordømme meg. Og den har heller ingen rett til å herske over meg.

Jeg ser mitt skyldebrev
til korset naglet blev,
og i din grav i haven
der er min synd begraven
til evig skjul og gjemme –
hvi vil jeg meg da gremme?
Jeg meget har behov,
men Gud skje evig takk,
alt hva jeg kan begjære,
hos deg jeg får, ja mere.
Min kraft i deg jeg finner,
hos deg min sorg forsvinner!

IV.

Et trekk fra livet. Det er en predikant som forteller dette:

En troende kvinne hadde lenge kjempet i egen kraft mot sin skarpe tunge og sitt hissige sinn. Men det ble bare nederlag, til hun i troen gikk inn på den fullbrakte forløsningen. Hun fikk se at hun i Kristus Jesus var forløst fra sitt gamle menneske. Hun skulle slippe å trelle under det lenger, selv om hun fremdeles kjente det.

Hun grep dette i troen: «Nå står jeg ikke lenger under det gamle menneskets tyranni, men under det nye menneskets, Jesu Kristi, herredømme.»

En kveld kom hun hjem fra et møte litt tidligere enn hushjelpen ventet henne. Stikk imot husets regel kom hushjelpen farende med to fulle vaskebøtter opp fortrappen akkurat da husmoren kom inn. Piken ble så forskrekket at hun mistet begge bøttene, så det skitne vannet rant nedover trappen og løperen.

«Nå», tenkte hun med seg selv, «nå braker det løs, hvis jeg kjenner fruen min rett. Men jeg lar meg ikke skjelle ut. En pike som meg kan få plasser nok.»

Men fruen skjente ikke. Hun bare så på Marie med et bedrøvet blikk. Og da hun var kommet inn, bøyde hun knærne og takket Herren, som hadde gitt henne seier over den skarpe tungen og det hissige sinnet.

I det samme kom Marie inn – hun som nettopp hadde sagt: «Jeg lar meg ikke skjelle ut.» Nå sa hun: «Å, frue, kan De tilgi meg denne gangen? Det skal ikke skje mer.»

Hva var det som hadde avvæpnet henne? Jo, hun hadde møtt Jesus i husmoren sin. Det var ikke lenger det gamle mennesket som rådde grunnen, men det nye: Jesus.

Å leve i friheten er å leve i Jesus. Så lever han i oss. Andre ser det, og Gud får æren.

Kristus i hjemmet

I.

Når vi leser Det nye testamente, ser vi at apostlenes store hovedemne var Kristus. Og dette store emnet kan vi etter Guds ord dele i to: Kristus for oss og Kristus i oss.

Kristus for oss – Guds Lam, som ga sitt liv for oss på korset – er grunnlaget for alt sant kristenliv. All religiøsitet som ikke har sin rot i synet av Kristus som vår stedfortreder, er trelldom.

Men når Kristus er blitt vårt liv – vår frelsesgrunn – vil han fra den stunden få leve sitt vidunderlige liv i oss, til Guds ære. Selvlivet, som vi ga fra oss i omvendelsen, skal daglig overgis til døden, og Kristus vil være Herre i livet vårt.

«Likesom dere altså tok imot Kristus Jesus som Herren, så vandre i ham» (Kol 2,6). I samme grad som vi lar Jesus få styre livet vårt, blir vi lykkelige kristne, selv om han ofte styrer stikk imot våre beregninger.

Hvorfor er mange kristne så lite lykkelige? Jo, fordi Kristus ikke får være herre i livet deres. Det er selvlivet som råder for mye.

Hvor er det da Kristus særlig vil åpenbare seg gjennom oss? I kirken? På bedehuset? I forsamlingen? Ute blant de fremmede?

Å ja, selvsagt også der. Men først og fremst vil han lyse gjennom oss i hjemmet vårt. Hjemmet er grunnlaget for samfunnet. Som hjemmene er, slik blir samfunnet.

Aldri er det blitt spurt så mye etter ekte hverdagskristendom som i dag. Derfor vil vi stille hverandre dette spørsmålet: Er du kristen i hjemmet ditt?

II.

Hvorfor er det så verdifullt at Kristus får være herre i livet vårt hjemme? Først for vår egen del. Der blir karakteren vår dannet. Et sant kristenliv hjemme er den beste ryggstøtten ute. Er ryggen fri, makter mannen mye.

Den ånden og den tonen vi lever i hjemme, bestemmer livet vårt ellers når alle fjær er plukket av oss.

Vannet i røret stiger ikke høyere enn kilden. Så stor eller liten kristen som vi er hjemme, slik er vi i virkeligheten.

Hjemmet er den viktigste «høyden» i den åndelige krigen. Hjemmet er skyteskiven for Satans mest glødende piler. Taper vi slaget her, er alt tapt. Vinner vi her, har vi forutsetningen for seier over hele linjen.

Husk at det kommer en lønningsdag, da livet vårt skal granskes for Kristi domstol (se 1 Kor 3,10–15). Da blir vi ikke lønnet etter det store vi gjorde ute, men etter det lille og uanselige vi gjorde hjemme.

Troskap i det små er det som skaper karakterer. Og troskap i det små er det Gud ser etter.

Å være smilende og tjenestevillig ute, men en surmuler hjemme, det er hykleri.

En japansk student var på studiereise i Europa. Han bodde hos en svært veltalende prest. Da han kom hjem igjen, spurte de ham hvordan han nå stilte seg til kristendommen etter at han var kommet i berøring med den.

«Hadde den presten jeg bodde lengst hos, levd i hjemmet etter det han lærte på prekestolen, ville jeg ha blitt en kristen. Men etter å ha iakttatt ham i hverdagslivet hans er jeg lenger borte fra kristendommen nå enn før jeg reiste.»

Rammer denne skarpe pilen noen av oss, så la oss ydmyke oss for Gud og omvende oss.

III.

Hvordan vil Kristus åpenbare sitt herredømme over oss i hjemmet?

Det er så mange forskjellige hjem og så mange forskjellige forhold der. Vi skal derfor ta fram en og annen av Bibelens grunnlinjer når det gjelder kristendom i hjemmet vårt.

Vi skal bekjenne vår Herre og Frelser i hjemmet. «Heller ikke tenner noen et lys og setter det under et kar, men i lysestaken. Da lyser det for alle som er i huset» (Matt 5,15). «Gå hjem til ditt hus og fortell alt det Gud har gjort imot deg!» (Luk 8,39).

Regelmessig husandakt i hjemmet har stor betydning. Jeg går ut fra at hver far og mor er våken for sitt ansvar her. Tenk på barna – og på tjenerne – og på ditt eget åndelige liv. Det må ha næring.

Men andakten skal ikke være trettende. Den skal være kort og inderlig. I lønnkammeret kan du be og lese så lenge du vil. Jo lenger, desto bedre.

Er «husalteret» brutt ned i hjemmet ditt, så reis det fra i dag. Bruk Bibelen eller en god andaktsbok. Samle så mange som har anledning.

Bekjenn dernest Kristus i hjemmet ditt ved et varsomt og gudfryktig liv.

En fritenkerklubb hadde et medlem som de ventet seg mye av. Han var den skarpeste av dem alle. En dag ville de velge ham til formann. Det ville han ikke. Tvert imot ville han melde seg ut av klubben, sa han.

Hvorfor?

«Jo», sa han, «jeg har prøvd å bli fritenker, men jeg får det ikke til. Jeg har sett for mye levende kristendom i hjemmet mitt til at jeg kan bli fritenker.»

IV.

Et par ord til de kjære unge. Ingen av Guds bud kan brytes uten uopprettelig skade.

Når det gjelder naturlovene, er vi alle våkne. Alle vet at hvis en ville trosse for eksempel tyngdeloven og kaste seg ned fra et høyt hustak, ville en slå seg fordervet.

Men glem ikke at Guds lover er like absolutte. Ingen kan bryte dem uten å ta skade.

Det fjerde budet, som jo hører til «hustavlen», er det første budet med et bestemt løfte: «Dere barn: Vær lydige mot deres foreldre, i Herren! For dette er rett. Hedre din far og din mor! Det er det første av budene som det er knyttet løfte til – for at det må gå deg godt …» (Ef 6,1–3).

Livet viser oss at dette ordet slår til. I de mange årene jeg har hatt anledning til å iaktta hvordan unge utvikler seg, har jeg sett dette ordet gå i oppfyllelse. Det går godt i livet for den som ærer og akter foreldrene sine.

Det er snart blitt en mote at alle unge skal ut og bort fra hjemmet hvis det skal bli noe av dem.

Men vet du, min kjære unge venn, at din viktigste «gudstjeneste» er i hjemmet ditt?

På det jevne! På det jevne!
Ikke i det himmelblå,
der har livet satt deg stevne,
der skal du din prøve stå. –
Hva du evner – kast av
i de nærmeste krav. –

I hjemmet skal vi gi det beste. Vårt beste smil, vårt mest hjertelige håndtrykk og de fleste små, frivillige kjærlighetsgjerningene skal hjemmet vårt få. I hjemmet må de tåle mest av oss. Derfor skal vi gi det beste der.

Det er sann og sunn hverdagskristendom.

V.

Det er sikkert mange av oss som føler seg truffet av det som er sagt om kristendom i hjemmet. Jeg har møtt så mange som har sagt: «Det er nettopp der det kniper. Å, om Kristus hadde fått mer herredømme over livet mitt i hjemmet!»

Jeg vil derfor slutte denne artikkelrekken med å vise veien til seier og kraftkilden til å leve som en sann kristen i hjemmet.

La Gud få begynne på nytt i livet ditt! Mist ikke motet om du har lidd nederlag, men slipp Gud til. Han er mektig til både å fornye deg og reise deg opp, så du heretter kan ære hans navn i hjemmet ditt.

«Og jeg vil igjen ta meg av deg», sier Herren til deg (Jes 1,25).

«Og det karet som han gjorde av leire, ble mislykket i pottemakerens hånd. Da gjorde han det om igjen …» (Jer 18,4). Slik er Herren.

«Men hva skal jeg da gjøre for at Gud skal få slippe til?» spør du.

Du skal først bekjenne synden din åpent og ærlig. Nevn den ved sitt rette navn. Først og fremst for Gud. Men dernest også for dem av dine kjære som du har syndet mot, hvis du blir minnet om det.

«Jeg har vært et troll i hjemmet», sa en ung mann til meg.

«Si det samme til dem du har vært et troll mot!» sa jeg til ham.

Han gjorde det. Det ble oppgjør og tilgivelse. Fra den dagen ble tonen en annen i hjemmet.

Kraftkilden er Kristus. Samfunnet med ham gir oss kraft øyeblikk for øyeblikk. Derfor: Regn med Kristus! Kristus med all hans fylde av tilgivelse, visdom og kraft er gitt oss av Gud.

«Alt makter jeg i ham som gjør meg sterk» (Fil 4,13).

Kristelig kultur

I.

Ingen bør legge mer vekt på karakterdannelsen sin enn en kristen. Også i det ytre. Men vi skal ikke glemme at hjertets dannelse er det viktigste.

Av og til møter vi mennesker med hjertedannelse som slett ikke «består prøven» i å opptre korrekt utad. Men du merker straks at de med sin fine, hjertedannede måte å være på «klarer seg» likevel.

I denne og de følgende prekenene vil vi si litt om hvordan sann kristelig kultur og hjertedannelse vil komme til uttrykk i det praktiske livet.

«Det er merkelig», sa en original troende skotte til meg i en samtale, «det står i Bibelen hvordan vi skal gå inn på en trikk.» – «Hvor står det?» spurte jeg. – «Slå opp Fil 4,5: 'La deres mildhet bli kjent av alle mennesker.'»

Han mente at det var usømmelig og udannet for en kristen å storme fram for å få plass på trikken. En skulle ta det rolig og la andre få gå først.

Det ble en god og nyttig lærdom for meg, og jeg har siden opplevd at det som regel går an å følge den anvisningen.

Det kan hende at en på grunn av stillingen sin må ta sine forholdsregler for «å bli med». Men også da må en gjøre det på en taktfull måte.

En dag sto jeg på busstasjonen og ventet på rutebilen. Jeg måtte være med. Det viste seg at mange skulle med, og plassen var liten. Så ba jeg i stillhet til Herren: «La meg få bli med, og la meg få en plass som jeg ikke tar fra noen annen.»

Jeg leverte kofferten til sjåføren, og jeg fikk ståplass like ved døren etter at de andre var kommet inn. Første del av bønnen var oppfylt – jeg ble med.

Idet bussen skulle kjøre, kom sjåføren tilbake med kofferten min. Han hadde ikke plass til den. Jeg måtte selv ta vare på den. Så fikk jeg svar også på siste del av bønnen min: Jeg satte meg på min egen koffert og kom vel fram til bestemmelsesstedet.

Gud er med i de minste småtingene når vi våger oss ut på hans ord.

II.

Når det gjelder reisekultur, står vi langt tilbake. Jeg har ofte vært vitne til at eldre menn og kvinner har måttet stå, mens unge, spreke menn har sittet trygt og usjenert.

La oss kristne gå foran med et godt eksempel her. Du som er ung og sterk: Se til at ingen eldre står. Gi dem plassen din.

Vi skal være et forbilde i gode gjerninger (Tit 2,7). Vi blir formant til å «legge vinn på å gjøre gode gjerninger» (Tit 3,8) og være «en pryd for Guds, vår frelsers lære» (Tit 2,10).

Det var på bussen i krigstiden. Den var overfylt. På en stasjon kom en eldre, sliten kvinne inn. Hun så seg omkring med et sukk. Fullt overalt.

Ved siden av meg satt to unge menn. Straks reiste den ene seg og sa vennlig: «De skal få plassen min!» Den gamles ansikt strålte.

Litt senere kom en eldre mann inn. Samme historie. Da reiste den andre unge mannen seg og ga plassen til den gamle.

Jeg la merke til disse unge mennene. De sto der så lykkelige over å ha fått gjøre de to gamle en liten tjeneste. De var begge troende. De gjorde det for Gud, og de skal ikke miste sin lønn.

Det byr seg så mange anledninger til å hjelpe medmenneskene våre på reiser. Be Gud om at vi også på reiser må vandre slik det er verdig for det kall vi er kalt med (Ef 4,1; Fil 1,27).

La kristendommen få prege hele livet vårt. Det hører med til kristelig kultur og dannelse, og det skal vi ikke overse.

Virke sådan i det stille,
det var det vi gjerne ville. –

III.

Først og fremst i hjemmet vårt skal vi vise sann kultur og hjertedannelse. Vi har tidligere talt om den siden av kristenlivet: Kristus i hjemmet. Her skal vi med noen eksempler vise hvordan kristelig kultur møter oss der.

Det ligger så nær å la den krevende ånden og tonen få råde i hjemmet. Da blir det kaldt og utrivelig. Får derimot Kristi sinn og ånd råde, blir hjemmet det det etter Guds mening skal være: et stykke himmel på jord.

Flere av barna kom hjem i ferien. De var trette og lengtet etter den hvilen som bare fars og mors lune hjem kunne gi dem. Men de visste at dette ga mor mye ekstraarbeid. Derfor hjalp de til og lettet byrden så godt de kunne. Så ble det hvile og hyggelig samvær for alle.

Og de kom ikke tomhendt heller. Koffertene gjemte både det ene og det andre som gledet far og mor. Slik skal det være. Det er god hjemmekultur.

Annerledes er det når de unge kommer hjem med krav og kritikk. Det blir leit for alle. Har de så med seg kamerater og er mest opptatt av dem, føler de gamle at de har mistet sine kjære.

Når alle har det tjenende sinnet, det tilgivende sinnet og det offervillige sinnet, blir hjemmet den lune kroken for alle.

Et hjem er der hvor alle dine tanker
tør løpe fritt som barn på moders fang,
hvor ei din røst på hjertedøren banker
før svaret lyder i beslektet sang.

«La dette sinn være i dere, som òg var i Kristus Jesus», sier apostelen (Fil 2,5).

«Sett deg, mor», sa den unge, troende datteren. «Du har slitt altfor mye, nå skal jeg gjøre dette for deg.» Jeg gledet meg over å høre det.

«Gå du og stell med arbeidet ditt inne», sa sønnen i huset til faren. «Jeg skal pløye, det er for tungt for deg. Du har slitt nok. Hvil deg nå.»

Det skal gå godt i livet for den sønnen og den datteren, etter Guds ord i det fjerde bud. Vær viss på det!

De unge

Kristus og de unge

I.

Du husker fortellingen om gutten som reiste hjemmefra. Han gikk glipp av så mye av det hjemmet hos far hadde å gi: den varme kjærligheten, mat og klær, gode råd og mye annet. Så kom han borti så mye som ødela ham både på kropp og sjel. «Der sløste han bort alt han eide», står det (Luk 15,13).

Det er så mange unge i folket vårt som går bort fra Gud. Er du en av dem?

Nå vil jeg gjerne få si deg et ord. Du som er ung, har en stor plass i hjertet mitt, og det jeg har å si deg, er båret fram av omsorg for deg.

Du mister så mye ved å vende Kristus ryggen. Og du får så mye som beriker livet, om du lar deg fange av din Frelser.

Hvorfor skal jeg omvende meg til Kristus? spør du. Først fordi ungdomstiden er den beste og rikeste tiden i livet ditt. Den tiden skal du gi ham som har retten til å eie den.

Et ungt tre er lett å bøye. Når det blir gammelt og røttene har festet seg i jorden, blir det mye stivere og til slutt umulig å bøye.

Slik er det også i menneskelivet.

Dernest viser livet oss at synden er en veldig makt. Den som begynner å leke med den, blir snart en fange.

Kanskje du ennå tror at du er sterk, og at du nok skal klare å stå imot. Men pass deg! Vi har møtt så mange som trodde som du, men i dag er de slaver under sine lyster.

Kristus er den eneste som kan bryte syndens lenker også i ditt liv og gjøre deg til et frigjort og lykkelig ungt menneske.

Kor herleg når ungdomen søkjer sin Gud,
vert løyst ifrå syndi, vert Frelsarens brud,
får fagraste prydnad av kvitaste lin,
som snøen so rein og so bjart og so fin.

II.

Et ungdomsliv er skjønt som morgenrøden,
når det kun leves rent i Herrens frykt.
Det knekkes ei av stormvær eller døden,
når det på klippen Jesus Krist er bygt!

Neppe noe land har så mange unge kristne som Norge, regnet i prosent av folketallet. Vi møter dem i hjemmene, på arbeidsplassen, på de store stevnene og på skolene våre.

Flere av dem har en tid vært «grenseboere». Men det gikk dem slik det gikk biskop dr. Kristian Schjelderup. Om sin overgang fra humanist til kristen sier han blant annet: «Men jeg har også lært å forstå at Menneskesønnens budskap til menneskene var noe mer enn et humanistisk manifest, og han selv noe annet enn et lysende forbilde. Nå vet jeg at hans livs vei var en frelsesvei, som først gir humanismen mål, mening og bærekraft. Og at kristendommen dypest sett er evangeliet, det glade budskap om skyld, tilgivelse og kraft.»

Andre av dem er blitt omvendt fra et liv i åpen motstand mot Gud, lik den bortkomne sønnen. Men felles for dem er at Jesus Kristus er blitt deres liv.

Å, det er stort og herlig å få leve livet sitt med Herren fra de unge år!

La oss minne hverandre om at hemmeligheten bak et rikt og lykkelig liv er å leve i troens samfunn med Herren Jesus Kristus hver dag. «Dette er den seier som har seiret over verden: vår tro», sier apostelen (1 Joh 5,4).

Når vi lever i og av nåden ved troen på Jesus, vil troens og omvendelsens frukter komme til syne i livet blant våre medmennesker.

Ditt hjerteliv må fremfor alt bevares,
din barnetro, ditt håp, din kjærlighet.
For alt en gang det jo skal regnskap svares,
når dagens strid er slutt og sol går ned.
Når kan den unge livets sti bevare,
så den er ren og lys ved dag og natt?
Det skjer alene når Guds Ord det klare
er lys og liv og fred og hjertets skatt.

III.

For en som har arbeidet blant norsk ungdom i en årrekke, er det helt naturlig å dele ungdommen vår i tre grupper: de åndelig interesserte, de kristne og de likegyldige.

Å leve moralsk og være åndelig interessert har stor betydning, så langt det rekker. Vi som er foreldre, vil langt heller at barna våre skal oppføre seg pent og gå dit Guds Ord forkynnes, enn at de skal gå på slengen. Det skal ikke tales nedsettende om denne innstillingen, verken fra noen talerstol eller i bøker.

På samme linje møter vi de idealistisk og humanistisk innstilte unge. Det er en fryd å møte dem, kjenne det faste håndtrykket deres og samtale med dem om livets mange problemer. De er levende interessert i den kristne etikken og ser i Jesus den store læreren og det lysende eksemplet.

Faren for dem er at de tilpasser kristendommens krav til sine egne evner og krefter. Da blir de selvtilfredse og bygger på sitt fine, moralske liv i det ytre. De ser ikke at kravene sikter til hjertets dyp, til tanke og sinnelag.

Da kan de lett bli fariseere – nettopp det de minst av alt tenkte å bli.

Eller – om de tar kristendommens krav på alvor uten å oppdage den frelsende nåden – kan de så lett fortvile og gi opp det hele. Kristendommen er over evne.

Dersom denne hverdagsprekenen når en slik «grenseboer», vil jeg så gjerne få si et personlig ord til deg: Jeg kjenner deg så godt, for jeg har selv vært der du er.

Det eneste som kan hjelpe, er å bli kjent med evangeliet.

Begynn å lese Guds Ord. Ta fatt på Johannesevangeliet. Les det igjennom flere ganger, og be om å få se din egen sanne tilstand og få øynene åpnet for Jesus som Guds Sønn og verdens Frelser. Det skal føre fram dersom du er redelig.

IV.

Det er interessant og givende å legge merke til hvem som har satt de dypeste merkene etter seg i Guds rike ned gjennom tidene. Alle som har satt seg inn i dette spørsmålet, vet at det er de som Kristus fikk vinne i de unge år.

Selv var han en ung mann, i sin beste kraft, da han utførte sitt frelsesverk. Og disiplene hans, som så ofte er malt som gamle oldinger, var alle unge menn. Misjons- og kirkehistorien viser oss en rekke unge menn og kvinner som Gud fikk bruke fra de tidlige ungdomsårene.

Han som skriver denne lille prekenen, var ikke tjue år da han gikk aktivt inn i det kristne arbeidet. Det er en stor lykke å få vie sine beste år til tjeneste for ham som har elsket oss så høyt at han døde for oss på korset.

Ingen må tenke at Kristus nok skal få dem før de dør, men at de først vil «leve livet». For slike er kristendommen en slags forsikring mot å gå fortapt. Det er omtrent det hele.

La Kristus få hele livet. Fra barneårene. Helst uavbrutt. Det er Guds mål med oss. Derfor tar han imot oss i den spede alder.

Å gå bort fra Gud for senere å bli «skikkelig omvendt» er en forferdelig misforståelse av Guds plan med livet vårt.

For det første er det jo slett ikke sikkert at du får anledning til å bli omvendt senere. Dernest går den som først kommer til Gud i moden alder, glipp av så mye.

«All vokster god må gro om vår!» synger Blix. Det er sant sagt.

So tru på Gud når du er ung,
for du vert gamal, trøytt og tung,
og sorger hjarta fyller!
For trui adlar ungdomsår,
giv kruna gjæv til gråe hår
og deim med rettferd gyller.

Et ord til unge

I.

I dag et ord om det du leser. «Si meg hvem du omgås, og jeg skal si deg hvem du er», heter et gammelt visdomsord. Vi kan også si: La meg få vite hva du leser, så skal jeg si deg hvem du er. Det vi leser, går inn i underbevisstheten vår og blir en del av oss selv.

«Du kan rive i stykker frakken din eller knuse en vase og sette den i stand igjen, men det stedet der riften eller bruddet skjedde, vil alltid synes», sier en venn av de unge. «Det trengs mindre enn en time for å påføre hjertet ditt en skade som tiden aldri vil kunne sette i stand.»

Det ser ut som om de ti landeplagene i Egypt er kommet tilbake i vår tids litteratur. Froskene og lusene hopper omkring, helt opp på bordene våre.

Du behøver ikke å gå omkring en eller to dager i et smittet område for å få kolera eller tyfus. Én eneste bølge av moralsk smittestoff vil gi feber og ødelegge sjelen.

Hvor fast og edel karakteren din enn er, så les aldri en dårlig bok.

Jeg tror forresten at mange av ukebladene er enda farligere. De går ofte så langt som de kan uten å utsette seg for lovens straff. På bordet i mange hjem ser jeg blader som er usunt spy fra avgrunnen.

La meg få peke på den positive siden. Unge venn! Les mye. Les flittig. Bruk ungdomstiden godt.

Les Bibelen. Bli kjent med den. «Hvordan skal den unge holde sin sti ren?» spør en av de gamle. «Ved å holde seg etter ditt ord», svarer han (Sal 119,9).

Les dernest biografier om kjente menn og kvinner som har satt merker etter seg. Les faglitteratur fra de områdene der du tenker å utvikle evnene dine. Det er rent utrolig hvor langt et ungt menneske kan nå ved selvstudium i dag, når vi har så gode hjelpemidler.

Lær deg språk, så du kan lese bøker som ikke er oversatt. Kort sagt: Bruk tiden godt til god, sunn og oppdragende lesning.

Men forsøm for all del ikke Bøkenes bok, og bøker som gir deg lys over innholdet i den.

II.

I dag skal vi høre noen kjerneord om det rike bønnelivet til troende menn, og om rådene de gir oss. Det er først og fremst ord til dere, kjære unge, som ber.

«Når du ber, så la heller hjertet ditt be uten ord enn ordene dine uten hjerte.»

«Noen bønner har en lengre reise å gjøre enn andre, men de kommer alle sikkert fram med rik last.»

«Lenge visste jeg ikke hva morgenvakten var», sier den verdenskjente ungdomslederen dr. John Mott. «Nå vet jeg det, og dermed har jeg også lært noe av hemmeligheten ved bønn.» Han sier videre: «Å begynne dagen alene med Gud, før du har gjort noe som helst annet, er en absolutt livsnødvendighet.

Jeg har 300 bøker om bønn, men ingen av dem har lært meg å be. Har dere hørt om noen som har lært å svømme ved å sitte på stranden og få undervisning? Nei, en må ut på dypet, og så lærer en å svømme mens en svømmer.

Slik er det også med bønnen. En lærer å komme i den varmeste kontakt med Frelseren mens en ber. Jesus selv ba mye. Tenk så på deg og meg. Synes du vi trenger å be?»

«Bønnen er den skjulte drivkraften i livet vårt», sier en annen ungdomsleder.

Mens jeg skriver denne formaningen til dere, ber jeg stadig om at Gud må få vekke en større bønnetrang i ditt hjerte, du som leser disse linjene. Og jeg vet ikke om noe som vekker denne trangen slik som det å lese Guds Ord.

I Ordet ser jeg hvor langt jeg ennå er fra det målet Gud har med livet mitt. Så vekkes trangen til å be om syndenes forlatelse og om kraft til å ære Gud med livet mitt.

Eller jeg ser i Ordet min Herre og Frelsers ubegripelige kjærlighet til meg. Da vekkes trangen til å takke og tilbe ham.

Derfor hører bibelbruk og bønn alltid sammen i et sant kristenliv. Og nå skal vi høre hva Guds Ord sier til oss om bønn:

«Vær vedholdende i bønnen, så dere våker i den med takk til Gud» (Kol 4,2).

«Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det bli lukket opp for dere. For hver den som ber, han får, den som leter, han finner, og den som banker på, skal det bli lukket opp for» (Matt 7,7–8).

III.

Vi kan bare nevne noe av det som brenner i oss å få sagt til dere, kjære unge. I dag noen ord om vennskap. Vi tenker ikke på vanlig kameratskap. Vennskap er noe langt mer enn kameratskap.

En venn er en som jeg er fortrolig med. En som jeg liker å være sammen med, og som jeg lengter etter å møte, selv om vi ikke alltid er enige.

Det naturlige er at den unge jenta har en venn av samme kjønn. Likeså den unge gutten.

Sjelden blir det et virkelig vennskap mellom to av forskjellig kjønn. Vi kan ikke åpne oss for en av det andre kjønn slik vi kan for en av vårt eget kjønn.

Når det gjelder valg av venner, må vi gå varsomt fram. «En mann med mange venner går det ille», sier Guds Ord (Ordsp 18,24).

Et virkelig hjertevennskap kan en vanskelig pleie med mer enn én. Og denne ene vennen påvirker oss sterkt. Derfor er det så nødvendig at vennen er et godt menneske.

I Bibelen har vi et eksempel på et godt vennskap i David og Jonatan. Du kan lese om det i 1 Sam 18 ff.

«Jonatans sjel ble knyttet til Davids sjel. Jonatan fikk ham kjær som sitt eget liv» (1 Sam 18,1).

«Og Jonatan gjorde en pakt med David, fordi han hadde ham kjær …» (1 Sam 18,3).

«Jonatan tok av seg den ytterkappen han hadde på, og ga den til David, likeså krigsklærne sine, ja, også sverdet og buen og beltet» (1 Sam 18,4).

«Og Jonatan fortalte det til David og sa: Saul, min far, søker å drepe deg …» (1 Sam 19,2).

«Og Jonatan talte vel om David til Saul, sin far …» (1 Sam 19,4).

Slike og lignende ord vil du finne om dette vennskapet.

Det viser oss at sant vennskap forplikter. Vi skal ikke gå med krav til vennen vår, men tvert imot, lik Jonatan, stille oss til tjeneste og være vennens forsvarer når han er i fare.

Et sant vennskap i de unge år har den aller største betydning for utviklingen vår. Be Gud om å treffe det rette valget, og vær trofast mot vennen din, også når det koster mye. Selv blir du stålsatt i karakteren, og du blir til hjelp for vennen din.

IV.

I dag noen ord om valg av livsstilling.

Noen har sagt at det er tre store livskall som avgjør lykken både for den enkelte og for samfunnet, dersom en velger rett. Det første er kallet til å være et Guds barn. Det andre er livskallet, og det tredje er kallet til å stifte sitt eget hjem.

Når det gjelder spørsmålet om hva jeg skal bli, må vi først være klar over at alt arbeid, enten det er med hånd eller med ånd, er like stort og hellig for Gud. Han som selv satte mennesket til å arbeide, har sagt at vi skal få gjøre alt i Jesu navn.

Og Luther sier at den troende hushjelpen eller husmoren som steller huset, tjener Kristus like sikkert som dr. Martin på prekestolen.

Når vi så skal velge livskall, er det tre ting som skal hjelpe oss.

Det som er mitt livskall, har jeg som regel trang og lyst til. Finn derfor selv ut hva du har lyst til, og hva du har anlegg for. Anlegg og lyst går ikke alltid sammen. Har en lyst til å bli sanger, men mangler stemme, er den lysten selvsagt ikke noen sikker pekefinger.

Men som regel følger lyst og anlegg hverandre.

Legg saken fram for Gud, og snakk samtidig med eldre, erfarne venner som kjenner deg. Rådet deres har i mange tilfeller stor betydning.

Men den indre roen du får ved å samtale med Gud om saken, er viktigere.

Så skal du legge merke til de rent ytre forholdene. Har en ung mann for eksempel sterk trang til å bli sjømann, men forholdene ligger slik til at han da forsømmer sine gamle foreldre, må den trangen prøves nøye.

Er den fra Gud, vil de ytre forholdene legge seg til rette slik at han ikke kommer på tvers av det fjerde budet, som jo er et av de viktigste.

Mange har på dette området valgt feil retning for livet i de unge år. Derfor er det så viktig at du velger rett.

La ikke ærgjerrigheten og det stolte hjertet ditt bedra deg. Spør heller hvordan du best kan ære Gud og være til størst nytte for medmenneskene dine. Det er hovedsaken.

V.

Når en ung kvinne lengter etter å bli hustru og mor, er det en lengsel Skaperen har lagt ned i henne. Det samme gjelder den unge gutten som ser fram til den dagen da han kan gå inn i sitt eget hjem og verne om og ta vare på sine kjære der.

Men skal dette lykkes, er det så livsviktig at starten er rett. De unge må ikke splitte seg opp i små forelskelser, men rolig og tålmodig vente til den rette kommer – den som Gud har tenkt at vi skulle leve livet sammen med.

Et lykkelig og harmonisk hjem er et lite stykke himmel på jord. Det vet vi som har fått et slikt hjem av Gud.

Men like sikkert er det at et hjem der disharmonien rår, ofte er et lite helvete på jord. Vi har sett det med sorg i hjertet.

Derfor er forlovelsestiden så avgjørende. La den være lys og ren.

En flyktig forelskelse henger seg som regel fast i det ytre, mens den ekte kjærligheten blir grepet av personligheten.

«Den indre sympatien, den gjensidige hengivenheten, forent med dyp aktelse for den elskede, vil alltid kjennetegne sann kjærlighet», sier en forfatter. «Den elskede er hellig og ren for den som elsker. Derfor holder virkelig kjærlighet de lavere sanselige driftene tilbake.

Dyp, alvorlig kjærlighet reiser seg til kamp mot alt det lave, rå og urene i ens personlighet. Vær viss på at kjærligheten din til et menneske ikke er ekte hvis den ikke har noe av dette ved seg. Kjærlighet mellom mann og kvinne vekker til live de fineste og dypeste følelsene, de beste evnene og kreftene. Den driver til virksomhet og et handlekraftig liv.»

Husk at forlovelse ikke er ekteskap. Utenfor ekteskapet skal det være en hellig skillelinje mellom mann og kvinne. Den som bryter denne hellige skillelinjen, synder mot Guds lov. Og all synd straffer seg selv, før eller senere.

Men selv om forlovelse ikke er det samme som ekteskap, er det en alvorlig sak å bryte den.

Et rikt ungdomsliv

«Å, ungdom, ungdom! For et vidunderlig ord», sier Fridtjof Nansen. Og vi sier det samme.

I hver eneste av oss ligger det muligheter til det beste og til det verste.

Jeg husker et ord som nabokona sa til mor da jeg var en liten gutt: «Den gutten blir enten fant eller prest.» – «Fant skal jeg ikke bli», sa jeg til meg selv.

Men jeg visste ikke da at det var stoff i meg til begge deler, og at det bare er Guds usigelige nåde at jeg ikke ble det første.

Hvordan skal jeg kunne leve et rikt liv som bringer velsignelse? spør du. Det skal jeg si deg ganske tydelig: Du skal la Jesus Kristus bli og være både din Frelser og din Herre og leder gjennom livet.

Ved slutten av sitt rike liv sa Hans Nielsen Hauge: «Jeg har sverget Den Hellige Ånd troskap, og han har hjulpet meg til å holde mitt løfte.»

Luther sa et ord som vi skal ta med her: «Oratio, meditatio og tentatio – bønn, meditasjon og prøvelser – gjør en rett kristen.»

Gi deg tid til bønn. Bønnen i Jesu navn, troens bønn, blir vakt og næret ved at vi leser Guds Ord, og den formidler Guds kraft til oss. Det er den kraften som gjør oss til seirende og fruktbærende kristne.

Meditasjon – fordypelse i Gud – og beundring av hans verk bevarer oss fra selvopptatthet og gjør oss til mennesker som er grepet av Kristus og avspeiler hans bilde for verden.

Også når vi selv synes det motsatte, ser omgivelsene våre at vi har vært sammen med Jesus, slik det står om noen av Herrens venner (Apg 4,13).

Prøvelser skal vi ikke be om å bli spart for. De er med på å danne oss til kvinner og menn med fast karakter, som har slått dype røtter i Gud selv.

Det er stormen som får treet til å feste seg dypt.

Det er prøvelsene som er med på å stålsette oss, så vi kan trøste andre med den trøsten vi selv har fått av Herren nettopp i trengselens time.

Gå så framtiden i møte med friskt mot, kjære unge! Med Kristus som Frelser og Herre skal det lykkes – til Guds ære og til gagn for folket ditt.

Lykkelige unge

William Booth var femten år da han hadde sitt avgjørende møte med Herren.

Henry Drummond skrev på nittenårsdagen sin: «I lang tid har hjertet mitt hatt det ene ønsket å bli forlikt med Gud og så oppleve at lyset fra hans åsyn hviler over meg.»

Hudson Taylor, som grunnla Kina-innlandsmisjonen, var bare femten år da han opplevde sannheten om Kristi fullbrakte verk.

Livingstone, Afrika-misjonæren og oppdageren, var tolv år da han ble klar over at han måtte bli frelst av nåde. Senere fikk han se inn i evangeliets hemmelighet og viet livet sitt til Herrens tjeneste.

Niijima, Japans eldste apostel, var seksten år da han famlet seg ut av hedenskapets mørke natt. Han ba: «Om du har øyne, så se ned til meg! Om du har ører, så hør meg!» Han ble bønnhørt, og Gud brukte denne mannen til velsignelse for mange.

Hans Nielsen Hauge, Norges store apostel, lengtet etter samfunn med Gud fra barneårene. Som ung mann opplevde han frelsen mens han sang: «Jesus, din søte forening å smake, lenges og trenges mitt hjerte og sinn!»

Like før han døde, kunne han si: «Jeg har sverget Den Hellige Ånd troskap, og han har hjulpet meg til å holde mitt løfte.»

Origenes var sytten år da moren hans måtte gjemme klærne hans, så han ikke frivillig skulle melde seg som martyr under en forfølgelse. Han ville gi livet sitt for sin tro på Jesus.

Slik kunne vi fortsette og regne opp kvinner og menn som ble personlige kristne i sin tidlige ungdom og senere tjente Herren med nådegavene sine.

Tenk for et tap for etterslekten om de ikke var blitt omvendt i ung alder!

Du unge! Har du tenkt på at du har fått naturgavene dine av Gud for å bruke dem i hans tjeneste og til gagn for medmenneskene dine?

Men det kan du ikke gjøre på riktig måte før du blir omvendt og født på ny.

Fristelse

Om fristelse

Hvem er det fristelsen tar sikte på å felle? Det er den som er oppreist med Kristus til et nytt liv. En uomvendt kan nok lokkes lenger og lenger bort fra Gud, men i bibelsk mening kan bare den troende fristes.

«Den som mener seg å stå, han se til at han ikke faller!» sier Ordet (1 Kor 10,12).

All fristelse har nemlig ett mål: først å felle den som står, og skille ham fra samfunnet med Herren. Det lyktes under den første store fristelsen i paradiset (1 Mos 3,1 ff.).

Lykkes ikke det, er fristelsens mål å forkrøple den troendes liv, så han blir mest mulig ufruktbar for Gud.

«Se, Satan krevde å få dere i sin makt for å sikte dere som hvete», sier Herren til Peter. Når en har vært i Satans sikt, er det bare «agnene» igjen. En slik troende er nesten ufarlig for Satan og hans rike.

«Opp, våk og bed, din sjel bered!
Du vet deg aldri sikker
at du kunne drages ned
i den ondes strikker.»

Hvor godt å vite at Herren er virksom til vår hjelp når fristelsen møter oss. «Men jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte», sier Jesus til Peter. Det ble hans redning (Luk 22,31–32).

«Dere har ikke møtt noen fristelse som mennesker ikke kan tåle. Og Gud er trofast. Han skal ikke la dere bli fristet over evne, men gjøre både fristelsen og utgangen på den slik at dere kan tåle den» (1 Kor 10,13).

«Han skal sitte og smelte», står det skrevet om Herren (Mal 3,3). Han ser nøye etter når ilden har gjort sin gjerning og smeltingen er ferdig. Så tar han sølvet og gullet ut av ilden.

Gud kan nemlig gjøre noe godt ut av selve fristelsen når han bare får slippe til.

Hvor kommer fristelsen fra?

I.

Den kommer ikke fra Gud. «Ingen som blir fristet, må si: Det er Gud som frister meg! For Gud blir ikke fristet av det onde, og selv frister han ingen», står det skrevet (Jak 1,13).

Gud kan tillate at fristelsen kommer, og til og med lede oss inn i den. Det ser vi i Jobs historie. Men da gjør han det for å fremme sin gjerning i sine troende og vise all verden hvor mektig hans nåde er.

Gjennom den fristelsen som Gud tillot å komme over Job, ble han rikt velsignet. Og Guds makt til å hjelpe sine i nøden ble åpenbart for alle som var vitner til det.

Det samme ser vi i Herrens fristelse i ødemarken. Den Hellige Ånd drev Jesus bort fra folket for at han skulle fristes av djevelen.

Men aldri har en fristelse fått et så herlig utfall som denne gangen. Satan tapte slaget, Jesus seiret, og denne seieren kommer oss til hjelp.

Vi ber i den sjette bønn: «Led oss ikke inn i fristelse.» «Hva er det?» spørres det i barnelærdommen vår. Og slik svares det: «Gud frister ingen, men vi ber at han vil bevare og forsvare oss, for at djevelen, verden og vårt eget kjød ikke skal bedra oss eller forføre oss til vantro, fortvilelse og andre store synder og laster, men at vi, om vi således blir fristet, dog til sist må seire og holde fast på seieren.»

Vi har sett at Gud kan gjøre det slik at fristelsen blir oss til nytte og til hans ære.

II.

All fristelse til det onde kommer fra djevelen og hans allierte. Både Guds ord, barnelærdommen vår og den felles kristne erfaringen vitner helt tydelig om det. I barnelærdommen står det slik:

«Hvem er de fiender som frister oss til det onde?» Svar: «Djevelen, verden og vårt eget kjød.» «Hvordan blir vi fristet av disse vår salighets fiender?»

Svar: «Djevelen, den store fristeren, skyter onde tanker inn i oss, likesom glødende piler» (se Joh 13,2). Verden, eller verdens barn, frister med trusler, tillokkelser, dårlige eksempler og onde ord, som ødelegger gode seder (se Ordsp 1,10). Vårt kjød, eller vår onde natur, som er vår nærmeste og farligste fiende, frister oss med onde lyster og tilskyndelser som stiger opp i oss.

«Men enhver som blir fristet, dras og lokkes av sin egen lyst» (Jak 1,14).

«Studer fienden!» Det er et gammelt slagord i krig. I den åndelige krigen er det også en klok framgangsmåte.

Undervurder ikke fienden din. Lær å kjenne «Satans anslag», som apostelen sier (2 Kor 2,11). Lær også å kjenne verdensånden. Biskop Laache skrev:

«Verden i dag er som i går,
frister og trenger og sårer,
kulden den vil i sjelen inn,
giften i tidens vær og vind
truer å røve meg livet.»

Be dessuten om lys over selvlivet, som også er Satans allierte.

«De sjelesår som Satan slår,
går inn ad skjulte ganger.
De som ei på vakten står,
bliver snart hans fanger.
Alt dette vet erfarenhet
hos Herrens venner alle.

Bort med søvn og sikkerhet,
om du ei vil falle!»

Når møter fristeren oss?

Vi har sett at Satan og hans allierte i første rekke frister dem som er oppreist til et nytt liv i Kristus. Nå skal vi nevne bestemte tider da vi særlig må stå på vakt.

Da disiplene hadde vært på Tabor, møtte de fristeren nede i dalen, altså straks etter en herlig opplevelse sammen med Jesus. Slik var det også med Frelseren selv. Straks etter at himmelen hadde åpnet seg over ham og han hadde hørt røsten: «Dette er min Sønn, den elskede!», ble han fristet av djevelen.

Dette lærer oss at vi skal være særlig våkne når vi har opplevd Herrens nærhet. Vi skal ikke stole på den velsignelsen vi tok imot, men stadig regne med at vi er i «fiendeland». Vi skal holde oss i vaktstilling, med blikket rettet mot seierherren Jesus Kristus.

Dernest møter vi gjerne en særskilt fristelse når vi står foran en stor oppgave for Herren. Så lenge vi er sløve og likegyldige, lar fristeren oss som regel være i fred.

Men når vi som troende våkner for frelsens herlighet, får et nytt syn på Kristus og hans herlige verk for oss og så vier oss til tjeneste for Herren, da er det fare på ferde for motstanderen.

Da prøver han på alle måter å lamme oss. «Du duger ikke. Det er bare hovmot av deg som gir deg den trangen. La andre som er skikket til dette, ta fatt» osv. Kjenner du den røsten?

Når vi så har vært lydige og utført det Herren påla oss, møter fristeren oss fra en annen kant: «Jo, du er flink! Du greide det godt! Du er den rette – hvordan ville det ha gått om ikke du hadde vært med?»

Først ville han friste til motløshet – nå til hovmot. I begge tilfeller er seieren vår om vi avviser ham i Herrens kraft.

Vær alltid våken!

«Bruk Ordets makt,
gi nøye akt
på hjertet hvor det vanker.
Lær å holde hellig vakt
over dine tanker!»

Når du er midt oppe i en trengsel, vil fristeren som regel møte deg for å få deg til å anklage Gud.

Jeg har prøvd den kampen. Den kan være hard. «Nå kan du se hva nytte det er i å høre Gud til. Han hjelper deg ikke – ja, han hører deg ikke engang.»

«Si Gud farvel!» sa Jobs hustru til ham da han satt i sine store smerter (Job 2,9). Det var fristeren som talte gjennom henne.

I trengselstider skal vi minnes at «alle ting samvirker til gode for dem som elsker Gud» (Rom 8,28), og at trengslene har en stor oppgave når karakteren vår skal formes.

Det blir ingen drivhusplanter i Guds rike.

Det samme gjelder når alt lenge har gått oss godt, og vi bare har hatt medgang i forretningen og ellers. Da står vi i særlig fare for å bli verdslig sinnet.

«Gi meg ikke armod, og heller ikke rikdom! La meg ete mitt tilmålte brød», ber vismannen (Ordsp 30,8). «Men de som vil bli rike, faller i fristelser», sier Bibelen (1 Tim 6,9).

Ellers har ungdomstiden sine særskilte fristelser, og de eldre årene sine. Lykkelig den troende som er våken i enhver alder og til alle tider.

«Å følge smukt Guds nådes tukt
når Ånden vil deg minne,
holder verden utelukt,
hjertefreden inne.
En tanke som i hjertet kom,
og som man litt lot råde,
har så titt gjort sjelen tom
på Guds dyre nåde.»

Seier i fristelser

«Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss», sier apostelen (Rom 8,37).

Jesus vant en veldig seier på Golgata og ved sin mektige oppstandelse fra de døde. Denne seieren vant han for oss. Derfor har vi alle forutsetninger for å seire, så sant vi står i livsforbindelse med ham.

Vi skal nevne noe av det Gud har vist oss om veien til seier.

Først av alt: det våkne og bedende sinnet. «Våk og be for at dere ikke må komme i fristelse!» sa Jesus til sine i Getsemane (Matt 26,41). «Den kloke ser ulykken komme og skjuler seg», sier vismannen (Ordsp 22,3).

Dette våkne øyet, denne hellige frykten, har Guds Hellige Ånd lagt ned i alle som er født på ny. «Og frykt for meg vil jeg legge i deres hjerte, så de ikke skal gå bort fra meg», sier Herren (Jer 32,40).

En våken kristen har lært å kjenne seg selv og vet hvor han er svakest. Han vet om sine særlige fristelser.

«Jeg voktet meg vel for min synd», sier en av de gamle hellige (Sal 18,24). Han hadde oppdaget at det særlig var én bestemt synd som var hans fare.

Er det en «innfallsport» i livet ditt, så kjenner Satan til den og vil sette alt inn på å felle deg der. Men det våkne, bedende sinnet varsler Herren, og i hans navn skal seieren vinnes. De gamle haugianerne sang:

«En ting jeg beder du ville meg lære,
grundig å kjenne meg selv og deg, Gud!
At ingen hemmelig synd skal besnære
sjelen, som Jesus seg kjøpte til brud.
At jeg må finnes usmittet og rede,
når våres brudgom vil herlig fremtrede.»

Ingen allianse

Ingen allianse med fienden! Det er en soleklar regel i all krig. På den åndelige slagmarken er dette en hovedregel hvis seieren skal vinnes.

Det var Evas ulykke at hun lot seg inn på forhandlinger med fienden.

Satan er universets skarpeste åndsfyrste, og nest etter den allmektige Gud den mest lysende intelligens, med tusen års erfaring i kunsten å forføre. Han kan opptre som en lysets engel eller som en brølende løve. Skriften taler om hans «anslag» og «listige angrep» (Ef 6,11).

Farligst er han når han skjuler seg og innbiller folk at han ikke finnes. De erfarne troende kjenner hans anslag og står ham «imot, faste i troen» (1 Pet 5,9).

Guds ords anvisning er denne: «Gi ikke djevelen rom» (Ef 4,27). «Hold dere borte fra all slags ondt» (1 Tess 5,22). Altså ingen allianse med fienden!

Rosenius sier: «Hvordan skulle vi kjenne en fristelse uten å merke kjødets lyster og begjær? Det er selve fristelsen du merker. Se da bare til at du ikke gir fristelsen ditt bifall, så du begynner å hylle og følge den. Står du i stedet djevelen imot med troens bønn, og viker du imens ikke fra nådestolen, hvordan det så går, men holder fast ved den ufortjente nåden i Kristus, så har du likevel det evige liv i ham.»

Å innlate seg med fienden er livsfarlig. Se ikke på det slibrige bildet! Les ikke en bok som du merker vil dra deg bort fra det fortrolige bønnesamfunnet med Herren!

«Gi ikke djevelen rom!» er den kongelige befalingen fra din Herre.

«Et lite grand av surdeig kan
all deigen gjennomsyre.
Kommer gnisten først i brann,
er den ond å styre.
Vår onde art opptennes snart
igjennom syn og øre.
Blir en syndig tanke spart,
er han innen døre.»

Seiersfyrsten

Hemmeligheten bak seier i fristelser er å regne med seiersfyrsten Jesus. «Han avvæpnet maktene og myndighetene og stilte dem åpenlyst til skue, da han viste seg som seierherre over dem på korset», står det skrevet (Kol 2,15).

Om vårt forhold til Satan sier Ordet til oss som tror på Jesus: «Stå ham imot, faste i troen» (1 Pet 5,9), «så skal han fly fra dere» (Jak 4,7).

Jesu seier var stedfortredende, slik også Israels seier ved ham var det. Den seieren som Jesus vant for oss, skal vi forsvare i tro mot Satan.

«Jesus, han har seiren vunnet,
jeg har seiren funnet!»

«Jesus kjempet mot Satan for å vinne seier. Vi kjemper bare for å beholde den seieren som Herren vant for oss», sier en forfatter. «Ved oppstandelsen har Gud kunngjort sin Sønn som seierherre over mørkets rike. Det området Jesus vant, har han gitt oss. Vi behøver ikke å kjempe for å få det, bare for å bevare det. Satans viktigste mål er ikke å få oss til å synde, men å få oss til å oppgi den triumferende seiersstillingen som Herren har ført oss inn i.»

«Vår egen makt er intet verd,
vi var vel snart nedhugne.
Men en går frem i denne ferd,
for ham må allting bugne.
Vil du hans navn få visst?
Han heter Jesus Krist,
den høvding for Guds hær,
i ham kun frelse er,
han marken skal beholde!»

Om de indre minnelser

I.

«Det kom for meg», hører vi folk si rett som det er. Denne sjelelige evnen til å bli minnet om noe kan Gud bruke. Det finnes nemlig ingen evne eller medfødt drift som ikke kan «helliges» til Herrens bruk.

Vi vil nå se litt på hvordan Gud minner sine barn om å gå ærender for ham.

Alle indre minnelser må selvsagt prøves. Men for en som kjenner Gud og har som livsmål å ære ham, vil det ikke være så vanskelig å skille Satans og vårt eget hjertes minnelser fra Guds.

Gjelder det Guds ære og andre menneskers gagn og nytte, legemlig eller åndelig, da er minnelsen fra Gud. Er det jeg som skal æres, er minnelsen ikke fra Herren.

Er minnelsen fra Gud, koster det som regel for vårt kjære ego, men det nye mennesket i oss gleder seg.

Noe av det som gjør kristenlivet rikt og interessant, er nettopp at en kan oppleve at Gud minner en om å gjøre det ene eller det andre.

Guds ord må selvsagt være rettesnoren også her. Det jeg skal gjøre, må derfor ikke være i strid med de bibelske linjene for tro og liv, selv om det ikke står noe forbud på det bestemte området.

Blir en troende kvinne «minnet» om å gifte seg med en vantro mann, da er en slik «minnelse» ikke fra Gud. For i Ordet står det skrevet: «Dra ikke i fremmed åk med vantro!» (2 Kor 6,14).

Vi skal være varsomme med å si at Gud har minnet oss om noe, hvis vi ikke er helt sikre. Tar vi feil, vanærer vi Gud ved å gi ham skylden for ting som vi selv finner på.

Resultatet vil vise om minnelsen var fra Herren. Derfor bør vi helst si: «Det kom for meg.» Etterpå kan vi slå fast om det var Gud som minnet oss eller ikke.

Hovedsaken er da for det første at vi virkelig er kommet i livssamfunn med Gud, og dernest at vi lever fortrolig med Herren i hverdagen, så vi er lydhøre når han minner oss.

II.

Min venn pastor N. N. i Brooklyn var ute i byen i tjenesten. Det kom for ham at han skulle ta veien om gamle fru X og se til henne. «Ja, men ikke nå», tenkte han. «Jo, nettopp nå skal du gjøre det.» Han protesterte fortsatt, for han var sulten og trett. Han skulle gjøre det dagen etter.

Men han fikk ikke ro. Han måtte gjøre det med en gang. Da han kom inn til henne og hadde satt seg ned for å lese for henne, kjente han seg med ett så tung i hodet. Han så på fru X og fortalte henne det. «Ja, det gjør jeg også», sa hun.

Han gikk ut i kjøkkenet, og nå fikk han øye på tre gasskraner som sto halvveis åpne. Gassen strømmet ut fra dem. Hadde ikke presten kommet i rette tid, ville den gamle snart ha møtt den visse død. Det var mannen hennes som i farten hadde glemt å skru igjen kranene før han gikk ut.

Tenk nå om presten ikke hadde vært lydig. Det hadde kostet et menneske livet, så langt en kan skjønne.

Etter at de hadde luftet grundig ut, hadde de en andaktsstund som de sent ville glemme. De takket Gud begge to for hans underfulle ledelse og hjelp i rett tid.

«Herren har fortrolig samfunn med dem som frykter ham», står det skrevet (Sal 25,14).

La oss som tror på Gud, leve i et så fortrolig forhold til ham at han kan få minne oss om å gå ærender for ham.

Det er sikkert en eller annen som du skal gå til med timelig eller åndelig hjelp. Vent ikke. Gå straks. «For kongens ærend har hast» (1 Sam 21,8).

«No har du dagen, å bruk han vel,
og leid til Jesus kvar sorgfull sjel.
Fortel at han har oss alle kjær,
at ein må koma just slik ein er.
No har du dagen, å bruk han bra.
For før du vil, kjeme soleglad!
Og tidi hastar og gjeng so fort,
å, skund deg vil du ha noko gjort!»

III.

Både det som er fortalt før, og det jeg tar med her, er hendelser fra livet som jeg kjenner til.

Det hendte i en av byene i USA. En av mine kjenninger, som var forstander for en norsk menighet, var en tur ute i byen. Han kjørte i sin gamle Ford.

Det kom for ham at han skulle gå inn til en eldre, syk kone som av og til gikk på møtene i kirken hans. Men hvor bodde hun? Byen var stor, og han hadde ikke adressen. Han ba til Herren. Var minnelsen fra ham, så fant han nok fram. Jo, der hadde han navnet på gaten. Men huset, nummeret? Han kjørte bortover gaten, mens han stille sukket om veiledning.

Med ett stanset bilen. Det hadde hendt så ofte, og det var aldri noe problem å få den i gang igjen. Men nei, denne gangen var det ikke snakk om å få bilen i gang. Det må være her, tenkte han. Og der var det hun bodde.

Da han kom inn i stua, sa hun med et mildt smil: «Kommer De allerede nå? Jeg visste jo at De ville komme, men jeg hadde ikke ventet Dem så snart. Jeg ba Herren sende Dem hit i dag. Det er noe jeg gjerne vil få snakke med Dem om.»

Det viste seg at situasjonen var svært alvorlig for den gamle, og at hjelpen han kunne gi henne, kom i rett tid.

Hun var en av disse gudfryktige kvinnene. Hun levde i bønnens verden og gikk alltid bønnens vei med smått og stort.

Da samtalen var ferdig, startet bilen med en gang. Presten var lykkelig for at han fikk gå et lite ærend for sin Herre og Mester.

Det er kanskje noen som venter på deg i dag! Er du villig til å gå?

«Og Jesus gjeng med
og strevet ditt signar og hjarta ditt gled.
Og løni han gjev deg so rik og so raust
når inn i si løda han bergar sin haust.
Han turkar di tåra og lækjer di sut.
På åkeren ut!»

IV.

Guds minnelser kommer så stille. De høres ikke i larmen. Vårt åndelige øre må være ledig.

Noen ganger er det en kjærlig påminnelse om å be. Du trenger å ruste deg for kommende stormer på din livshimmel. Eller det venter deg en særlig fristelse. Dette vet Herren om. Så minner han deg om å gå inn i rustkammeret. Er vi da lydhøre og går, så klarer vi den påkjenningen som møter oss.

Eller det kan være andre som er i nød, og som vi bare kan og skal nå gjennom tronen med vår forbønn.

En av mine venner ble minnet om å be for en bestemt person som bodde langt fra hjemmet hans. Mannen var uomvendt. Min venn sto opp av sengen og hadde en bønnestund. Minnelsen kom igjen flere ganger samme natt. Etter at han hadde kjempet i bønn tre ganger, ble han rolig. Han kjente i sin ånd at seieren var vunnet.

Men han visste ikke hva det gjaldt. Han visste bare at vedkommende var i fare, og at han skulle be om at mannen måtte bli reddet både legemlig og åndelig.

En tid etter fikk han vite at mannen han var minnet om å be for, var blitt omvendt. Han var blitt et helt nytt menneske. Og det skjedde på samme tid som Gud hadde minnet ham om å gå i forbønn. Den natten var mannen i ferd med å ta livet sitt. Han var helt fortvilet. Siden den dagen har han vært en frimodig og lykkelig kristen.

I åndeverdenen raser det fryktelige kamper om sjelene. Kampen står om kvinner og menn i vår krets.

Og vi skal stå på Guds side i denne kampen. Med vår bønn i Jesu navn kan vi være med. Bønnen er vårt viktigste våpen i «den hellige krigen».

Må Herren alltid finne oss villige og våkne, så han kan få bruke oss!

«Se, der kommer åndemakter,
Satan fører an.
Store menn omkring oss faller,
kjemp hvo kjempe kan!
‹Holder skansen, se, jeg kommer!›
Det er Jesu bud.

Sender gjensvar opp til himlen:
‹Ja, vi vil, o Gud!›»

Vårt forhold til Guds Ånd

Åndens kall

I.

I forklaringen til den tredje trosartikkelen heter det: «Jeg tror at jeg ikke av egen styrke eller fornuft kan tro på Kristus eller komme til Kristus, min Herre, men det er Den Hellige Ånds gjerning, som har kalt meg ved evangeliet.»

Dette stemmer med Guds ord, som sier: «Det er ikke én som søker Gud» (Rom 3,11). Vi er så fordervet at vi av naturen ikke ser vår sanne tilstand. Derfor søker vi heller ikke hjelp hos Gud før han ved sin Ånd søker oss.

Vårt ansvar blir da at vi ikke avviser Den Hellige Ånds kall. For vi har den fryktelige evnen til å stå imot Guds Ånd og gjøre ham sorg.

I dag vil vi stanse ved dette spørsmålet: Hvorfor kaller Den Hellige Ånd på oss? Hvorfor lar ikke Gud oss få være i fred? Hvorfor denne hellige uroen?

Jo, for det første kaller han på oss fordi han elsker oss. Han elsker sitt bortkomne barn – han elsker deg som leser disse linjene.

Han kan ikke se på at du går bort fra ham, mot en evig undergang, uten å rope på deg. Han vil trykke deg til sitt hjerte, slik han gjorde med den bortkomne sønnen (Luk 15,20).

Han vet og ser at den veien du går på, borte fra Gud, ender i fortapelsen. Derfor kaller Den Hellige Ånd. Se Joh 3,36.

Han kaller oss fordi han har så mye å gi oss når vi vender om til ham: syndenes forlatelse, fred, kraft, ledelse og håp om evig liv.

Akk, skulle du deg dertil late tigge?
Det gjelder dog din egen sjelearv.
Det er så hardt i helvete å ligge,
det er så godt å tage himlens arv.
Å, hvilken evig fryd du fikk
om du begynte nå i dette øyeblikk!

II.

Har du hørt den stille kallen
dypt i sjel og sinn?
Det er Åndens røst som sier:
Gå og lukk din Frelser inn!

I dag vil vi nevne noe av det som skal oppmuntre oss til å lyde Åndens kall.

Du er så hjertelig velkommen til Gud. Det vil Ånden fortelle deg i Ordet.

Se på den bortkomne sønnen: «Men da han ennå var langt borte, så hans far ham, og han fikk inderlig medynk med ham. Han løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham igjen og igjen» (Luk 15,20). Slik står det skrevet om Gud.

Du får nådig hjelp når du kommer. Du kjenner deg så hjelpeløs, så uverdig og avmektig. Og det er sant. Du er alt dette og mer til. Du er slik vi lærte i barnelærdommen: «fortapt og fordømt til den evige død»!

Men du skal få alt du trenger, av bare nåde for Jesu Kristi skyld. Er ikke det gode betingelser? La deg derfor overtale av Den Hellige Ånd til å ta imot innbydelsen i dag.

Det er så store og herlige rikdommer som venter på deg. Ånden kaller ikke til begravelse, men til bryllup – ikke til et liv i sorg og klage, men til samfunn med Herren, gledens kilde.

Og så har tusener og atter tusener tatt imot kallet før deg, og alle sammen kan de vitne om at det bærer fram. Mange, mange er allerede hjemme hos Gud, frelst for evig.

Frå herlegdomens rike
ser dei ned på oss i dag!

Skal du være med i det store koret foran tronen, må du gripe tonen her. Du må ta imot Åndens kall og la deg frelse av nåde.

III.

Åndens kall lyder ikke bare til dem som ikke tror. Han kaller daglig på oss som en gang lyttet til hans frelsende kall og tok imot det. Den Hellige Ånd har tatt bolig i oss som tror på Kristus. «Vet dere ikke at dere er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i dere?» (1 Kor 3,16).

Han kaller oss daglig til bønn og trossamfunn med Jesus. Du hører hans kall til bønn i den tidlige morgentimen, om du er åndelig våken.

Vær da lydig. Gi deg tid i din Frelsers nærhet. Da blir du styrket i ditt indre menneske til dagens strid.

Han kaller til Ordet. Enhver våken kristen hører kallet til disse hellige stundene med en åpen bibel.

Det er Maria-stunder. Det er den kristnes lasteplass, der han tar imot det Ånden leder ham til i Ordet: tukt, veiledning, trøst og inspirasjon til de oppgavene som venter i arbeidet og kampen.

Så kaller han til selvfornektelse. Rosenius skriver til unge troende: «Kjenner du treghet til bønn og takk, se, det er kjødet. Det skal ikke råde, det skal dødes. Se her ditt nye livs øvelse! Du bør så hele dagen være varm for Gud, redd for å gjøre noe mot ham, redd for synden mer enn for selve døden. Er du kald og sikker, det er kjødet, det skal dødes.

Du har også et jordisk kall, og det bør du passe med flid og omsorg. Er du treg og doven til det, det er kjødet, det skal dødes. Er du husfar eller husmor, bør du styre ditt hus med omsorg og nidkjærhet, men også med mildhet og saktmodighet. Er du enten forsømmelig og skjødesløs eller utålmodig og hastig, det er kjødet, det må dødes.

Er du barn eller tjener, bør du med kjærlighet, ærbødighet, mildhet, flid og troskap gjøre det du blir pålagt. Er du utålmodig og misfornøyd, det er kjødet, det skal dødes.»

Alt dette, som har med selvfornektelse å gjøre, er Åndens kall til oss kristne. I samme grad som vi er lydhøre og villige til å fornekte selvlivet og la Kristus være Herre og leder, blir vi lykkelige kristne som bærer frukt.

Stå ikke imot Guds Ånd!

Å stå imot Guds Hellige Ånd når han kaller, er den sikre veien til å bli forherdet. Og når forherdelsen har satt inn, hører en ikke lenger Åndens kall.

Vi vil høre noen advarende ord om dette.

«Det de er redde for, vil jeg la komme over dem. For jeg ropte, men ingen svarte, jeg talte, men de hørte ikke» (Jes 66,4).

«Jeg talte til dere tidlig og sent, men dere hørte ikke, og jeg kalte på dere, men dere svarte ikke … Jeg vil kaste dere bort fra mitt åsyn» (Jer 7,13–15).

«Sine ører gjorde de døve, så de ikke hørte. Sitt hjerte gjorde de hardt som en diamant, så de ikke hørte på loven og de ordene Herren, hærskarenes Gud, sendte ved sin Ånd … Og likesom han ropte, og de ikke hørte, slik, sa Herren, hærskarenes Gud, skal de rope, og jeg vil ikke høre» (Sak 7,11–13).

Av disse og mange flere ord i Guds bok ser vi at det er livsfarlig å leke med Guds kall. Det er livsforlis å stå imot Guds Hellige Ånd. Det er å avvise vår himmelske venn, som vil oss vel for tid og evighet.

Hør da enda et alvorsord om å stå imot Guds Ånd: «Fordi jeg ropte, og dere ikke ville høre, fordi jeg rakte ut min hånd, og ingen ga akt, fordi dere foraktet alle mine råd og ikke ville vite av min tilrettevisning, så vil også jeg le når ulykken rammer dere, jeg vil spotte når det kommer som dere gruer for» (Ordsp 1,24–26).

Husk: «Gud lar seg ikke spotte! Det et menneske sår, det skal han også høste» (Gal 6,7).

«I dag, om dere hører hans røst, da forherd ikke deres hjerter!» (Hebr 3,15).

Om å gjøre Guds Ånd sorg

Når Guds ord formaner oss til ikke å gjøre Guds Ånd sorg, er det i første rekke sagt til troende mennesker som Ånden har tatt bolig i.

Åndens mål med hver enkelt av oss er å gjøre livet vårt rikt på velsignelse for oss selv og for våre medmennesker, og å fremme Guds ære ved oss.

All ulydighet mot Guds Ånd gjør ham sorg. Se Ef 4,30 ff.

«All synd gjør Guds Ånd sorg, også den mest skjulte synd i ditt hjerte», sier Rosenius. «Men merk deg: Det er bare når hjertet unnskylder synden og gir den sitt bifall, at Ånden blir bedrøvet. Der en selv straffer sin synd, lider, kjemper og sukker under den og ber om kraft til å stå imot den, der er Ånden som legen på et sykehus.

Han er riktignok omgitt på alle kanter av sykdom, lidelser, sår og jammer, men han trives godt der, for det er legens rette arbeidsplass. Slik kan Guds Ånd godt bo i hjertet til en synder, der det ennå er sykdom og urenhet, sår og byller,

jammer og sukk. Var det ikke slik, ville ikke en eneste kristen få beholde Guds Ånd.»

Det som gjør Ånden sorg, er altså at vi ikke lar oss tukte av ham, men vrir oss unna og gir synden et finere navn.

Likeså gjør vi Guds Ånd sorg når vi blir minnet om å bruke Ordet, samles med Guds venner, gå til nattverd, ta del i misjonens store gjerning og på andre måter arbeide for Guds rikes framgang – og likevel ikke lyder.

«Dersom vi lever i Ånden, da la oss òg vandre i Ånden!» (Gal 5,25). «Vandre i Ånden! Så skal dere ikke fullføre kjødets lyst» (Gal 5,16).

Guds Ånds virkning

Hva vil skje med meg hvis jeg lar Guds Ånd få virke uhindret i livet mitt? Det spørsmålet vil vi svare på ved å sitere et ord fra barnelærdommen vår:

«Den som da ikke står imot Den Hellige Ånds nåde, men lar seg lede inn i sannheten, han vekkes opp av sin åndelige død og gjenfødes til nytt liv. Han får igjen det tapte Guds bilde, nytt lys i forstanden, ny lyst og kraft i viljen, et forandret sinn og hjerte. Han rettferdiggjøres, det vil si: Han ikles Kristi rettferdighet og befris fra syndens skyld og straff, da også syndens herredømme er tatt bort.»

Dette stemmer med det alle kristne har erfart. Alle sanne troende har opplevd det underet det her tales om. De er blitt helt nye mennesker.

Vi leser videre: «Nå trer han ved troen på ny i forening med Gud, og han får del i alle de skatter og nådegaver som Kristus har fortjent oss. Nå er han et sant og salig Guds barn og har et levende håp om himmelens evige arv.

Nå får han guddommelig lys og kraft både til å overvinne det onde, så han ikke med forsett synder mot samvittigheten, og til å følge det gode av hele sitt hjerte. Slik søker han nå stadig Guds rike og hans rettferdighet og vandrer på jorden med et himmelsk sinn for Guds ansikt.

Nå har han en sann trøst i all lidelse, fordi Guds rike, som er rettferdighet, fred og glede i Den Hellige Ånd, bor i hjertet hans, enda det ofte er skjult under svakhet og anfektelse.» Så langt Pontoppidan.

Vi ser altså at det ikke er noen risiko ved å la Guds Ånd lede oss uhindret. Det er bare synden og selvlivet han vil til livs. Alt som er godt, gir han oss.

Begynn da å la deg lede av Guds ord. Det er Åndens kart og veiviser.

Hvordan får jeg Guds Ånd?

Dette er for mange et brennende hjertespørsmål i dag. De strever og ber, men blir like tomme og fattige på Ånd og kraft.

Hva er årsaken? Jo, ganske enkelt at de ikke bruker de midlene Gud har gitt oss for at vi skal få hans Hellige Ånd.

Rosenius sier så treffende om dette spørsmålet: «Ånden kommer ikke uten midler. Vi må bruke nådemidlene, og i første rekke Ordet. Vil du ha Ånden, hans gaver og gjerning i ditt hjerte, så gå til Ordet, Åndens ord. Les det, hør det, skriv det, tal og syng det, mens du ber om Den Hellige Ånd, og se, han skal ikke skuffe deg.

Det finnes her og der mennesker som går og tenker og tenker, ja, sukker og ber om Ånden og Åndens virkning i hjertet, men ikke får det de sukker etter. De kommer ikke til noen tro, fred, kjærlighet, visshet og fasthet, men blir stående i det samme sykelige arbeidet og strevet.

Men se, til sist oppdager en at de ikke bruker Ordet. De strever bare med seg selv, tenker og sukker, uten å bruke Guds ord. Hvordan skulle det da kunne bli noe Åndens liv fra Gud hos dem?

Apostelen sier uttrykkelig at vi får Ånden bare ved at vi 'hører troen forkynt' (Gal 3,5). Og om Peter står det at mens han talte, 'falt Den Hellige Ånd på alle dem som hørte Ordet' (Apg 10,44). Hva hadde de da selv gjort? Absolutt ingenting annet enn at de hørte Ordet.

De satt ganske stille og hørte Ordet, og så kom Ånden inn i hjertene deres med anger, tro, kjærlighet, liv og kraft, som gjorde dem til nye mennesker. Derfor til Ordet! Bruk Ordet flittig! Det er hele kunsten og hemmeligheten, både når det åndelige livet begynner, og når det skal få næring, vokse og trives.»

Men la oss føye til: Du må bruke Ordet i en ydmyk ånd, med bønn om at Gud vil åpne det for deg. Det kan vi ikke av oss selv – det hele er Guds verk.

Det vi har å gjøre, er å sette oss stille ved Herrens føtter, slik Maria gjorde, og lytte til hans tale til oss gjennom Ordet. På den måten kommer det nye livet, og på den måten blir det bevart og fornyet, dag for dag, til vi en dag står frelst for evig.

Forskjellige spørsmål

Gjestfrihet

Blant de mange formaningene i Det nye testamente er også denne: Vi skal være gjestfrie og dele våre jordiske ting med vår neste. Vi siterer noen ord:

«Legg vinn på gjestfrihet!» (Rom 12,13).

«Glem ikke gjestfrihet! For ved den har noen hatt engler til gjester uten å vite det» (Hebr 13,2).

«Vær gjestfrie mot hverandre uten knurr!» (1 Pet 4,9).

I sin forklaring til dette verset sier Rosenius: «Selv om tidene forandrer seg, står alltid den store kjærlighetsloven fast: at vi skal tjene vår neste, og at kjærligheten ikke bare skal vises med vakre ord, men i handling, selv om det fører med seg offer og strev. Å være gjestfri kan også nå bli vårt kall.

Selv om det av og til ikke er så enkelt, bør vi, når det er mulig, alltid tjene den trengende bror med glad hjerte og ansikt. Apostelen sier også at det må gjøres 'uten knurr'. Det ønsker vi selv å se når vi trenger vår nestes tjeneste. Og hovedbudet når det gjelder vår neste, er dette: 'Alt dere vil at menneskene skal gjøre mot dere, gjør det også mot dem!'» (Matt 7,12).

Min hustru og jeg har hatt den lykke å få ta imot gjester i hjemmet vårt. Vi ble straks enige om at vi skulle la hjemmet stå åpent, men at det ikke skulle gjøres for mye ekstra.

Blir det for mye strev, blir husmoren lett sliten. Tar en det enkelt, blir det en glede.

Da sogneprest Vilhelm Beck holdt sin første preken i Ørslev, sa han: «Hver sjel som vil komme til oss i den gamle gården, skal være velkommen. Og velsignet skal du være som kommer i Herrens navn, enten du er herremann eller bonde, rik eller fattig.

Mitt hjem har alltid vært de troendes hjem, et sted Guds barn gjerne ville komme. Det har vært vår lykke der vi kom fra, og vi flytter inn med det store ønsket at denne lykken, denne Herrens store nåde, også må følge oss her.»

Den største gleda ein kan ha,
det er å gjera andre glad!

Skuffelsessyken

Dette uttrykket fant jeg i et amerikansk blad. Jeg gjengir bruddstykker av artikkelen. Det gjelder ikke bare Amerika; vi kjenner oss igjen også i Norge.

Forfatteren skriver: «Den som er blitt syk på sjelen av skuffelser, har ofte vanskeligere for å bli frisk enn den som lider i sorg. Årsaken må vel være at sorgen som regel springer ut av kjærlighet til en annen, mens skuffelsen i de aller fleste tilfeller springer ut av kjærlighet til seg selv.

En hadde ventet den eller den framgangen, den eller den utmerkelsen eller anerkjennelsen, hovedsakelig fordi en vurderte seg selv langt høyere enn andre gjorde. Framgangen kom ikke, og skuffelsen er der. Det vil med andre ord si: Du er blitt syk av såret stolthet.

Men én ting bør sies til dem som omgås slike som er blitt bitre i skuffelsen, eller som blør innvendig av sorg: Husk at begge disse gruppene er syke på sjelen for en tid, og at de fortjener minst like mye hensyn som de som er syke på legemet. Be mye om visdom, så kan du hjelpe dem til å bli friske igjen!

Noen ganger kan de trenge en drastisk kur, omtrent slik de som er syke på legemet, ofte kan trenge kirurgisk behandling. Men behandlingen bør alltid være båret av forståelse.»

Til deg som går skuffet gjennom livet, vil jeg si to ting.

Først dette: Gå ikke med krav! Det er rett og slett dumt. Du forkrøpler ditt eget og andres liv med en slik innstilling.

Du har ingenting å kreve. Stillingen din kunne jo vært så mye, mye verre. Og likevel fikk du bare det du hadde fortjent. Vi har nemlig ikke rett til å kreve av andre. Jeg mener – vi har ikke rett til å gå gjennom livet med en krevende ånd!

Det andre er det viktigste: Fortell din sak til Herren. Han ser kanskje at du måtte ha denne skuffelsen for å bli ydmyket.

Vend blikket bort fra deg selv. Se på andres nød, og vent hjelp fra din Herre og Frelser. Han skuffer ingen.

Et ord til unge menn

I dag skal dere få en moralpreken. Det kan også være godt av og til.

Den første lille prekenen er av idrettsmannen Birger Ruud. Han sier: «Unge skiløpere! Det er en falsk oppfatning at alkohol skaper en mann. Alkohol og nikotin er ødeleggende for enhver idrettsmann.»

Pastor Lars Stalsbroten skriver at overlegen i den amerikanske hæren under verdenskrigen ga disse opplysningene: Av 2 989 680 unge menn som var innkalt til militærtjeneste, ble 564 768 erklært udyktige fordi de hadde svakt hjerte. Årsaken var sigarettrøyking.

En kjent hjertespesialist i London, dr. Parkinson, fant at pulsen i gjennomsnitt slo ni slag mer i minuttet under røyking. Han sier at røykingen er en viktig grunn til at en blir andpusten og får hjertesmerter.

Røyking er nå blitt nesten allmenn. Det overrasker oss derfor ikke at en undersøkelse av hundre soldater viste at sytti prosent hadde svekket hjertemuskulatur.

Røyking, og særlig sigarettrøyking, er blitt en folkelast. Vet du at det i vårt naboland Sverige ble røykt opp for over fire hundre millioner kroner i 1946? Og her i vårt lille land for like mye, relativt sett. Er ikke det en skam!

Skal vi ikke være med og bremse? Ingen preken er sterkere enn ditt eksempel. Vis i handling at det går an å la være å røyke. Spar pengene til noe nyttig.

Pastor Stalsbroten nevner tre grunner til at han som kristen ikke røyker: «Jeg kan ikke brenne opp penger som Gud har gitt meg å forvalte i troskap. Jeg vil ikke skade mitt legeme, som er Den Hellige Ånds tempel. Jeg kan ikke være et virkelig eksempel for de unge hvis jeg røyker.»

Her er derfor et ord både til unge og eldre.

Hedre far og mor!

En morsdag eller en farsdag om året kan nok ha sin verdi. Men skal den bøte på at vi forsømmer dem og mangler ærbødighet resten av året, bommer den på målet. Far og mor skal elskes og æres alle dager.

Og de barn og unge som gjør det, har fått særskilte løfter om velsignelse og framgang i livet. «Hedre din far og din mor! … for at det må gå deg godt», står det skrevet i Guds bok (Ef 6,2–3).

Émile Loubet, som var statsminister i Frankrike ved hundreårsskiftet, kom fra en landsbygd i Vest-Frankrike. Da han ble statsminister, levde moren hans ennå. På festdagen da han skulle innsettes i det høye embetet, hadde han hentet henne, og arm i arm med henne gikk han fram til æresplassen i festsalen.

De flotte herrene og damene undret seg over hvem denne gamle bondekonen kunne være. De slapp å vente lenge. Presidenten sa høyt: «Dette er min mor!»

I min tjeneste som forkynner har jeg vært gjest i mange hjem, både i vårt eget og i andre land. Det har gjort så godt å komme inn i hjem der de unge taler til far og mor med ærbødighet, og der de i handling viser at det ikke bare er tomme ord.

Så mange tårer er felt ved den åpne graven da far eller mor ble senket ned og en visste at en aldri mer kunne gjøre godt igjen det som var forsømt.

Ungdom! Skynd deg å vise dine foreldre ærbødighet mens du har dem. De går snart fra deg. Da er det for sent.

Blomster på graven kan ikke erstatte det som er forsømt. «Gi meg en blomst mens jeg lever!» Det er en stille bønn fra så mange gamle. Skal de få den av deg?

Gud signe far, Gud signe mor,
Gud signe kvar ein heim på jord!
Der heilag arv frå ætt til ætt
er høgt i akt og æra sett,
der kjærleik rår i gjerd og ord:
det er eit himmerik på jord!

Tatt til side

I dag skal dere som er tatt til side for kortere eller lengre tid, få et ord.

En Guds mann har sagt: «Noen ganger blir vi tatt til side nettopp på den tiden da plikten synes mest presserende og arbeidet mest oppmuntrende. Hvorfor? Vi vet ikke. Det er ikke gitt oss å få vite det, for det er Guds råd. Vi vet at han ikke er avhengig av oss, og noen ganger ser vi at han virker mer gjennom våre lidelser enn gjennom vår virksomhet.»

Noen ganger tror jeg vi blir tatt til side, alene med Herren, fordi han vil si oss noe særlig som han ikke får sagt oss i vårt rastløse jag. Vi hadde så travelt med de mange ting at vi glemte at vi er evighetsvandrere. Så måtte han, fordi han elsker oss så høyt, ta oss til side en stund for å få oss i tale.

Og så er spørsmålet: Har han fått deg i tale? Har Gud nådd sin hensikt med inngrepet sitt?

Til deg som ikke er en personlig kristen, har jeg et budskap fra din Frelser i dag: «Søk Herren mens han er å finne, kall på ham den stund han er nær!» (Jes 55,6).

Gjør alvor av din omvendelse nå! La ikke Guds kjærlige inngrep i livet ditt være forgjeves. Søk ham i Ordet, og du skal finne ham.

Og til oss som hører Herren til, men som er tatt til side, har jeg også et ord: «Se, derfor vil jeg lokke henne og føre henne ut i ørkenen og tale vennlig til henne» (Hos 2,14).

Jeg fikk selv dette ordet tilsendt fra en venn da jeg lå syk og var tatt til side for en tid.

I dette ordet sier den himmelske brudgommen hvorfor han tar bruden sin til side: Han vil tale til henne. Han vil tale vennlige, men sterke og myndige ord til oss.

En gang talte han til Marta, husker du. Hun hadde det for travelt med de mange ting og holdt på å glemme det ene nødvendige: hjertesamfunnet med Frelseren.

La oss da, mens vi er tatt til side, lytte til det Herren sier. Og la oss bruke tiden til samtale med Herren og til forbønn for dem han vil minne oss om. Da skal Guds inngrep ikke bli forgjeves, men ha evighetsverdi.

Herrens vitner

Denne lille prekenen er tilegnet dere som trofast og sant bærer budskapet fra Herren til det norske folket – dere, lek og lærd, som kjenner budskapets smerte og glede. Noen har sendt dere denne hilsenen, som jeg gjengir her:

Stille gjennom Norges daler
lyr et mektig bud.
Det er enkle menn som taler,
som er sendt av Gud.
Det er kanskje få som skjønner
at de nettopp er
fedrelandets beste sønner –
Herrens vitnehær.

Ofte er de blitt foraktet,
spottet og forsmådd.
Men fra himmelen betraktet
har de fått en lodd
skjønn og rik og stor og herlig!
For i Jesu spor
skal de sannhetstro og kjærlig
tolke Herrens ord.

De skal guddomssterkt og myndig
mane oss til bot,
i en slekt som ond og syndig
stamper Gud imot.
De skal sikre og frimodig
vise oss til ham,
som har båret – pint og blodig –
all vår synd og skam.

Ofte når du ser på tilstanden i folket, blir du fristet til å gå trett.

Men husk da at Ordet du forkynner, har hundre prosent spireevne. «Det skal ikke vende tomt tilbake til meg, men det skal gjøre det jeg vil, og ha fremgang med alt som jeg sender det til», sier Herren (Jes 55,11).

Og husk: Herrens herlige løfte om at han er med sine «alle dager inntil verdens ende» (Matt 28,20), er i første rekke gitt til hans vitner.

Sjelesørgere

Det rette sinnelaget er det viktigste i sjelesørgerens gjerning. Kunnskap, psykologisk innsikt og intellektuell utrustning har stor betydning, ikke minst når vi skal hjelpe mennesker i deres sjelenød.

Men mangler en Jesu Kristi sinn, virker det hele som et klart lys uten varme. En fryser i nærheten av det.

Hun var en vanlig arbeider ved en tekstilfabrikk. Plassen hennes var i et hjørne av en stor sal, der det også var mange andre. Det gikk en stor vekkelse blant ungdommen i bygda, og mange av arbeiderne ved tekstilfabrikken ble også omvendt. For hver enkelt av disse hadde hun bedt målbevisst i flere år. Og nå var bønnen hennes hørt.

Hun ble som en mor for de unge, enda hun selv var ung. Disse nyomvendte var ikke grunnfestet i sannheten og ble utsatt for mange harde fristelser. Titt og ofte kom de til henne i fritiden for å få hjelp og veiledning. Hun var en lykkelig kristen, og det samme evangeliet som hun daglig levde i, delte hun med de andre. Det var jo felles eiendom.

Nå er hun hjemme hos Herren. Plassen hennes er tom, både i tekstilfabrikken, i hjemmet og i vennesamfunnet.

Men den sæden hun sådde, spirer i dag. Hun var en sjelesørger.

Han kom fra landet og skulle gå i snekkerlære på et større verksted i byen. Formannen ga ham plass ved en benk midt blant de andre arbeiderne. Han hadde levd med Herren fra barnsben av og kjente Bibelen sin godt.

På verkstedet var de aller fleste ugudelige. Den første tiden hørte han stadig banning og rå tale. Det gjorde vondt i ham. Men han sa ingenting, bare ba i stillhet for kameratene sine.

Etter hvert fikk han deres fulle tillit, og i dag er mange av dem blitt levende kristne. Gud brukte denne unge, stillferdige gutten som redskap. Han var en sjelesørger.

De siste ting

Tanker om døden

Det er både interessant og lærerikt å høre hvordan de gamle fedrene tenkte og talte om døden. I noen artikler skal vi lytte til deres vitnesbyrd om noe som før eller siden angår oss alle.

Cyprian, som var biskop i Kartago i det tredje århundre, sier: «Den som ikke er født på ny, må vel frykte døden … Den som ikke har del i Kristi kors og lidelse, må vel frykte døden … Den samme døden som for Kristi fiender ender i fortapelse, har for Guds folk en herlig utgang …

Paradiset er vårt hjemland. Patriarkene er våre kjære venner. Vi må løpe, så vi kan få hilse på dem! Mange av våre kjære venter oss der!»

Luther talte ofte om døden. Og hele livet igjennom ba han om å få dø salig. «En salig død er skatten over alle skatter», sa han.

Henrik Müller sa før han døde: «Verden, god natt! Du har vært mitt Egypt. Med din trengsel har du presset mang en tåre fra mine øyne og mangt et sukk fra mitt hjerte. Død, min forløsning, du er her og krever meg ut. Du kommer i rett tid. Jeg er ferdig.

Hvor ofte har jeg ikke lengtet etter at du skulle komme, og etter den evige gleden! Å, Jesus, kom snart!»

Philipp Melanchthon, Luthers gode venn og medarbeider, sa: «Er det Guds vilje, vil jeg inderlig gjerne dø, og jeg ber Gud om en lykkelig avskjed.»

Som vi ser, talte og tenkte disse fedrene så naturlig om døden at det er en stor oppmuntring for oss i dag. De levde i fortrolig samfunn med sin Herre. For dem var døden bare en overgang til det egentlige livet – i herligheten.

Vi minnes apostelens ord: «For meg er det å leve Kristus, og å dø en vinning» (Fil 1,21). Lykkelige alle som kan si det!

Store menns tanker om døden

Bernhard av Clairvaux ba ofte med ordene fra Salme 42: «Min sjel tørster etter Gud, etter den levende Gud. Når skal jeg komme og tre fram for Guds åsyn?» (Sal 42,3).

Da han ble syk og vennene hans ønsket å få ha ham lenger hos seg, sa han: «Hvorfor vil dere ha meg lenger her på jorden? La meg få gå til min Far!»

Luther var flere ganger nær døden. Siste gang var i februar 1546. Under kveldsmaten dagen før han døde, talte han med vennene sine om døden og det evige livet. Han trodde at de salige skulle kjenne hverandre igjen i himmelen.

Så la han seg med ordene fra salmen: «I din hånd overgir jeg min ånd, du forløser meg, Herre, du trofaste Gud» (Sal 31,6).

Da han ut på natten merket at døden nærmet seg, ba han: «Himmelske Far, om jeg nå skal forlate legemet og rykkes bort fra dette livet, så vet jeg sikkert at jeg skal være hos deg for evig, og at ingen skal rive meg ut av dine hender.»

Da han ble spurt om han kunne dø frimodig i troen på Jesus Kristus, og om han holdt fast på den læren han hadde forkynt, svarte han tydelig: «Ja.» Så gikk han seirende hjem til sin Gud og himmelske Far.

Philipp Melanchthon, som døde fire år etter den store reformatoren, lengtet ofte etter å flytte herfra og få oppleve den himmelske freden. Om kvelden den nittende april 1560 kom flyttedagen, slik han hadde ønsket.

Da en av vennene hans spurte ham om det var noe han ønsket, svarte han: «Ingenting annet enn himmelen. La meg hvile og be. Min livstids slutt er nær.»

Han er gravlagt i Slottskirken i Wittenberg, rett overfor Luthers grav.

Mens jeg skriver dette, ber jeg inderlig om at alle som leser om hvordan disse mennene gikk hjem, må være blant de lykkelige som gjør opp sin sak med Gud her i tiden, så døden ikke kommer uventet og uvelkommen.

Jeg ber også om at vi som er Guds folk, må leve i et slikt forhold til Gud at døden kan komme når som helst.

Døden – en vinning

Christian Scriver ba: «Herre, når jeg skal dø, så la min seng være tanken på ditt kors, min tørst lengselen etter deg, min hjertestyrke tanken på din uendelige godhet, min tanke å forakte verden og dens glans, min avskjed en formaning til å elske deg, og mitt siste sukk: Jesus, jeg elsker deg! La min død være en inngang til din evige og himmelske kjærlighet!»

August Hermann Francke, som Spener kaller en glødende og from kristen, sa: «For hver dag står vi et skritt nærmere evigheten!» I en salme gir han uttrykk for sin lengsel etter himmelen.

Rektor Conrad Mel, som levde samtidig med Francke, sier: «Mitt høyeste ønske er å lære den store kunsten å vandre med Gud, vokse i en fast tro og så til slutt dø en salig død.»

J. A. Bengel, kjent for sin fromhet og dyktighet, sier: «Da arbeidet vokste med årene og kreftene minket, ba jeg om at ingenting måtte binde meg slik at jeg sluttet å lengte etter den evige hvilen … Hvor lite, smakløst og elendig er ikke menneskers ros! Jeg kjenner en stor forakt for den.

Jo lenger jeg lever, desto mindre kan jeg finne meg i verdens vrange vesen. I himmelen er mitt rette fedreland.»

Dr. J. C. Bring, som var en framstående leder i Guds rike, sa ved graven til en troende kvinne som hadde vært hans elev: «Vi som ennå er her nede, vil legge vinn på å bli mer kjent med Herren dag for dag, mer fortrolig med de

evige tingene og mer gjennomtrengt av Kristi kjærlighet – og på å bli til større velsignelse for hverandre mens vi har hverandre.»

Alle disse var menn som levde midt i et travelt liv med mange gjøremål. Men de hadde det evige for øye. De levde sitt dagligliv i evighetens lys.

Herre, hjelp oss å leve hver dag som om det var den siste!

Når det kvelder

Vi skal høre flere vitnesbyrd fra framstående menn i Guds rike om hvordan de så på døden og livet etter den.

Studentene gratulerte professor og universitetspredikant Steinmeyer på fødselsdagen hans. Da sa han til dem: «Jeg står alene og ønsker med apostelen Paulus å være hjemme hos Herren. Men jeg vil overlate til ham om jeg skal få komme hjem, eller om han vil bruke meg her. Jeg tør ikke be Gud om å få dø, enda jeg lengter etter det …» Han var da åtti år.

Hoffpredikant dr. C. H. Bergmann sa: «I den andre verden skal vi innse hvor viktig såtiden var. Da skal vi glede oss over hvert såkorn vi fikk så. Men da skal også den uomvendte angre bittert på at han lot seg dåre av det verdslige sinnet, så han glemte det evige.

Det er så usigelig viktig at vi nå bruker nådetiden og lar Gud ved Ordet og Ånden få legge grunnvollen til et virkelig trosliv. Ingen kan begynne for tidlig å søke Herren. Tiden er så kort.»

Biskop Ambrosius sa like før han døde: «Jeg er ikke redd for å dø, for vi har en god Herre.»

Cyprian, som vi har nevnt før, ble halshugget for sin tro på Kristus. Da dommeren sa: «Tenk deg om», svarte han: «Min styrke er Kristus, som jeg vil tjene i evighet. Gjør som du er pålagt. Jeg tilber min Gud, og min sjel lengter etter ham. 'For jeg er overbevist om at den nåværende tids lidelser ikke er for noe å regne mot den herlighet som skal åpenbares på oss' (Rom 8,18).»

De kristne som sto der, ropte: «Vi vil dø med vår biskop!» Det er skrevet at det var et av de mest høytidelige og gripende øyeblikkene i oldkirkens martyrhistorie.

For oss alle gjelder det å leve i Guds lys og under hans nåde. Da er døden bare en overgang til det virkelige livet – den evige harmoni.

Er du redd for å bli gammel?

Mange gruer seg ved tanken på å bli gamle. Til og med kristne kjenner denne frykten. Selv har jeg kjent den.

Men er det rett for en kristen å gi rom for noe slikt? Nei, det er ikke rett. Det er mot Guds ord, som sier at vi ikke skal «være bekymret for morgendagen» (Matt 6,34). Det er vantro.

Hvert avsnitt av kristenlivet har sine fordeler og sine oppgaver, også alderdommen.

Herren har sagt så klart: «Like til deres alderdom er jeg den samme, og til dere får grå hår, vil jeg bære dere. Jeg har gjort det, og jeg vil fremdeles løfte dere, jeg vil bære og redde dere» (Jes 46,4).

En eldre misjonær sier: «Hver tid i kristenlivet gir sine egne muligheter til å gjøre en innsats – muligheter som ikke finnes i andre avsnitt av livet. I ungdommen kan vi gi vår kraft og vår iver for Guds sak og for våre medmennesker. I manndomsårene kan vi la vår erfaring og vår medfølelse komme andre til hjelp.

Å kunne bli gammel – ikke bare med resignasjon, men også med et takknemlig sinn – er den kristnes store fordel. Den troende skal ikke bare tåle å bli gammel, han skal bruke alderdommen sin.

Finnes det noe vakrere enn et aldrende ansikt som stråler av mildhet, medfølelse og erfaring? Når en glemmer å tenke på hvordan en ser ut, og går opp i noe dypere og mer alvorlig, da får en et vakkert ansikt. For det finnes ikke noe vakrere på jorden enn et ansikt som er preget av kjærlighet og renhet.»

Så er spørsmålet: Hvordan skal jeg kunne eie denne indre gleden og kraften også når legemet blir svakere? «De så opp til ham og strålte av glede» (Sal 34,6) – det er Guds svar.

Vær mye opptatt av Herren og hans ord. Som gamle Simeon skal vi holde oss i helligdommen og vente på Herren. Da blir vi aldri «gamle» i dårlig mening, men hører til «den evige ungdom».

Jesus kommer snart!

En gang brukte jeg omkring to år av mine «ledige» timer til å granske de mange profetiene om Herrens første komme til vår jord. Det var trosstyrkende og interessant.

Profetene hadde forutsagt de minste detaljer mange hundre år før det skjedde: hans fødested, hans ferd blant folket, hans lidelse og død, hans oppstandelse og himmelfart.

Seerne hadde sagt alt tydelig – ikke bare disse store hendelsene, men også de minste småtingene, som at soldatene delte klærne hans mellom seg ved loddkasting, eller at han ble korsfestet mellom røvere. Omkring sytti prosent av profetiene er oppfylt nøyaktig, sier granskere.

«Profeti er historie som skal skje», har en sagt.

Nå har både Jesus selv og vitnene hans sagt tydelig at han skal komme igjen til vår jord, både for å hente sine egne og for å holde dom over alle gjenstridige. La oss nevne noen av disse ordene:

«Og når jeg er gått bort og har gjort i stand et sted for dere, kommer jeg igjen og skal ta dere til meg, for at også dere skal være der jeg er» (Joh 14,3).

«Vær da også dere rede! For Menneskesønnen kommer i den time dere ikke tenker» (Luk 12,40).

«Og som Noahs dager var, slik skal Menneskesønnens komme være. For likesom de i dagene før vannflommen åt og drakk, tok til ekte og ga til ekte, helt til den dagen da Noah gikk inn i arken, og de visste ikke av det før vannflommen kom og tok dem alle, slik skal det også være når Menneskesønnen kommer» (Matt 24,37–39).

«Se, jeg kommer snart, og min lønn er med meg …» (Åp 22,12).

En skotsk professor holdt foredrag om Jesu annet komme. Under foredraget spurte han studentene om de trodde at Jesus skal komme igjen. De svarte ja.

«Men tror dere at han kan komme når som helst?» På det spørsmålet fikk han ikke svar.

Klok er den som innretter livet sitt etter tanken på at Herren kan komme snart.

Om Johannes Daasvand

1884–1955

Johannes Daasvand (1884–1955) var en av de mest kjente forkynnerne i Norsk Luthersk Misjonssamband, og han ble kalt «sjelesørgeren blant forkynnerne». Han ble født på Flystveit i Åseral 13. januar 1884 og fikk en tung oppvekst. Faren ble dømt for mishandling av familien, og Johannes vokste opp på barnehjemmet Ebenezer i Kristiansand. Han tilskrev selv morens bønner mye av det som senere skjedde. Som 19-åring ble han frelst under en vekkelse i Åseral i 1903, gjennom et vitnesbyrd over Rom 5,6: «Mens vi ennå var skrøpelige, døde Kristus til fastsatt tid for ugudelige.»

Han fikk ingen skolegang ut over omgangsskolen, men lærte seg selv engelsk og tysk. Fra 1906 reiste han som forkynner i Misjonssambandet, og han ble senere kretssekretær i Trøndelag og Stavanger, bysekretær i Stavanger og forkynner for hovedstyret. Han var også lærer ved bibelskolen i Bergen og reiste fem ganger til Amerika. Han var med i vekkelser fra Ogna og Egersund til Trondheim, Mandal og Vennesla. I mange år skrev han daglige andakter i Stavanger Aftenblad under navnet «Plogmannen», og han talte i radioandakter.

Daasvand skrev mer enn tjue bøker og hefter. Mottoet hans var «Guds rike først». Han døde i Kristiansand 13. september 1955. Tormod Vågen kalte ham «ein av Noregs største evangelistar».